
**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ της ΥΓΕΙΑΣ»**

**ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

Παπαστεφάνου Γεωργία

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης
του Πανεπιστημίου Πειραιώς για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Διοίκηση της Υγείας.

Πειραιάς, 2014

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ της ΥΓΕΙΑΣ»**

**ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

Παπαστεφάνου Γεωργία

ΑΜ: ΔΥ 1133

Επιβλέπων: Φαφαλιού Ειρήνη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης
του Πανεπιστημίου Πειραιώς για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Διοίκηση της Υγείας.

Πειραιάς, 2014

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

M.Sc. in Health Management

**NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN GREECE
AND THEIR IMPACT IN SPECIAL GROUPS**

Papastefanou Georgia

Supervisor: Fafaliou Irene, Associate Professor at the University of Piraeus

Master Thesis submitted to the Department of Economics
of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements
for the degree of M.Sc. in Health Management

Piraeus, Greece, 2014

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Στην οικογένειά μου

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ευχαριστίες

Για την διεκπεραίωση της παρούσας εργασίας, σημαντική και αναμφισβήτητα ανεκτίμητη, υπήρξε η συμβολή πολλών ανθρώπων, που με την ηθική και σθεναρή συμπαράσταση τους ενθάρρυναν, έως και την ολοκλήρωση της προκείμενης εργασίας, την αντιμετώπιση των δυσκολιών και την διατήρηση ενεργούς διάθεσης για αναζήτηση και προσπάθεια.

Συγκεκριμένα ευγνωμοσύνη θα ήθελα να εκφράσω στην επιβλέπουσα καθηγήτρια κα Φαφαλιού Ειρήνη, για την ευκαιρία που μου έδωσε να ασχοληθώ με το συγκεκριμένο θέμα, όπως και για τις συμβουλές και κατευθύνσεις της, ιδιαίτερα ως προς την μεθοδολογία, την ανάπτυξη αλλά και τη δομική οργάνωση στην οποία με προέτρεψε.

Ένα μεγάλο «ευχαριστώ» στην οικογένεια μου και ιδιαίτερα στο σύζυγο μου, ο οποίος στάθηκε κοντά μου, δείχνοντας ανοχή και κατανόηση όλο αυτό τον καιρό αλλά και για την αμέριστη συμπαράσταση και υποστήριξή του.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Σημαντικοί Όροι: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) , οικονομική κρίση, κοινωνικός αποκλεισμός, ένδεια.

Περίληψη

Στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) θεωρούνται ως οι αποτελεσματικοί αλλά και οι ουσιαστικοί φορείς προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς προωθούνται ακόμη και από τους επαγγελματίες κοινωνικής πρόνοιας του δημόσιου τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. Οι τελευταίοι, στην προσπάθειά τους να βρουν λύση στα ζητήματα των πολιτών, ωθούν τους εξυπηρετούμενους στο να αναζητήσουν αποτελεσματική βοήθεια από τις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Με αυτό τον τρόπο, μεταθέτουν τις ευθύνες αλλά και τις προσφερόμενες παροχές από τον Δημόσιο φορέα στις ΜΚΟ. Τις καθιστούν έτσι, στην αντίληψη των εξυπηρετούμενων, το μοναδικό φορέα που μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικά αλλά και άμεσα στα σημαντικά θέματα στέγασης, διατροφής και υγείας που τους ταλανίζουν.

Η αύξηση της δύναμης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, συνέπεια της εξασθένησης των εθνικών πολιτικών εξουσιών, επιβεβαιώνεται από την μελέτη των Γιανακούλη και Λαλουδάκη (2006). Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις μπορούν να λειτουργήσουν σε περιβάλλον αβεβαιότητας και αστάθειας, βασισμένες στη δύναμη του εθελοντισμού με περισσότερη ευελιξία και ελευθερία απ' ό, τι οι φορείς του δημοσίου τομέα, καλύπτοντας έτσι κενά που δεν είναι εφικτό να καλυφθούν από τους κυβερνητικούς φορείς. Δημιουργείται μια νέα πραγματικότητα στην οποία ο τρίτος τομέας παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (εθελοντικές οργανώσεις, εκκλησία, ιδιωτική πρωτοβουλία, μη κυβερνητικές οργανώσεις) βρίσκεται στο προσκήνιο έναντι του Δημόσιου τομέα.

Αποτελεί πρόκληση για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, βάσει του ασταθούς ελληνικού περιβάλλοντος, τόσο η επιβίωση τους, όσο και η δυνατότητα παροχής αξιοπρεπούς, άμεμπτης αλλά και συνάμα κοινωνικά ηθικής, προσφοράς βοήθειας προς τους μη έχοντες.

Στην παρούσα διπλωματική εξετάζεται η δυνατότητα των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων να παρέχουν ουσιαστική βοήθεια στον θιγόμενο πληθυσμό, βάσει των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ίδιες, λόγω της αύξησης του πληθυσμού που απευθύνεται σε αυτές. Ταυτόχρονα, μελετάται το κατά πόσο τίθεται σε προτεραιότητα ο σεβασμός της προσωπικότητας των αιτούμενων βοήθεια. Οι εξυπηρετούμενοι όταν απευθύνονται στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις δεν αποσκοπούν απλά στην κάλυψη των αναγκών τους σε υλικά αγαθά. Κυρίως, αναζητούν αξιοπρεπή και ανθρώπινη αντιμετώπιση καθώς η φτώχεια και η ένδεια, φέρει έντονο το αίσθημα κοινωνικής περιθωριοποίησης, μείωση της αυτοπεποίθησης ενώ επίσης δημιουργεί διαφόρων τύπων ψυχοσωματικά προβλήματα.

NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS IN GREECE AND THEIR IMPACT IN SPECIAL GROUPS

Keywords: Non-Governmental Organizations (NGOs), economic crisis, social exclusion, poverty.

Abstract

In today's social reality, Non-Governmental Organizations (NGOs) are considered as effective and key players in the provision of social services. This perception prevails even among social workers that serve in the public sector. The latter, in their effort to find a solution to the needs of society, guide people in need to seek help from NGOs. In this way, they shift social responsibility and care from the public domain to NGOs. Make them so look as if NGOs are the only institutions that can respond effectively and immediately to important issues people face such as housing, food and healthcare.

The increasing power of NGOs, versus public social services is, confirmed by the study of Gianakoulli and Lalloudaki (2006). According to their findings Non-governmental organizations can operate in an environment of uncertainty and instability, drawing power from volunteerism. They also act with more flexibility and freedom than public bodies thus covering gaps that public social services are not able to provide.

Under the Greek unstable environment, NGOs face the challenge for their survival and the ability to provide decent, unimpaired, yet social responsible aid to the people in need.

In this dissertation it is examined the ability of Greek NGOs to provide effective assistance to the disadvantaged groups of people, taking into account the growing number of people that address social aid. It is also explored the degree to which NGOs respect the personality of those applying for help. The reason for this exploration is the sense that the participants in such initiatives are not looking just for covering material needs but also dignity, self-esteem, and solutions to various psychosomatic problems they develop due to their poverty.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Περιεχόμενα

Περίληψη	xi
Abstract	xiii
Κατάλογος Πινάκων	xix
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xxi
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Γενικές Αρχές	
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Σκοπός της έρευνας	2
1.3. Κίνητρο της διερεύνησης	2
1.4 Μεθοδολογία της έρευνας	4
1.5 Ανακεφαλαίωση	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Θεωρητική προσέγγιση του θέματος	
2.1 Εισαγωγή	7
2.2. Αποσαφήνιση των όρων	7
2.3. Επισκόπηση αντίστοιχων μελετών	11
2.4 Ανακεφαλαίωση	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η κατάσταση στη χώρα. Από το κράτος Πρόνοιας στις Μη Κυβερνητικές οργανώσεις και τα άτυπα δίκτυα δράσεων	
3.1 Εισαγωγή	13
3.2 Πρόσφατες ποσοτικές εκτιμήσεις των ελληνικών νοικοκυριών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας	14
3.3 Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης	27
3.4 Ευελιξία διάρθρωσης και μετεξέλιξης των ΜΚΟ με βάση τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στον Ελληνικό χώρο	30
3.5 Ανακεφαλαίωση	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Εμπειρική έρευνα	
4.1 Εισαγωγή	35
4.2 Ερευνητική μεθοδολογία	35
4.3 Παρουσίαση των ΜΚΟ (μελετών περιπτώσεων)	37
4.4 Ανάλυση δεδομένων	40

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

4.5 Δυσκολίες και περιορισμοί της έρευνας	63
4.7 Ανακεφαλαίωση	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Διαπιστώσεις	
5.1 Εισαγωγή	66
5.2 Συμπεράσματα	66
5.3 Προτάσεις	71
5.4 Ανακεφαλαίωση	72
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	74
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	86

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Κατάλογος Πινάκων

A/A	Τίτλος	Σελ.
3.1	Πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας στην Ελλάδα	16
3.2	Ποσοστό υλικής υστέρησης στην Ελλάδα	20
3.3	Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά φύλο και ηλικία	24
3.4	Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις στην Ελλάδα, κατά ασχολία και φύλο	25
4.1	Φύλο ερωτηθέντων	40
4.2	Ηλικία ερωτηθέντων	41
4.3	Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων	42
4.4	Εθνικότητα ερωτηθέντων	43
4.5	Χρόνος συμμετοχής των ερωτηθέντων στη ΜΚΟ	45
4.6	Παροχές που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι	46
4.7	Σύγκριση των ωφελειών που απολαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι σε σχέση με το παρελθόν	47
4.8	Σύγκριση της συμπεριφοράς του προσωπικού σε σχέση με το παρελθόν	48
4.9	Διαφύλαξη της αξιοπρέπειας εξυπηρετούμενων	49
4.10	Παροχές ΜΚΟ σε σχέση με κράτος πρόνοιας	50
4.11	Ποσοστό που έχει απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ	50
4.12	Ποσοστό που έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του	51
4.13	Ποσοστό που έχει υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από ΜΚΟ	52
4.14	Αντίδραση των εξυπηρετούμενων έναντι της κακοδιαχείρισης από προσωπικό της ΜΚΟ	53
4.15	Άποψη των εξυπηρετούμενων σχετικά με το αν η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα	54
4.16	Συχνότητα των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων	56
4.17	Συνέπειες της οικονομικής κρίσης στους εξυπηρετούμενους	58
4.18	Επιπτώσεις των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται	60

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Κατάλογος Διαγραμμάτων

A/A	Τίτλος	Σελ.
3.1	Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας 2008-2012	15
3.2	Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού που διαβιεί σε κατοικία με στενότητα χώρου	21
3.3	Διαγραμματική απεικόνιση των Νοικοκυριών που επιβαρύνονται από το κόστος στέγασης	22
3.4	Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού που δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε 2η ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας	23
3.5	Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού που αντιμετωπίζει οικονομική δυσκολία προς αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας, περίπου, 600 €	24
3.6	Διαγραμματική απεικόνιση του κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις στην Ευρώπη	26
4.1	Διαγραμματική απεικόνιση του φύλου των ερωτηθέντων του ερωτηματολογίου	41
4.2	Διαγραμματική απεικόνιση της ηλικίας των ερωτηθέντων του ερωτηματολογίου	42
4.3	Διαγραμματική απεικόνιση του μορφωτικού επιπέδου των ερωτηθέντων	43
4.4	Διαγραμματική απεικόνιση της Εθνικότητας των ερωτηθέντων του ερωτηματολογίου	44
4.5	Διαγραμματική απεικόνιση του χρόνου συμμετοχής των ερωτηθέντων στη ΜΚΟ	45
4.6	Διαγραμματική απεικόνιση των παροχών που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι	46
4.7	Διαγραμματική σύγκριση των ωφελειών που απολαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι σε σχέση με το παρελθόν	47
4.8	Διαγραμματική σύγκριση της συμπεριφοράς του προσωπικού σε σχέση με το παρελθόν	48
4.9	Διαγραμματική απεικόνιση για το αν διαφυλάσσεται η αξιοπρέπεια των εξυπηρετούμενων	49
4.10	Διαγραμματική απεικόνιση της άποψης των εξυπηρετούμενων για τις παροχές από τις ΜΚΟ συγκριτικά με το κράτος πρόνοιας.	50
4.11	Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού που έχει απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ	51
4.12	Διαγραμματική απεικόνιση του ποσοστού που έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του από την προσφυγή του σε ΜΚΟ	52
4.13	Διαγραμματική απεικόνιση του ποσοστού που έχει υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από ΜΚΟ	53
4.14	Διαγραμματική απεικόνιση της αντίδρασης των εξυπηρετούμενων έναντι της κακοδιαχείρισης από προσωπικό της ΜΚΟ	54
4.15	Διαγραμματική απεικόνιση της άποψης των εξυπηρετούμενων σχετικά με το αν η ΜΚΟ συνεχίζει να εκπληρώνει το αρχικό της όραμα	55
4.16	Διαγραμματική απεικόνιση της συχνότητας των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων	56
4.17	Διαγραμματική απεικόνιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στους εξυπηρετούμενους	59
4.18	Διαγραμματική απεικόνιση των επιπτώσεων των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται	60

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1.1 Εισαγωγή

Οι ραγδαίες πολιτικο-οικονομικές εξελίξεις των τελευταίων ετών έχουν επιφέρει ποικίλες επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Η πλειοψηφία των πολιτών βιώνει, με ιδιαίτερα οδυνηρό τρόπο, την αδιέξοδη οικονομική κατάσταση, αντιμετωπίζοντας καθημερινά προβλήματα στην εξεύρεση εργασίας και στην κατάκτηση της γνώσης μέσα σε μια αποδυναμωμένη παιδεία, ενώ, συγχρόνως, βιώνει την απουσία φροντίδας από το Ελληνικό Σύστημα Υγείας και την εκδήλωση μιας προκλητικής απάθειας από μια ανάληπτη κοινωνική πρόνοια. Η καθημερινότητα και οι σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας αλλά και τα μέλη της κοινότητας, σφραγίζουν τους νέους και τους πολίτες του σήμερα. Η ανεργία, η φτώχεια και η εξαθλίωση μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού έχει τεράστιες συνέπειες, κυρίως για τα παιδιά, για την υγεία, τη διατροφή, τη στέγη, την εκπαίδευσή αλλά και για την αντίληψη τους για τη ζωή. Εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, αναφαίρετα δικαιώματα επαναδιαπραγματεύονται ενώ ταυτόχρονα, πλήττεται η ίδια η δημοκρατία καθώς υπονομεύεται το μέλλον της από τον κοινωνικό αποκλεισμό στον οποίο υποβάλλεται μεγάλο τμήμα του πληθυσμού.

Σταδιακά, δημιουργήθηκε μια κατάσταση που αντικατοπτρίζει τη μετεξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας σε χώρα πτωχών. Όχι μιλώντας αποκλειστικά για ένδεια υλικών αγαθών αλλά περισσότερο αναφερόμενοι στο χάσιμο της αξιοπρέπειας, της ξεγνοιασιάς, της έλλειψης ελπίδας για το μέλλον.

Σύμφωνα με την Μαυροπούλου (2007), σε αυτό το πλαίσιο οι ΜΚΟ έχουν ένα ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο να παίξουν, αυτό της παροχής αγωγής, καθώς επίσης και της προσπάθειας σχεδιασμού δράσεων που σκοπό έχουν την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των λιγότερο ευνοημένων κοινωνικών ομάδων. Σε ένα κράτος πρόνοιας που παραπαίει, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις καταλήγουν διαχειριστές του προβλήματος της ανέχειας. Ωστόσο, είναι άγνωστο το κατά πόσον μπορούν να διαχειριστούν αυτό το βάρος.

1.2 Στόχος της έρευνας

Η εν λόγω εργασία επιχειρεί να αναλύσει και να διαγνώσει την δυνατότητα ανταπόκρισης των μη κυβερνητικών οργανώσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα στις ανάγκες των οικονομικά μειονεκτούντων ατόμων. Συγκεκριμένα, στην παρούσα διπλωματική, διερευνάται η ικανότητα προσαρμογής των ΜΚΟ του δείγματος που εξετάζουμε στις αυξανόμενες ανάγκες του πληθυσμού των οικονομικά αδύνατων αλλά και η δυνατότητα ικανοποιητικής τους ανταπόκρισης. Συγχρόνως, εξετάζεται η δυνατότητα μετεξέλιξης τους σε συνδυασμό με τους κανονιστικούς και ελεγκτικούς μηχανισμούς όπως αυτοί έχουν διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

Στόχος είναι η διενέργεια μιας διαγνωστικής μελέτης σχετικά με την κατάσταση και το βαθμό ανταπόκρισης των σημαντικότερων ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον Ελληνικό χώρο παρέχοντας βοήθεια σε αναξιοπαθούντες. Σημειωτέον, πως στην μελέτη συμπεριλαμβάνονται εκτός των παλαιότερων και νεοϊδρυθείσες ΜΚΟ που έχουν να επιδείξουν σημαντικότατο έργο προσφοράς. Ο λόγος που επελέγησαν νεοϊδρυθείσες ΜΚΟ αλλά και παλαιότερες, αποτελεί η επιδίωξη σύγκρισης του κατά πόσον αλλά και πως και οι δυο προαναφερόμενες κατηγορίες λειτουργούν και μετεξελίσσονται στην κοινωνική αλλαγή με αλλαγές στην δομή και στις προσφερόμενες υπηρεσίες τους.

Ένα δεύτερο κριτήριο βάσει του οποίου επελέγησαν οι υπό διερεύνηση ΜΚΟ ήταν το αντικείμενο δράσης τους. Σκοπός των επιλεχθέντων είναι η παροχή βοήθειας σε οικονομικά μη έχοντες πολίτες, αλλά και η φροντίδα απροστάτευτων παιδιών που στερούνται της οικογενειακής θαλπωρής λόγω βιοποριστικών δυσκολιών. Εκ των πραγμάτων, από το δείγμα της έρευνας αποκλείονται τα παιδιά λόγω ευαισθησίας στην προσέγγιση του θέματος. Συνεπώς, το δείγμα προκύπτει από του ενήλικες που βιώνουν την οδυνηρότητα της κατάστασης.

1.3 Κίνητρο της διερεύνησης

Το κίνητρο το οποίο προκάλεσε την αφορμή για την συγγραφή της παρούσας διπλωματικής, αποτέλεσε ο διαρκώς αυξανόμενος πληθυσμός που χρήζει βοήθειας (Τσαχάκης, 2012), τα ολοένα και αυξανόμενα προβλήματα μερίδας ανθρώπων που η βίωση των προβλημάτων τους δημιουργεί ψυχογενή χαρακτηριστικά, επηρεάζοντας το σύνολο της καθημερινότητας τους (Κόλλια και Πουλιόπουλος, 2011), οι συχνές αναφορές του τύπου για τα προβλήματα της

διεθνής κοινωνίας, η αύξηση του πληθυσμού των μεταναστών, η πτώση των εισοδημάτων, η μείωση των κοινωνικών παροχών και τέλος αλλά κυριότερο, η επικράτηση μιας φιλοσοφίας σε μεγάλη μερίδα πληθυσμού με βάση το αίσθημα της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, που χαρακτηρίζεται από φόβο, έλλειψη ελπίδας και προοπτικής για το μέλλον (Πρεκατέ, 2012), επιφέροντας ως τελικό αποτέλεσμα την πλήρη καθήλωση και απαξίωση της έννοιας της κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας. Θεσμοί αναθεωρούνται ενώ μια νέα γενιά απόρριψης του παρόντος κοινωνικού γίνεσθαι ανακύπτει. Κι αυτό γίνεται απολύτως κατανοητό λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως οι νέοι σήμερα βιώνουν την οικονομική και κοινωνική κρίση σε μια τρυφερή ηλικία κατά την οποία διαμορφώνεται η κοσμοθεωρία τους, η γενικότερη αντίληψή τους για τη ζωή δημιουργώντας μια παροπλισμένη, φοβισμένη νέα γενιά.

Το ερώτημα που τίθεται είναι αν και κατά πόσον μπορούν οι ΜΚΟ σήμερα να προωθήσουν την έννοια της αλληλεγγύης, της κραταιάς προσφοράς, της πραγματικής αλληλοβοήθειας. Να επιδείξουν σθένος, αληθοφάνεια και πυγμή όταν εντείνονται τα προβλήματα τους λόγω της μείωσης των δημοσίων δαπανών (Αρλαπάνου, 2012). Κατά πόσον μπορούν να στηρίξουν και να ενισχύσουν τους πολίτες που απευθύνονται για βοήθεια μεταδίδοντας τους το αίσθημα της κραταιάς προσφοράς, της αληθινής έγνοιας για τον συνάνθρωπο, το σεβασμό της αξιοπρέπειας, την ενίσχυση και καλλιέργεια ισχυρών προσωπικοτήτων εν μέσω δυσκολιών.

Αναμφισβήτητα, λοιπόν, αποτελούσε τεράστια πρόκληση για οποιονδήποτε κοινωνικό ερευνητή να ανταποκριθεί στην διερεύνηση του εν λόγω θέματος καθώς τα πορίσματα που προκύπτουν συνεισφέρουν στην καταγραφή των νέων δεδομένων αναφορικά με τα ζητήματα της νέας κοινωνικής πολιτικής που ήδη διαμορφώνεται στην Ελλάδα αλλά και που πρόκειται να μεθοδευθούν σε όλη την Ευρώπη.

Θεωρούμε ότι η παρούσα διπλωματική, θα μπορούσε να φανεί χρήσιμη σε ειδικούς κάθε κλάδου που ασχολούνται με άτομα αυτής της κατηγορίας. Αν και η πολυπλοκότητα αυτής της κατηγορίας, όσον αφορά τις ιδιάζουσες συνθήκες που προστάζει στη ζωή του ατόμου που καλείται να την αντιμετωπίσει, θα απαιτούσε εκτενείς και εξειδικευμένες έρευνες, θα καταστήσαμε ικανοποιημένοι αν η δικιά μας προσπάθεια κατάφερε να αποτελέσει έναυσμα για τη συνέχιση αυτής της αναζήτησης.

1.4 Μεθοδολογία της έρευνας

Το εν λόγω θέμα διερευνήθηκε από βιβλιογραφικής πλευράς, μέσω επισκόπησης της διεθνούς αλλά της ελληνικής βιβλιογραφίας ενώ έγινε και έρευνα πεδίου (εμπειρική έρευνα) όπου διερευνήθηκαν εις βάθος 8 μελέτες περίπτωσης (case studies) Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην παροχή προσφοράς βοήθειας σε περιπτώσεις ένδειας και 80 ερωτηματολόγια εξυπηρετούμενων από το σύνολο των ΜΚΟ.

Η παρούσα εργασία στη συνέχεια των κεφαλαίων της δομείται ως εξής: Αρχικά στο πρώτο κεφάλαιο οριοθετείται το αντικείμενο της έρευνας, διατυπώνονται οι γενικοί σκοποί της εργασίας, η σκοπιμότητα της ενώ αναλύεται και το κίνητρο της διερεύνησης όπως και η μεθοδολογία της έρευνας δίνοντας τη δυνατότητα στον αναγνώστη από το πρώτο κεφάλαιο να γνωρίζει το τι πραγματεύεται η εν λόγω εργασία.

Στο δεύτερο κεφάλαιο προσεγγίζεται ο όρος εννοιολογικά και αναλύονται κάποιες βασικές έννοιες οι οποίες σχετίζονται με τα ερευνητικό υπόβαθρο του θέματος. Επιπρόσθετα, επιχειρείται βιβλιογραφική επισκόπηση αντίστοιχων θεωρητικών προσεγγίσεων και μελετών επιδιώκοντας να εξετασθεί το κατά πόσον το παρόν θέμα έχει προβληματίσει κι έχει μελετηθεί από άλλους κοινωνικούς ερευνητές.

Στο τρίτο κεφάλαιο ακολουθεί η θεωρητική προσέγγιση με αναφορά στην σημαντικότητα αλλαγή που πραγματοποιείται στη χώρα μας με την αδρανοποίηση του κράτους πρόνοιας και την μεταφορά των αρμοδιοτήτων στον ιδιωτικό τομέα. Παραθέτονται στοιχεία από την ελληνική στατιστική υπηρεσία για τον αριθμό των ελληνικών νοικοκυριών που διαβιών κάτω από το όριο της φτώχειας επισημαίνοντας την αναγκαιότητα παροχής αυξημένης βοήθειας σε πληθυσμό που δυνητικά ξεπερνά ίσως τις δυνατότητες των ΜΚΟ. Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία αυτού του στοιχείου, το τρίτο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη δυνατότητα ευελιξίας στη διάρθρωση και μετεξέλιξη των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, δεδομένου των νέων συνθηκών που διαμορφώνονται στον Ελλαδικό χώρο καθώς και του θεσμικού πλαισίου που απαιτείται για την σύσταση ΜΚΟ. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη πως η νομική τους μορφή και η συνταγματική τους κατοχύρωση αποτελούν στοιχεία που καθορίζουν τη δράση τους, θίγεται άμεσα το θέμα διαχείρισης των ΜΚΟ και η διαφανής λειτουργία τους.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση της παρούσας έρευνας. Γίνεται περιγραφή του ερευνητικού εργαλείου και των μεθόδων που ακολουθήθηκαν για την επεξεργασία του, οι τεχνικές συλλογές δεδομένων, τα

χαρακτηριστικά του ερευνώμενου πληθυσμού και οι υπό ανάλυση ΜΚΟ, τα στάδια της έρευνας, οι δυσκολίες αλλά και οι περιορισμοί της.

Τέλος, παρατίθενται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εν λόγω έρευνα αλλά και οι αναφερόμενες προτάσεις σχετικά με την αντιμετώπιση των θεμάτων κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα.

1.5 Ανακεφαλαίωση

Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μια συνοπτική παρουσίαση του θέματος που διαπραγματεύεται η εν λόγω διπλωματική. Παρουσιάζεται ο σκοπός αλλά και το κίνητρο που έδωσε το έναυσμα για την συγγραφή της καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε.

Ουσιαστικά σκοπός του πρώτου κεφαλαίου είναι η εισαγωγή του αναγνώστη στο θέμα που πραγματεύεται η εν λόγω διπλωματική αλλά και στους λόγους που οδήγησαν στην συγγραφή της.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

2.1 Εισαγωγή

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η θεωρητική προσέγγιση του θέματος ξεκινώντας με την αποσαφήνιση των όρων που αναλύονται αλλά και με την επισκόπηση αντίστοιχων παλαιότερων μελετών.

Η θεωρητική προσέγγιση συνίσταται στην ανάλυση του όρου «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις», η οποία θεωρείται αναγκαία λόγω της πολυπλοκότητας αλλά και του περιεχομένου που μία ΜΚΟ περικλείει. Επιπρόσθετα, στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται και άλλες ερευνητικές μελέτες και βιβλιογραφικές αναφορές που κατόπιν διερεύνησης από την πλευρά του συγγραφέα της εν λόγω διπλωματικής έχουν ανευρεθεί και οι οποίες παρουσιάζουν ή αντιπαραθέτουν συναφή θέματα.

Συγκεκριμένα, αναγράφονται κάποιοι χαρακτηριστικοί ορισμοί των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που προσεγγίζουν την έννοια αποτελεσματικά τόσο ώστε να καθίσταται αντιληπτή στον αναγνώστη η ευρεία έννοια του όρου αλλά και τα κύρια χαρακτηριστικά των ΜΚΟ. Με την διερεύνηση αντίστοιχων μελετών καθίσταται δυνατή η γνώση από την πλευρά του αναγνώστη της ύπαρξης και άλλων ερευνών, στις οποίες μπορεί να ανατρέξει για μεγαλύτερη και πολυπλοκότερη ενημέρωση του επί του θέματος ή αντίστοιχα για την ανεύρεση ή μη περαιτέρω βιβλιογραφικής έρευνας.

2.2 Αποσαφήνιση των όρων

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αποτελούν μορφές εκπροσώπησης της Κοινωνίας των Πολιτών. Τα χαρακτηριστικά, ο ρόλος, οι δράσεις, οι τρόποι χρηματοδότησης και ο τρόπος λειτουργίας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων ανταποκρίνονται στο σύγχρονο ρόλο που διαδραματίζει η Κοινωνία των Πολιτών (Μαύρου, 2011).

Τα κύρια χαρακτηριστικά των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων είναι κατά πρώτον η απουσία κερδοσκοπικού κινήτρου αφού κύριος σκοπός τους είναι η εξυπηρέτηση κοινωνικών σκοπών. Μπορεί να εδρεύουν στο εσωτερικό μιας χώρας είτε να έχουν παραρτήματα και σε άλλες. Είναι ανεξάρτητοι φορείς από τον κρατικό τομέα αν και κάποιες φορές μπορεί να επιχορηγούνται εν μέρει από αυτόν. Είναι θεσμικά αυτόνομες, έχουν σταθερή οργάνωση και διάρκεια. Αντιπροσωπεύουν κοινωνικές ομάδες οι οποίες δραστηριοποιούνται με δική τους

βούληση για την οργάνωση βοήθεια έναντι τρίτων. Διαθέτουν αυτόνομη διοίκηση και η λήψη των αποφάσεων γίνεται με δημοκρατικό τρόπο. Σε όλες η συμμετοχή εθελοντών είναι ελεύθερη και πολλές φορές βασίζονται ως επί το πλείστον, στον εθελοντισμό καθώς πολλές από τις ΜΚΟ έχουν ελάχιστο εργαζόμενο προσωπικό. (Σημίτη, 2003).

Οι ΜΚΟ στα πλαίσια του ανθρωπισμού, του αλτρουισμού και της αρμονικής συνύπαρξης που προωθούν, δεν περιορίζονται μόνο στην εκπροσώπηση των κοινών συμφερόντων των πολιτών, αλλά προωθούν τη συμμετοχή των πολιτών στα κοινά ενώ παράλληλα μάχονται για μια νέα διαμόρφωση ενός δημόσιου χώρου κοινωνικής συνύπαρξης και φιλαλληλίας.

Οι τομείς δραστηριοποίησης αυτών είναι :

- Τα ανθρώπινα δικαιώματα
- Η πολιτική προστασία
- Η ανάπτυξη-ανθρωπιστική βοήθεια στο εξωτερικό
- Η κοινωνική αλληλεγγύη (πρόσφυγες – μετανάστες - φτωχοί)
- Το περιβάλλον
- Ο πολιτισμός και ο αθλητισμός
- Οι νέοι και τα παιδιά
- Η υγεία- πρόνοια
- Τα άτομα με ειδικές ανάγκες

Δεν υπάρχει ακριβής νομικός ορισμός για τις Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις παρά το γεγονός ότι παρόμοιες δομές υφίστανται ήδη από το τέλος του 18^{ου} αιώνα. Ο προβληματισμός σχετικά με τον εννοιολογικό προσδιορισμό των ΜΚΟ έχει αποτελέσει και εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο εκτεταμένης αναζήτησης και σκεπτικισμού. Βασική αιτία για αυτό είναι το εύρος της σημασίας και του περιεχομένου που μία ΜΚΟ περικλείει καθώς η δραστηριότητα τους διαφέρει κατά πολύ σε θέματα λειτουργίας και σκοπών. Αλλά και από νομική σκοπιά, το θέμα της οριοθέτησης, ταξινόμησης και ορισμού των ΜΚΟ καθίσταται εργώδες και δυσυπέρβλητο. Η εκάστοτε οργάνωση μπορεί να έχει διαφορετική νομική υπόσταση ως φιλανθρωπική οργάνωση, μη κερδοσκοπικό σωματείο ή σαν ίδρυμα. Η καταγραφή του επιπέδου της δομής και του αντικείμενου με το οποίο σχετίζεται καθώς και του δείκτη αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς της συνιστά κεντρικό σημείο αναφοράς για τον ορισμό της.

Όπως αναφέρεται από την ερευνητική μελέτη της Ομάδας Εργασίας Νέων του Ιδρύματος Ανδρέα Παπανδρέου (2005) για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, κατά το Γαλλικό

Συμβούλιο της Επικρατείας, πρόκειται για οντότητες του ιδιωτικού δικαίου, που δεν υπόκεινται στη βούληση των κυβερνήσεων. Σ' αυτές εντάσσονται σύλλογοι, οργανώσεις, ομάδες πολιτών, συνδικάτα, επιχειρήσεις, εκκλησίες, πανεπιστημιακά ερευνητικά κέντρα κ.α. Τις περισσότερες φορές ο όρος «Μη-Κυβερνητική Οργάνωση» αφορά οργανώσεις που έχουν αναγνωριστεί από κρατικά μορφώματα ή διεθνείς οργανισμούς, που σε πολλές περιπτώσεις συνεργάζονται μ' αυτές ή απλά τις συμβουλεύονται.

Κατά την Γιαννακούλη και Λαλλουδάκη (2006), η Παγκόσμια Τράπεζα δίνει τον παρακάτω ορισμό για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. «Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αφορούν ιδιωτικές οργανώσεις που αναλαμβάνουν δράση σχετικά με την ανακούφιση όσων υποφέρουν, την προαγωγή των συμφερόντων των φτωχών, την προστασία του περιβάλλοντος, την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών ή αναλαμβάνουν την προώθηση της κοινωνικής ανάπτυξης.»

Σύμφωνα με τον ορισμό του Wahl Peter οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αποτελούν εθελοντικές ενώσεις ανεξάρτητες από το κράτος και τα πολιτικά κόμματα, αγαθοεργείς, μη κερδοσκοπικές, που αποδέχονται ως μέλη τους άτομα ανεξάρτητα από φυλή, θρησκεία και φύλο.(Wahl,1997).

Ο όρος Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις όπως αναφέρει ο Χ Ανθόπουλος, αποτελεί νεολογισμό και αποδίδει στα ελληνικά τον αγγλικό όρο Non-Governmental Organisations (NGOs). Η μετάφραση σύμφωνα με τον ίδιο είναι ατυχής καθώς οι οργανώσεις αυτές δεν είναι ανεξάρτητες μόνο από την κυβέρνηση, δηλαδή από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς, αλλά και από τα πολιτικά κόμματα και τη Διοίκηση. Συνεπώς η καλύτερη απόδοση του όρου θα ήταν Μη κρατικές οργανώσεις (Ανθόπουλος, 2002).

Ο όρος χρησιμοποιήθηκε αρχικά στο άρθρο 71 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ το οποίο προέβλεπε την αναγνώριση συμβουλευτικού καθεστώτος σε Διεθνής ή Εθνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Το άρθρο 71 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών θεωρείται σήμερα ξεπερασμένο, αφού υπάρχουν χιλιάδες διεθνείς και εθνικές μη-κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητες στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, χωρίς να διαθέτουν το συμβουλευτικό status του άρθρου 71. (Otto, 1996). Πρόσφατα μάλιστα ο όρος «μη-κυβερνητικές οργανώσεις» έκανε την εμφάνισή του και στην ελληνική νομοθεσία, στο ν. 2731/1999 για την αναπτυξιακή βοήθεια (άρθρα 10 έως 17) και στο ν. 2646/1998 για την ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας (άρθρο 12).

Σε ευρύτερη χρήση ο όρος ΜΚΟ μπορεί να αποδοθεί σε κάθε μη-κερδοσκοπικό οργανισμό, που είναι ανεξάρτητος από την κυβέρνηση. Οι ΜΚΟ είναι οι τυπικοί οργανισμοί που βασίζονται σε συγκεκριμένες αξίες, και εξαρτώνται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει από ανιδιοτελείς προσφορές και εθελοντική υπηρεσία.

Παρόλο που οι ΜΚΟ συγκροτούνται ολόενα και περισσότερο με στοιχεία επαγγελματισμού τις δύο τελευταίες δεκαετίες, οι αρχές του αλτρουισμού και του εθελοντισμού παραμένουν τα χαρακτηριστικά κλειδιά για τον ορισμό τους. Ο βασικός χαρακτήρας των ΜΚΟ είναι ότι η κερδοσκοπία δεν είναι ο αρχικός τους στόχος. Όλες οι ΜΚΟ έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς την αυτοδιαχείριση, την εθελοντική βάση και το γεγονός ότι δεν διανέμουν κέρδη από τις δράσεις τους στα μέλη τους, αλλά τα χρησιμοποιούν για την επιδίωξη των στόχων τους. Πέρα από αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά, η πιο συνήθης διάκριση των ΜΚΟ είναι ανάμεσα σε συλλόγους και ιδρύματα. Η δύναμη που έχουν αποκτήσει είναι πλέον αναγνωρίσιμη αλλά και υπολογίσιμη καθώς καμία διάσκεψη κορυφής ή διεθνής συνάντηση, δεν πραγματοποιείται χωρίς την ταυτόχρονη –και συχνά ανταγωνιστική- οργάνωση ενός φόρουμ των Μη-Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ).

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις δεν αποτελούν νέο όρο στην παγκόσμια σκηνή. Η εγκαθίδρυση της British and Foreign Anti-Slavery Society το 1838, αποτελεί την εμφάνιση της πρώτης ΜΚΟ για να ακολουθήσει νωρίς στις αρχές του αιώνα λόγω της μετακίνησης εργατικού δυναμικού, ο International Labour Organization. Η ίδρυση της Διεθνούς Επιτροπής για Βοήθεια (1863), η οποία μετονομάστηκε το 1876 σε Διεθνή Επιτροπή του ερυθρού Σταυρού από τον Ερρίκο Ντυνάν, αποτελεί και την πρώτη οργανωμένη ΜΚΟ με αντίστοιχα παραρτήματα σε άλλες χώρες. Οι πρωτοϊδρυθείσες ΜΚΟ ασχολούνταν με θέματα εργασίας, διεθνούς νομιμότητας μεταφορών, επικοινωνιών και υγείας (Ψαλλίδα, 2008).

Σήμερα η παρουσία τους καθίσταται μέρα με τη μέρα απολύτως απαραίτητη στην ομαλή λειτουργία της δημοκρατίας. Οι ανάγκες της σημερινής εποχής και ο σύγχρονος τρόπος ανάπτυξης των κοινωνιών, έχουν οδηγήσει σε φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού. Πολίτες οι οποίοι για οποιοδήποτε λόγο βρίσκονται σε δύσκολη θέση, αντικρίζουν μόνο το σκληρό πρόσωπο της οργανωμένης πολιτείας. Άνεργοι, άστεγοι, μειονότητες, παλιννοστούντες, μετανάστες, αναξιοπαθούντες δεν μπορούν να βρουν εκπροσώπηση στους παραδοσιακούς τομείς της οργανωμένης κοινωνίας. Αυτές οι ομάδες του πληθυσμού είναι οι πλέον ευάλωτες στο φαινόμενο του κοινωνικού αποκλεισμού.

2.3 Επισκόπηση αντίστοιχων μελετών

Κατόπιν επισκόπησης της βιβλιογραφίας και κυρίως δημοσιευμένων εργασιών και μελετών από τους αρμόδιους φορείς του κλάδου παρατηρήθηκε ότι δεν υπάρχει διαθέσιμη μελέτη που να συγκεντρώνει τις τελευταίες εξελίξεις στο κλάδο. Οι περισσότερες μελέτες αφορούσαν την δράση αυτών προτού ξεσπάσει η οικονομική κρίση.

Το μόνο που βρέθηκε αφορούσε την έκδοση ηλεκτρονικού εντύπου του ιδρύματος «Σταύρος Νιάρχος» στο οποίο αναφερόταν η ανασκόπηση δωρεών για τη βελτίωση των συνεπειών από την οικονομική κρίση και οι προσπάθειες αντιμετώπισης της τελευταίας με την υποστήριξη ιδρυμάτων αλλά και μη κυβερνητικών οργανισμών με επιπρόσθετη χρηματική βοήθεια. Στη μελέτη προσδιοριζόταν ο οργανισμός που επιχορηγήθηκε, ο τομέας προσφοράς του, αλλά και ένα μικρό ερωτηματολόγιο στο οποίο ο κάθε οργανισμός απαντούσε σχετικά με το αν και πως επηρεάστηκε από την κρίση ενώ παράλληλα αναφερόταν και στις αποφάσεις που λαμβάνονται για την πορεία του ως οργανισμού. Σημειωτέον πως η μόνη αναφορά οργανισμού που άλλαξε στρατηγική λόγω της οικονομικής κρίσης υπήρξε από το ΚΕΘΕΑ, που αποτελεί αυτοδιοικούμενο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, αλλά καθώς ο τομέας προσφοράς του αφορά το δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης δεν εξετάζεται εδώ.

Η παρούσα διπλωματική εργασία συγκεντρώνει τα κυριότερα σημεία των μέχρι σήμερα μελετών και εκθέσεων, τις νέες νομοθετικές ρυθμίσεις και την εικόνα των ΜΚΟ σήμερα.

2.4 Ανακεφαλαίωση

Το δεύτερο κεφάλαιο αναλύει την έννοια των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων επιχειρώντας μια συνολική περιγραφή του όρου βασισμένο σε διαφορετικούς ορισμούς δεδομένου ότι ο όρος «Μη Κυβερνητική Οργάνωση» δεν έχει γενικά αποδεκτό νομικό ορισμό. Κατόπιν όλων των παραπάνω, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως το σύνολο νομικών συγκροτημένων οργανισμών που δημιουργήθηκαν από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, έχουν ως σκοπό το κοινό όφελος και η λειτουργία τους είναι ανεξάρτητη από τις κυβερνήσεις.

Επιπρόσθετα στο κεφάλαιο αυτό κατόπιν βιβλιογραφικής μελέτης αλλά και επισκόπησης των δημοσιευμένων εργασιών βρέθηκε πως πέραν δυο συγγραμμάτων (εκ των οποίων το ένα είναι εκτός του τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών στον πληθυσμό που εξετάζεται), δεν υπάρχει κάποια νεότερη μελέτη ή δημοσίευση αναφορικά με την μετεξέλιξη των Μη

Κυβερνητικών Οργανώσεων δεδομένου των νέων οικονομικών αλλά και κοινωνικών συνθηκών που διαμορφώνονται.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ - ΑΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΣΤΙΣ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΤΥΠΑ ΔΙΚΤΥΑ ΔΡΑΣΕΩΝ

3.1 Εισαγωγή

Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στη χώρα, επιβεβαιώνοντας τη με σχετικές έρευνες που επισυνάπτονται και οι οποίες έχουν διενεργηθεί από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία. Επιπρόσθετα, αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο που είναι νομικά σε ισχύ όσον αφορά στην σύσταση μιας ΜΚΟ αλλά και η ευελιξία διάρθρωσης και μετεξέλιξης των ΜΚΟ με βάση τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στον Ελληνικό χώρο.

Σε μια κοινωνία συνεχώς μεταλλασσόμενη (δυστυχώς αναφορικά με την περίπτωση της Ελλάδας αρνητικά μεταβαλλόμενη) οι πρώτοι που θίγονται είναι οι πολίτες. Η χαλαρότητα των κρατικών θεσμών, η αδυναμία ανασύνταξης, η ευκαιριακή πολιτική, η απουσία σχεδίου και προγραμματισμού οδήγησαν την χώρα και ειδικά το κράτος πρόνοιας σε παντελή απουσία, εγκληματική αδιαφορία και δυνατότητα μηδενικής ανασυγκρότησης. Οι πολίτες έζησαν τη μετάβαση από ένα κράτος αφθονίας και ευκαιριών σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Ακόμη κι αν δε θίγονται άμεσα, βιώνουν καθημερινά την οδύνη που αντιμετωπίζουν οι συνάνθρωποι τους.

Οι κοινωνικές και οι πολιτικές υπηρεσίες όπως και οι παροχές που έχουν καθιερωθεί με σκοπό την προστασία των κοινοτήτων και -ειδικά- των μειονεκτούντων και ευάλωτων ατόμων, έχουν υποστεί σημαντική υπονόμηση. Ανέκαθεν το ελληνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας χαρακτηριζόταν από διαρθρωτικά μειονεκτήματα και ελλείψεις, με κυριότερη εν προκειμένω την απουσία κατοχύρωσης ενός γενικού προγράμματος ελάχιστου εισοδήματος, που θα κάλυπτε κάθε άτομο σε κατάσταση ανάγκης μέσω δράσεων εισοδηματικής ενίσχυσης, κοινωνικής φροντίδας και ενεργοποίησης. Σήμερα που το υποτυπώδες κοινωνικό κράτος αποδομείται και τα άτυπα δίκτυα στήριξης εξασθενούν αδυνατώντας να παρέχουν πλέον τον υποστηρικτικό ρόλο στα αδύναμα μέλη τους, οι ΜΚΟ καλούνται να καλύψουν το κενό αυτό. Ρόλος όμως των ΜΚΟ είναι να συμπληρώνουν και όχι να αντικαθιστούν το έργο και τη στήριξη του κράτους. Οι συνθήκες που διαμορφώνονται επιτάσσουν την άμεση και αποδοτική ενέργεια τους.

3.2 Πρόσφατες ποσοτικές εκτιμήσεις των ελληνικών νοικοκυριών που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας

Η οικονομική κρίση που ταλανίζει την Ευρώπη, έχει ως αποτέλεσμα, πέραν την κατάρρευσης των άλλων δομών, την ρήξη του κράτους πρόνοιας. Το φαινόμενο της ακραίας φτώχειας και ο κοινωνικός αποκλεισμός απειλούν πλήθος κοινωνικών ομάδων, όπως οι ανάπηροι πολίτες, οι άστεγοι, οι μακροχρόνια άνεργοι, οι ανασφάλιστοι, οι άποροι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι ηλικιωμένοι, τα απροστάτευτα παιδιά. Στις ομάδες αυτές έρχονται να προστεθούν και άλλες ομάδες πληθυσμού που καθημερινά διευρύνουν το πεδίο των ανθρώπων που απειλούνται από συνθήκες απόλυτης φτώχειας αλλά και ευτελισμό της ανθρώπινης υπόστασης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ειδικής Συνεδρίας Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (2012), το έτος 2010 στη χώρα μας, ένας στους δύο άνεργους διαβιεί κάτω από το όριο της φτώχειας, ενώ το ίδιο ισχύει για έναν στους τρεις νέους ηλικίας 16 έως 24 ετών (27,8%). Ισχύει το ίδιο για έναν στους τρεις μερικώς απασχολούμενους (29,4%) και για έναν στους τέσσερις απασχολούμενους –εκτός των μισθωτών (25,9%). Οικογένειες με ένα παιδί και οικογένειες με δύο παιδιά αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες και στις υποχρεώσεις τους καταγράφοντας επίπεδα φτώχειας κοντά στον εθνικό μέσο όρο.

Ο κίνδυνος φτώχειας στην Ελλάδα καταγράφει οριακή αύξηση μέχρι το 2010, αλλά το 2011 και το 2012 εκτινάσσεται. Οι παραδοσιακές ομάδες φτώχειας πλήττονται ιδιαίτερα, καταγράφοντας τα υψηλότερα ποσοστά ακραίας φτώχειας (υπήκοοι τρίτων χωρών, άνεργοι, άτομα με χαμηλή εκπαίδευση, άτομα με ενοικιαζόμενη κατοικία, νοικοκυριά με πάνω από τρία εξαρτώμενα παιδιά στη σύνθεσή τους, νοικοκυριά που διαμένουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές). Παρουσιάζονται όμως και νέες ομάδες φτωχών, οι οποίες, αν δεν υπήρχε η κρίση θα έμεναν ανεπηρέαστες, όπως εργαζόμενοι φτωχοί, παιδιά, νέοι, μονοπρόσωπα νοικοκυριά, άτομα με ιδιόκτητη κατοικία.

Αυτό δεν αποτελεί πανάκεια για την Ελλάδα ατομικά ως χώρα, αλλά αντίθετα παρατηρείται στο σύνολο της Ευρώπης. Κατά την μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2010) που ανακοινώθηκε στην Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, το 2008 περισσότερα από 80 εκατομμύρια άτομα σε ολόκληρη την Ένωση ζούσαν κάτω από το όριο της φτώχειας, δηλαδή περισσότερα από τον πληθυσμό του μεγαλύτερου κράτους μέλους ή το 16,5 τοις εκατό του πληθυσμού. Από τα άτομα αυτά, περισσότερα από τα μισά είναι γυναίκες και 20 εκατομμύρια παιδιά.

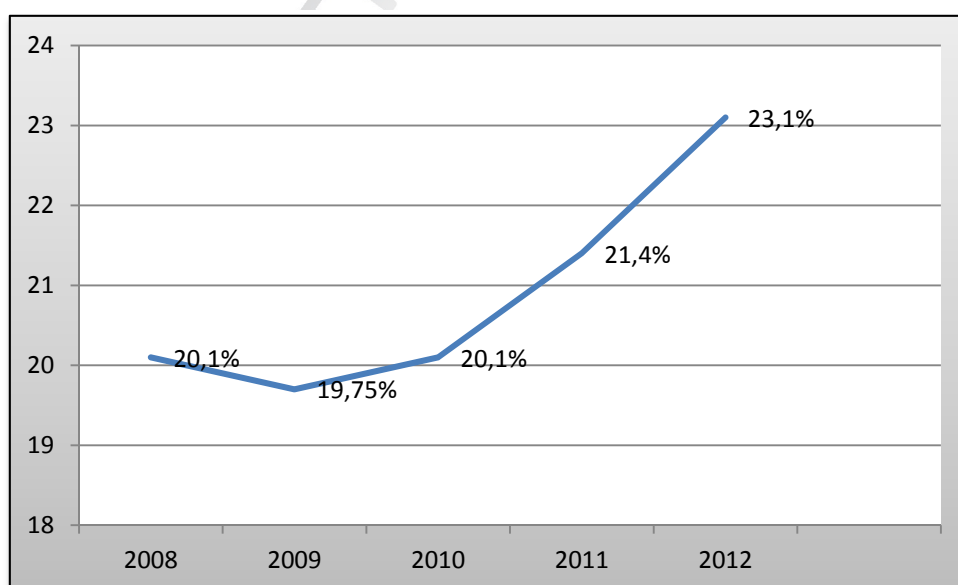
Βασικό πρόβλημα των μετρήσεων της φτώχειας στην Ευρώπη, αποτελεί η εξαίρεση ομάδων πληθυσμού που είναι, κατά τεκμήριο, φτωχές, όπως άστεγοι, διαβιούντες σε ιδρύματα, μεγάλος αριθμός παράνομων οικονομικών μεταναστών, Ρομά, ενώ υποεκπροσωπούνται οι μετανάστες. Η εικόνα λοιπόν που καταγράφεται είναι ελλιπής θέτοντας τελικά ερωτήματα για την έκταση του προβλήματος.

Σύμφωνα με τη Eurostat τα άτομα που αντιμετωπίζουν «υλική στέρηση» θεωρούνται όσοι αντιμετωπίζουν τουλάχιστον 4 από 9 στοιχεία :

Δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά ώστε:

1. Να πληρώνουν μίσθωμα κατοικίας ή λογαριασμούς υπηρεσιών κοινής ωφελείας
2. Να διαθέτουν επαρκή θέρμανση κατοικίας
3. Να αντιμετωπίζουν απροσδόκητες δαπάνες
4. Να τρώνε κρέας, ψάρι ή τροφή με ισοδύναμο πρωτεΐνης κάθε δεύτερη ημέρα
5. Να πληρώνουν διακοπές μιας εβδομάδας μακριά από το σπίτι
6. Να έχουν ένα αυτοκίνητο
7. Να έχουν ένα πλυντήριο ρούχων
8. Να έχουν μια έγχρωμη τηλεόραση ή
9. Να έχουν ένα τηλέφωνο.

Ο κίνδυνος φτώχειας σύμφωνα με το διάγραμμα 3.1 από το έτος 2010 παρουσιάζει σημαντική αύξηση.

Διάγραμμα 3.1

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας 2008-2012

Το έτος 2012, το 23,1% του πληθυσμού της χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας ενώ επισημαίνεται εδώ πως οι πληθυσμιακές ομάδες που κατά τεκμήριο είναι φτωχές, όπως άστεγοι, άτομα σε ιδρύματα, παράνομοι οικονομικοί μετανάστες, Ρομά κλπ δεν περιλαμβάνονται στην έρευνα.

Πίνακας 3.1

Στατιστικά στοιχεία του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας στην Ελλάδα 2011-2012

Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο και κίνδυνο φτώχειας	2011	2012
Κατώφλι κίνδυνου φτώχειας ανά άτομο	6.591 €	5.708 €
Κατώφλι κίνδυνου φτώχειας για νοικοκυριά με δυο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας >14 ετών	13.842 €	11.986 €
Μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα	12.637€	10.676 €
Μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών	21.590 €	17.977 €

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ.2012

Στον Πίνακα 3.1 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας στην Ελλάδα για το έτος 2011 και το 2012. Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι:

- Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 6.591 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 13.842 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών το 2011 ενώ το επόμενο έτος ο κίνδυνος φτώχειας έχει αυξηθεί σημαντικά σε 5.708 ευρώ και 11.986 αντίστοιχα.
- Το 2011 το μέσο ετήσιο ατομικό ισοδύναμο εισόδημα ανέρχεται σε 12.637 ευρώ και το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών της χώρας σε 21.590 ευρώ όταν το 2012 διαμορφώνεται σε 10.6776 και 17.977 αντίστοιχα.
- Τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 901.194 και τα μέλη τους σε 2.341.400.
- Το έτος 2012, το 23,1% του συνολικού πληθυσμού της χώρας απειλείται από τη φτώχεια όταν το όριο της φτώχειας υπολογίζεται από το 60% του συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος. Ο παραπάνω δείκτης, υπολογιζόμενος με την ίδια μεθοδολογία, παρουσιάζει

σχετική σταθερότητα κατά τα τελευταία 16 έτη (1994-2011) για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, κυμαινόμενος μεταξύ 19,5% και 23%.

- Ο πληθυσμός σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό ανέρχεται σε 3795.100 άτομα ή σε 34,6% του συνόλου του πληθυσμού όταν το έτος 2011 ήταν 3.403.000 άτομα.

Ως ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα ορίζεται το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται σύμφωνα με την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσιάζονται από την Ειδική Συνεδρία Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (2012), την περίοδο 2008-2011, ο κίνδυνος φτώχειας καταγράφεται υψηλός για:

- Υπηκόους τρίτων χωρών (με υπηκοότητα χώρας εκτός ΕΕ). Από 32,7% το 2008 ο κίνδυνος φτώχειας το 2010 αυξάνεται σε 45,9%, ενώ το 2011 ανέρχεται σε 46,3%.
- Άνεργες γυναίκες, για τις οποίες ο κίνδυνος φτώχειας το 2010 ανέρχεται σε 40,1%. Η αύξηση είναι σημαντική σε σύγκριση με το 2008 (35,4%).
- Άνεργους άνδρες (37,2% το 2010, ενώ σημειώθηκε αύξηση κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Το 2011 καταγράφεται μεγαλύτερος ο κίνδυνος φτώχειας (48,6%) και το 2012 (52,1%).
- Μονογονεϊκά νοικοκυριά με τουλάχιστον ένα εξαρτώμενο παιδί (33,4% το 2010 και αύξηση κατά 1,3 μονάδες από το 2009). Το 2011 σημειώνεται σημαντική αύξηση (43,2%) και το 2012 φτάνει στο (66,0%) του πληθυσμού.
- Άτομα με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (28,7% το 2008, 29,3% το 2010 και 31,9% το 2011).
- Νοικοκυριά που διαμένουν σε ενοικιαζόμενη κατοικία (25,9% το 2011 και 27,2% το 2010 έναντι 24,7% το 2008).
- Νοικοκυριά δύο ενηλίκων με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας 26,7% το 2010 που είναι μειωμένος κατά 1,9 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, ενώ το 2011 παρατηρείται περαιτέρω μείωση (20,8%).
- Μέλη νοικοκυριών, που διαμένουν σε αραιοκατοικημένες περιοχές. Το 2010 (24,8%), απειλούνται από τη φτώχεια περισσότερο από αυτά που διαμένουν σε πυκνοκατοικημένες (16%) και σε περιοχές ενδιάμεσης πυκνότητας (17%). Στην περίοδο 2008-2010, αυξητική είναι η τάση μόνο στις πυκνοκατοικημένες και σε ενδιάμεσης πυκνότητας περιοχές.

- Γυναίκες. Από 20,7% το 2008 ο κίνδυνος αυξάνεται σε 20,9% το 2009. Για το 2010 το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες (20,2%) σε σχέση με τους άνδρες (19,1%). Το 2011 οι γυναίκες καταγράφουν κίνδυνο φτώχειας 21,9% έναντι 20,9% των ανδρών ενώ το 2012 ο κίνδυνος φτώχειας για τις γυναίκες εκτινάσσεται σε 23,6 έναντι 22,5 των ανδρών.
- Ηλικιωμένοι. Ο κίνδυνος φτώχειας από 22,3% το 2008 μειώνεται σε 21,3% το 2010. Το 2011 ο κίνδυνος φτώχειας για τους ηλικιωμένους αυξάνεται σε 23,6%.
- Εθνοτικές μειονότητες (όπως οι Ρομά).
- Άτομα με αναπηρία

Στις προαναφερθείσες ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας, προστίθενται νέες ομάδες:

- Τα «άτομα με επισφαλή εργασία», δηλαδή οι εργαζόμενοι φτωχοί (13,8%) με ιδιαίτερα ευάλωτη την ομάδα των απασχολούμενων –εκτός των μισθωτών– δηλαδή τους ελεύθερους επαγγελματίες και κυρίως τα συμβοηθούμενα μέλη (25,9% το 2010 και 22,6% το 2011) και τα άτομα με μερική απασχόληση (29,4% το 2010 και 21,4% το 2011) γεγονός που καθιστά ιδιαίτερα δύσκολο να ικανοποιήσουν ακόμη και τις στοιχειώδεις ανάγκες τους.
- Νοικοκυριά με παιδιά με μεσαία ένταση εργασίας (34% το 2010 και 29,4% το 2011).
- Τα νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο και εξαρτώμενα παιδιά. Περίπου 1 στα 2 είναι φτωχά. Ο πληθυσμός που διαβιεί σε νοικοκυριά που δεν εργάζεται κανένα μέλος ή εργάζεται λιγότερο από 3 μήνες, συνολικά, το έτος, ανέρχεται σε 1.010.900 άτομα ή σε 16,1% του πληθυσμού ηλικίας 18-59 ετών, ενώ το προηγούμενο έτος (2011) ανερχόταν σε 837.300 άτομα.
- Τα νοικοκυριά χωρίς κανένα εργαζόμενο και χωρίς εξαρτώμενα παιδιά. Ο κίνδυνος φτώχειας κυμαίνεται πάνω από το 30% στην περίοδο αναφοράς 2008-2011.
- Τα παραδοσιακά νοικοκυριά όπου το ένα μέλος εργάζεται (συνήθως ο σύζυγος), ενώ το εισόδημα της συζύγου είναι συμπληρωματικό ή / και ευκαιριακό. Τα νοικοκυριά με μέση ένταση εργασίας και παιδιά καταγράφουν το 2010 κίνδυνο φτώχειας 33,9% ενώ το 2011 μειώνεται σε 29,5%.
- Οι νέοι ηλικίας 18-24 ετών (27,6% το 2010 και 26,9% το 2011).
- Τα παιδιά ηλικίας μέχρι 18 ετών (23% το 2010, 23,7% το 2011 και σημαντική αύξηση το 2012 (26,9%).
- Τα νοικοκυριά με έναν ενήλικα ηλικίας 65 ετών και άνω (30,2%).

- Τα νοικοκυριά με μόνες γυναίκες (27,7% το 2010 και 25,8% το 2011) ή μόνους άνδρες (26,3% το 2010 και 24,3% το 2011).
- Τα νοικοκυριά με 2 ενήλικες και 1 εξαρτώμενο παιδί (21,6% το 2010 και 17,7% το 2011).
- Νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 εξαρτώμενα παιδιά (20,3% το 2010 και 24,2% το 2011).

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πίνακας 3.2
Στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το ποσοστό υλικής υστέρησης
στην Ελλάδα

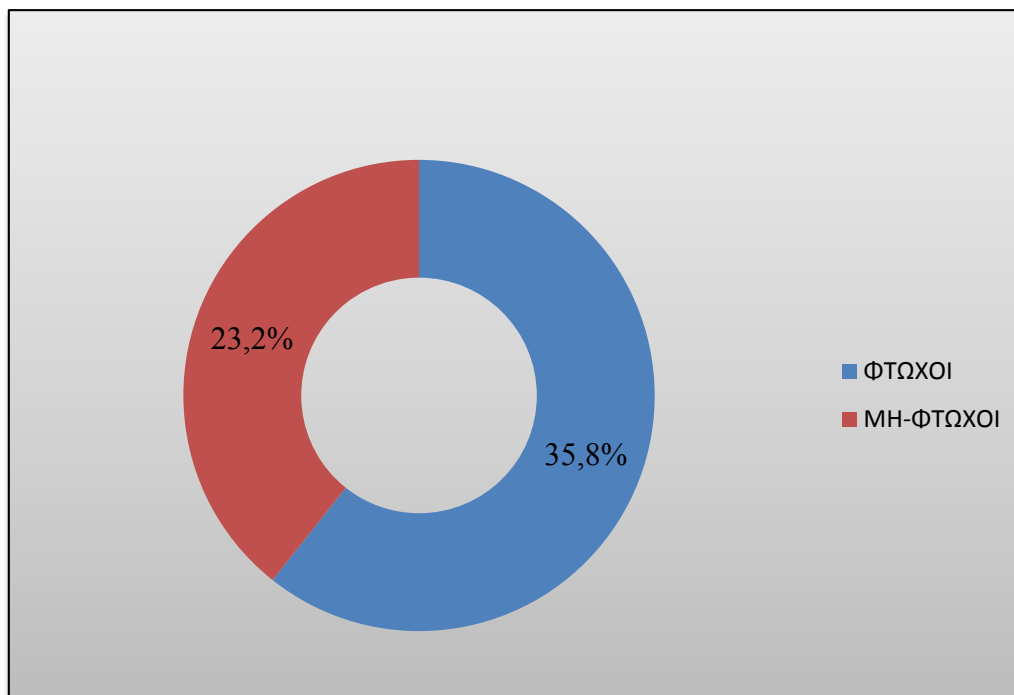
	2008	2009	2010
Δυσκολίες πληρωμής ενοικίου ή δόση δανείου κύριας κατοικίας(φτωχοί)	12,6%	13,8 %	15,2%
Δυσκολίες πληρωμής ενοικίου ή δόση δανείου κύριας κατοικίας(μη φτωχοί)	3,7 %	7,3 %	8,9 %
Δυσκολίες ανταπόκρισης στη πληρωμή πάγιων λογαριασμών (φτωχοί)	29,5 %	37,1%	38 %
Δυσκολίες ανταπόκρισης στη πληρωμή πάγιων λογαριασμών (μη φτωχοί)	12,4%	14,4%	14%
Δυσκολία αποπληρωμής δανείων ή αγορών με δόσεις (φτωχοί)	17,2%	15,7 %	17,3 %
Δυσκολία αποπληρωμής δανείων ή αγορών με δόσεις (μη φτωχοί)	10,7%	12,6%	12,3 %
Οικονομική αδυναμία αντιμετώπισης έκτακτων αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας περίπου 540€ (φτωχοί)	54,3%	57,1%	63,4%
Στέρηση σε 3+ αγαθά και υπηρεσίες (σύνολο πληθυσμού)	21,8%	23 %	24,1%
Στέρηση σε 4+ αγαθά και υπηρεσίες (σύνολο πληθυσμού)	11,2%	11 %	11,6 %

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2008-2010

Στον Πίνακα 3.2 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το ποσοστό υλικής υστέρησης στην Ελλάδα. για την περίοδο 2008-2010. Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι:

- Σε σύγκριση με το έτος 2008, το έτος 2011 οι μη φτωχοί έχουν υποστεί δραματική αύξηση στις δυσκολίες πληρωμής ενοικίου ή στις δόσεις δανείου κύριας κατοικίας, στην δυνατότητα πληρωμής πάγιων λογαριασμών και στην αποπληρωμή δανείων ή αγορών με δόσεις.
- Εν αντιθέσει οι φτωχοί αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πληρωμή ενοικίου και στην πληρωμή πάγιων λογαριασμών ενώ στην κατηγορία δυσκολίας αγορών με δόσεις δεν

εμφανίζουν εμφανή διαφορά αφού ανέκαθεν ήτο αδύνατη η απόκτηση υλικών αγαθών για αυτούς. Αυξητική εμφανίζεται η αδυναμία αντιμετώπισης έκτακτων αλλά αναγκαίων οικονομικών δαπανών αξίας περίπου 540 Euro και η στέρηση σε 3 ή και περισσότερα αγαθά.

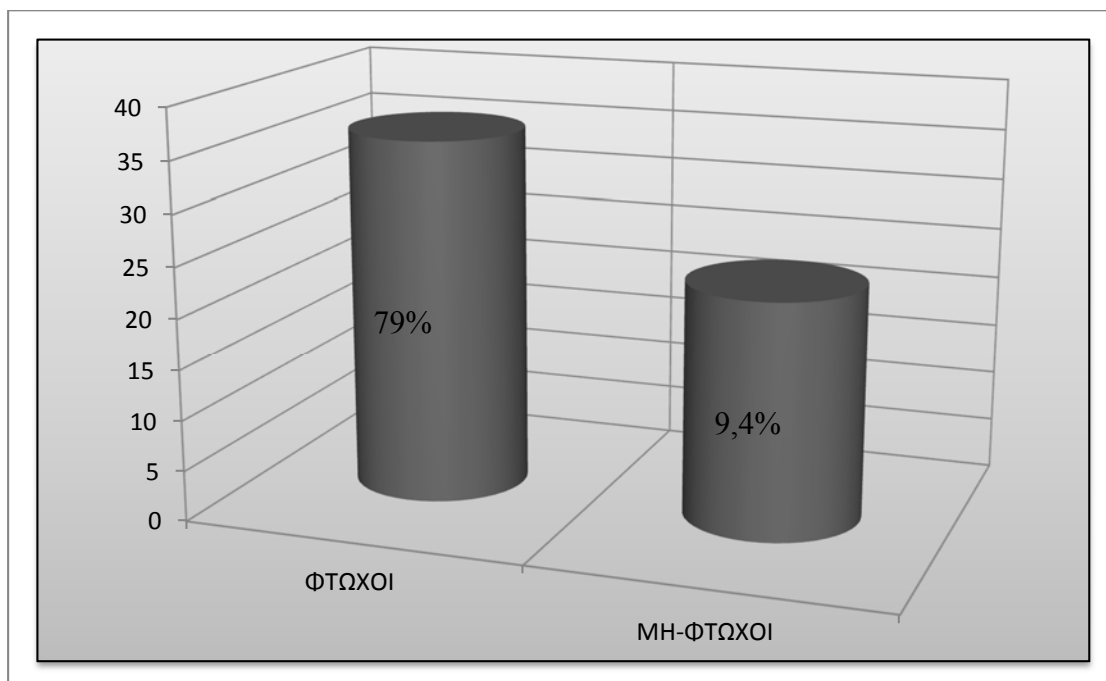

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Διάγραμμα 3.2

Διαγραμματική απεικόνιση του ποσοστού πληθυσμού που διαβεί σε κατοικία με στενότητα χώρου

Στο Διάγραμμα 3.2 απεικονίζεται το ποσοστό πληθυσμού που διαβεί σε κατοικία με στενότητα χώρου για το έτος 2011. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι ακόμη και οι μη φτωχοί έχουν περιορίσει τις επιλογές τους ως προς την στενότητα χώρου στην κατοικία τους.

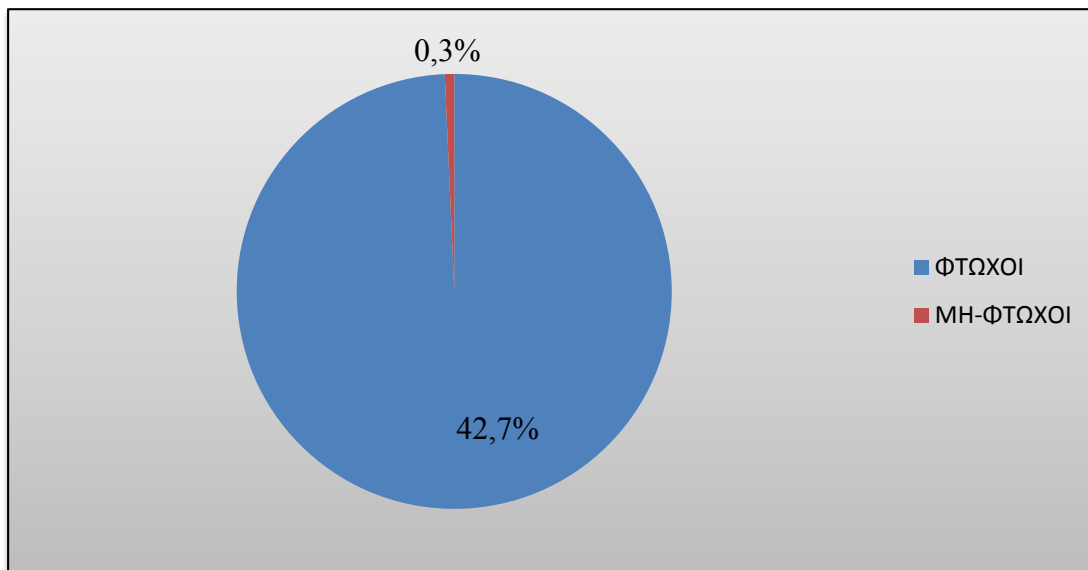

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Διάγραμμα 3.3

Διαγραμματική απεικόνιση των νοικοκυριών που επιβαρύνονται από το κόστος στέγασης

Στο Διάγραμμα 3.3 απεικονίζεται τα νοικοκυριά που επιβαρύνονται από το κόστος στέγασης για το έτος 2011. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι 79% του φτωχού πληθυσμού επιβαρύνονται σε σχέση με 9,4% του μη φτωχού πληθυσμού.

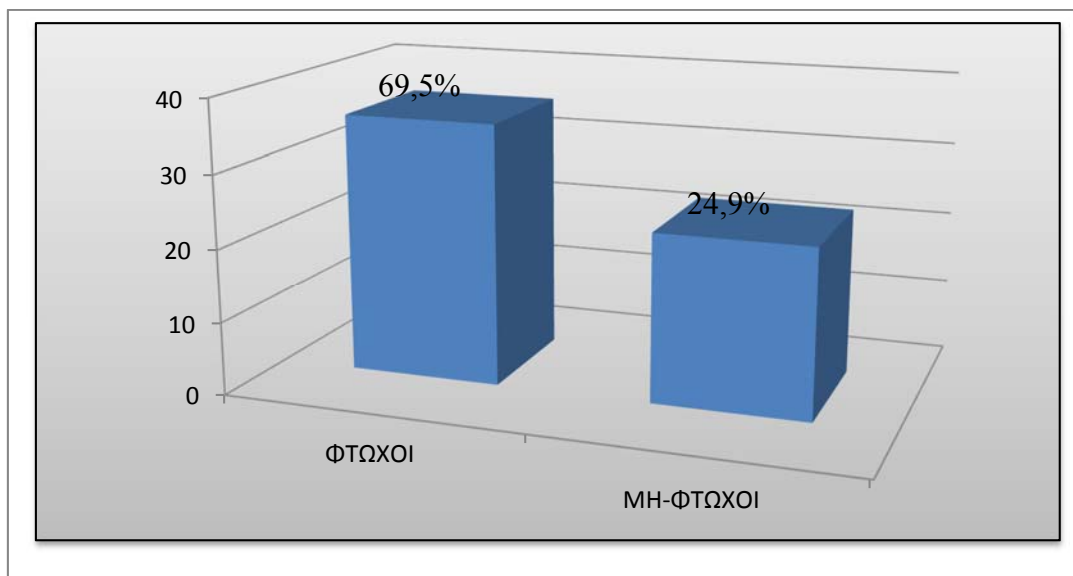

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Διάγραμμα 3.4

Διαγραμματική απεικόνιση του πληθυσμού που δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε 2η ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας

Στο Διάγραμμα 3.4 απεικονίζεται ο πληθυσμός που δηλώνει ότι στερείται διατροφής που περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας για το έτος 2011. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι οι μη φτωχοί δεν έχουν περιορίσει βασικά είδη όσον αφορά την διατροφή τους, κάτι που οι φτωχοί έχουν κάνει σε μεγάλο ποσοστό.

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011

Διάγραμμα 3.5

Διαγραμματική απεικόνιση του ποσοστού που αντιμετωπίζει οικονομική δυσκολία προς αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας, περίπου, 600 €

Στο Διάγραμμα 3.5 απεικονίζεται το ποσοστό πληθυσμού που αντιμετωπίζει οικονομική δυσκολία προς αντιμετώπιση έκτακτων, αλλά αναγκαίων δαπανών αξίας, περίπου, 600 € για το έτος 2011. Από το διάγραμμα αυτό φαίνεται ότι 69,5% του φτωχού πληθυσμού δυσκολεύεται σε σχέση με 24,9% του μη φτωχού πληθυσμού.

Πίνακας 3.3

**Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις
κατά φύλο και κατά ομάδες ηλικιών**

Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Θήλεις	Άρρενες
Σύνολο	23,1%	23,6%	22,5%
0-17 ΕΤΩΝ	26,9%	-	-
18-64 ΕΤΩΝ	23,8%	24,3%	23,4%
65+ ΕΤΩΝ	17,2%	18,3%	15,9%

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2012

Στον Πίνακα 3.3 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά φύλο και ομάδες ηλικιών στην Ελλάδα. για το έτος 2012. Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι :

Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας είναι υψηλότερο στις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες, συγκεκριμένα 23,6% και 22,5%, αντίστοιχα. Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπολογίζεται σε 17,2%, ενώ για άτομα ηλικίας έως 17 ετών σε 26,9 % .

Το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων, δηλαδή τα κοινωνικά επιδόματα και οι συντάξεις, μειώνουν το ποσοστό της φτώχειας κατά 23,5 ποσοστιαίες μονάδες. Τα κοινωνικά επιδόματα συμβάλουν στη μείωση του ποσοστού κατά 3,4 ποσοστιαίες μονάδες και οι συντάξεις κατά 20,1 ποσοστιαίες μονάδες.

Πίνακας 3.4
Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις στην Ελλάδα
κατά ασχολία και φύλο.

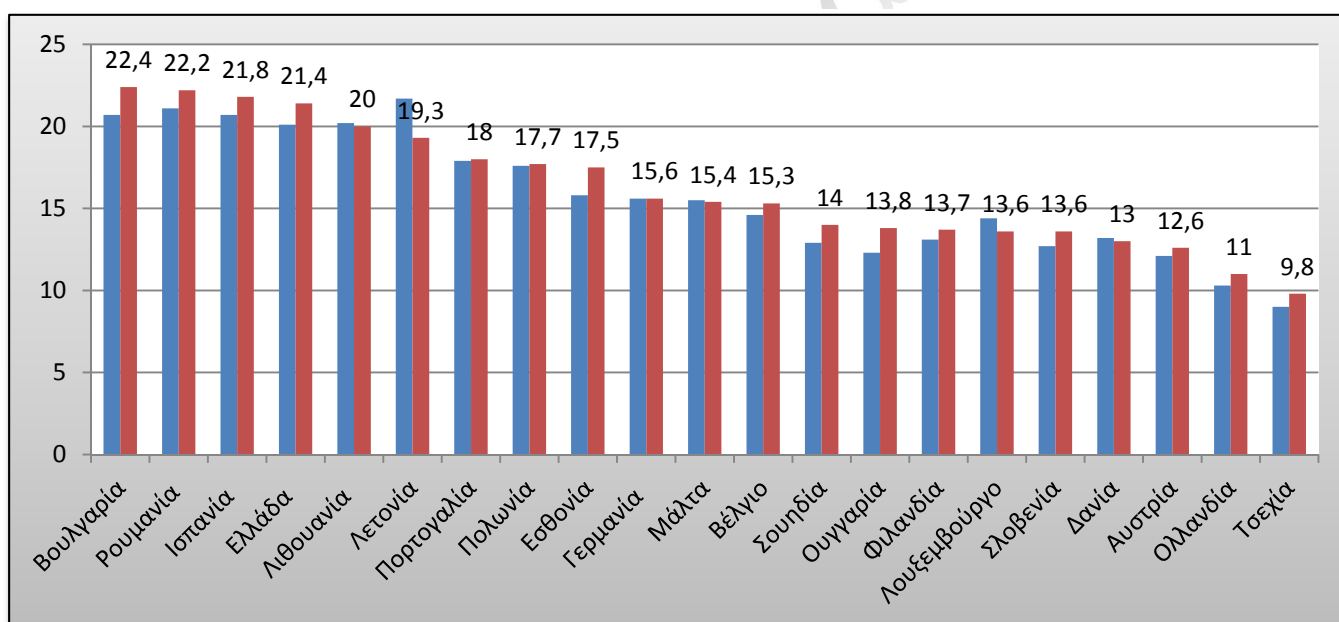
Ασχολία	Σύνολο Πληθυσμού	Θήλεις	Άρρενες
Εργαζόμενοι	15,1%	13,1 %	16,5%
Μη εργαζόμενοι (οικονομικά μη ενεργοί)	27,9%	28,4%	27,1%
Άνεργοι	45,8%	38,9%	52,1%
Συνταξιούχοι	14,3%	14,2%	14,4%
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	33,3%	34,2%	29,1%

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2012

Στον Πίνακα 3.4 παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία αναφορικά με το κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά ασχολία και φύλο στην Ελλάδα. για το έτος 2012. Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι :

Οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν λιγότερο από τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς (συνταξιούχους, νοικοκυρές κλπ.). Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας στους εργαζόμενους ανέρχεται σε 15,1% (άνδρες 16,5% και γυναίκες 13,1%), στους λοιπούς μη οικονομικά ενεργούς σε 27,9% και στους ανέργους σε 45,8% .

Εν κατακλείδι, θα λέγαμε πως η οικονομική κρίση στις μέρες μας αποτελεί ένα πραγματικό γεγονός σε εξέλιξη, το οποίο διαχρονικά εντείνεται και επιδεινώνεται. Είναι δεδομένο ότι έχει επηρεάσει σημαντικά την Ελλάδα και οι επιπτώσεις της δεν περιορίζονται μόνον σε αυτούς που αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στην κάλυψη των βασικών τους αναγκών ή στους ανθρώπους που έχασαν τη δουλειά τους αλλά και σε πολλές οικογένειες που αντιμετωπίζουν πλέον το μέλλον τους με αβεβαιότητα. Όσον αφορά στην Ευρώπη ο κίνδυνος φτώχειας καταγράφεται υψηλός περισσότερο για τις βαλκανικές χώρες όπως περιγράφεται από το παρακάτω γράφημα.

Πηγή : ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2010-2011

Διάγραμμα 3.6

Διαγραμματική απεικόνιση του κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις στην Ευρώπη

Στο Διάγραμμα 3.6 απεικονίζεται το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις στην Ευρώπη για τα έτη 2010 και 2011. Υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται να καταγράφουν η Βουλγαρία (22,4%), η Ρουμανία (22,2%), η Ισπανία (21,8%) και η Ελλάδα (21,4%). Εντούτοις σε σύγκριση με το 2010 η αύξηση είναι υψηλότερη στην Εσθονία κατά 1,7%, στη Βουλγαρία κατά 1,6% , στην Ουγγαρία κατά 1,6% και στην Ελλάδα κατά 1,5%, χώρες δηλαδή που ακολούθησαν πολιτική αυστηρής λιτότητας. Ο κίνδυνος όμως, εντοπίζεται υψηλός και για τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες.

3.3 Θεσμικό πλαίσιο για την σύσταση μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης.

Η νομική ρύθμιση των μη κυβερνητικών οργανώσεων εγκαινιάστηκε ουσιαστικά μόλις το 1999 μέσω της υιοθέτησης του Ν. 2731/99 αναφορικά με τη Ρύθμιση θεμάτων Διμερούς Κρατικής Αναπτυξιακής Συνεργασίας και Βοήθειας θεμάτων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και άλλων διατάξεων (ΦΕΚ Α' 135), το πεδίο εφαρμογής του οποίου όμως καλύπτει μια πολύ ειδική κατηγορία μη κυβερνητικών οργανώσεων και όχι τις οργανώσεις γνήσιου προνοιακού τύπου.

Η θεσμική ρύθμιση των ιδιωτικών οργανώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρόνοιας, προωθήθηκε το 1998 μέσω της υιοθέτησης του Ν. 2646/98, ο οποίος προβλέπει τη συμμετοχή τους στην υλοποίηση των δράσεων του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας. Θεσπίζεται μάλιστα ως απαραίτητη προϋπόθεση ένταξής τους στο σύστημα η ειδική πιστοποίησή τους από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. (Υ.Α. ΓΠοικ.9287/1.10.2001 (ΦΕΚ 1268Β'), «Όροι, προϋποθέσεις, διαδικασία, ενιαία κριτήρια και λοιπά στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου να χορηγηθεί η ειδική πιστοποίηση σε Φορείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας του ιδιωτικού Τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα»), όπως αντικαταστάθηκε με την ΚΥΑ ΓΠοικ.2858/18.1.2005 (ΦΕΚ 37Β').

Οι ΜΚΟ λειτουργούν ως άτυπες ενώσεις ή ως οργανισμοί με νομική προσωπικότητα. Το κύριο χαρακτηριστικό τους αποτελεί το γεγονός πως δεν έχουν κερδοσκοπικές επιδιώξεις. Πράγμα που συνεπάγεται πως δεν διανέμουν κέρδη που απορρέουν από τις δραστηριότητές τους στους ιδρυτές τους, αλλά τα χρησιμοποιούν για την επίτευξη των στόχων τους.

Οι ΜΚΟ με νομική προσωπικότητα μπορούν να έχουν τις ίδιες δυνατότητες που απολαμβάνουν γενικά τα άλλα νομικά πρόσωπα και να υπόκεινται στις ίδιες διοικητικού, αστικού και ποινικού δικαίου υποχρεώσεις και κυρώσεις που γενικά εφαρμόζονται σε αυτά. Η νομική προσωπικότητα σε μια ΜΚΟ, διαχωρίζει αισθητά τα μέλη ή τους ιδρυτές της, οι οποίοι δεν είναι υπεύθυνοι για χρέη και υποχρεώσεις που υπέχει ή έχουν επέλθει στη ΜΚΟ. Η νομική προσωπικότητα μιας ΜΚΟ λήγει μόνο με εκούσια πράξη των μελών της ή στην περίπτωση πτώχευσης, παρατεταμένης αδράνειας ή κακοδιοίκησης.

Μία ΜΚΟ με νομική προσωπικότητα μπορεί να διενεργεί κάθε νόμιμη οικονομική, επιχειρηματική ή εμπορική δραστηριότητα προκειμένου να υποστηρίξει τις μη κερδοσκοπικές της δραστηριότητες, χωρίς να απαιτείται ειδική εξουσιοδότηση, αλλά πάντα

σύμφωνα με κάθε κανονιστική ή αδειοδοτική προϋπόθεση που εφαρμόζεται στις σχετικές δραστηριότητες.

Όλες οι ΜΚΟ ανεξαρτήτως νομικής προσωπικότητας ή όχι, απολαμβάνουν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Η πράξη ή παράλειψη ενός κυβερνητικού οργάνου που έχει συνέπειες για μία ΜΚΟ υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο και μπορεί να προσβληθεί σε ανεξάρτητο και αδέκαστο δικαστήριο πλήρους δικαιοδοσίας. Βέβαια, από την άλλη, οι ΜΚΟ είναι ελεύθερες να επιδιώκουν τους σκοπούς τους, εφόσον τόσο οι σκοποί όσο και τα μέσα που χρησιμοποιούνται είναι νόμιμα. Τα παραπάνω μπορούν να περιλαμβάνουν, την έρευνα, την εκπαίδευση και την υπεράσπιση θεμάτων δημόσιας αντιπαράθεσης, ανεξάρτητα από το ποια άποψη υιοθετείται από την καθιερωμένη κυβερνητική πολιτική. Μία ΜΚΟ μπορεί να ιδρυθεί με αυτοσκοπό ακόμη και την μεταβολή του νόμου. Συστήνονται με ιδιωτική πρωτοβουλία και εμφανίζονται με τις ακόλουθες νομικές μορφές βάσει του καταστατικού τους.

1) Ως Φιλανθρωπικά Σωματεία, που είναι ο πιο διαδεδομένος τύπος ενεργοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον τομέα της Κοινωνικής Πρόνοιας. Σύμφωνα με το άρθρο 1 Ν.Δ. 1111/72 Περί Φιλανθρωπικών Σωματείων, τα Φιλανθρωπικά Σωματεία αποτελούν μια ειδική κατηγορία σωματείων που επιδιώκουν την παροχή υλικής και ηθικής προστασίας ή αρωγής σε άτομα ή ομάδες ατόμων που βρίσκονται μόνιμα ή πρόσκαιρα σε κατάσταση αποδεδειγμένης ανάγκης. (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (11/01/2002), Αρ. Φύλλου 7). Αποτελούν Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου και συγκεκριμένα ενώσεις προσώπων με μη κερδοσκοπικούς σκοπούς, τα οποία αποκτούν νομική προσωπικότητα όταν εγγραφούν σε ειδικό δημόσιο βιβλίο που τηρείται στο πρωτοδικείο της έδρας, ύστερα από αίτηση 20 τουλάχιστον ατόμων.

2) Ως Κοινωφελή Ιδρύματα, ο στόχος των οποίων είναι το κοινωνικό όφελος προσώπων όπως αυτό ορίζεται στην ιδρυτική πράξη. Το περιεχόμενο αυτού ορίζεται από το 1Α.Ν.2039/39. Αποκτούν τη νομική τους προσωπικότητα με αυτεπάγγελτη έκδοση Προεδρικού διατάγματος που εγκρίνει τη σύστασή τους.

3) Ως Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρίες, οι οποίες και αποτελούν την πιο συνηθισμένη μορφή εθελοντικών οργανώσεων στην Ελλάδα. Αποτελούν ένωση προσώπων που αποκτά νομική προσωπικότητα από την κατάθεση του σχετικού καταστατικού στο πρωτοδικείο. Η λειτουργία τους διέπεται από τους όρους του καταστατικού, στο οποίο ορίζονται τα ειδικότερα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών τους και επικουρικά από τις διατάξεις

του αστικού κώδικα περί εταιρειών (άρθρα 741-784). Πρόσφατα, ο αριθμός αυτών μειώνεται, λόγω των νέων περιοριστικών φορολογικών ρυθμίσεων ενώ αυξάνεται ο αριθμός των εθελοντικών οργανώσεων που έχουν τη θεσμική μορφή του Σωματείου.

Σύμφωνα με τις Θεμελιώδεις αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις ΜΚΟ (2003), οι προϋποθέσεις ίδρυσης Αστικής Εταιρίας αλλά και η νομική διαδικασία για την ίδρυση της, τίθενται ως εξής:

Προϋποθέσεις ίδρυσης Αστικής Εταιρίας

Κατά την ίδρυση αστικής εταιρίας πρέπει να συμπράξουν τουλάχιστον δύο μέρη, αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να επιδιώκουν αμοιβαία και με κοινές εισφορές, κοινό σκοπό και ιδίως οικονομικό (άρθρο 741, ΑΚ). Τα ιδρυτικά μέλη της αστικής εταιρίας μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος ηλικίας τους σύμφωνα με το άρθρο 127 του ΑΚ. Συμμετοχή ανηλίκου στην ίδρυση αστικής εταιρίας επιτρέπεται μόνο κατόπιν δικαστικής άδειας.

Νομική διαδικασία για την ίδρυση Αστικής Εταιρίας

Κάθε ΜΚΟ με νομική προσωπικότητα πρέπει να έχει το καταστατικό της. Το καταστατικό αποτελεί το έγγραφο σύστασης της εταιρίας και προδιαγράφει όλα τα βασικά θέματα που αφορούν την επωνυμία, την έδρα, στις σχέσεις των εταίρων, τους σκοπούς, τις εξουσίες, το ανώτατο όργανο διαχείρισης, τη συχνότητα συνέλευσης αυτού του οργάνου, την διαδικασία με την οποία διεξάγονται οι συνελεύσεις, τον τρόπο με τον οποίο αυτό το όργανο εγκρίνει τις οικονομικές και άλλες εκθέσεις, την ελευθερία του οργάνου να καθορίσει την διοικητική δομή της οργάνωσης, την διαδικασία μεταβολής του καταστατικού ή της ένωσης με άλλη ΜΚΟ, τον ορισμό του διαχειριστή στη διάρκεια ζωής της εταιρίας και στη διάλυσή της. Το καταστατικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους στο πίσω φύλλο κάθε σελίδας. Δε χρειάζεται να συνταχθεί από συμβολαιογράφο ή να υπογραφεί από αυτόν.

Βασικά χαρακτηριστικά

Οι εισφορές των εταίρων μπορούν να συνίστανται στην εργασία τους, σε χρήματα, άλλα αντικείμενα ή σε κάθε άλλη παροχή. Η διοίκηση της εταιρίας ανήκει σε όλους μαζί τους εταίρους, εκτός αν συμφωνήθηκε κάτι διαφορετικό. Αν η διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων ανατέθηκε σε έναν ή σε μερικούς εταίρους, οι υπόλοιποι αποκλείονται από τη διαχείριση. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι ελεύθερο να ιδρύσει μια ΜΚΟ. Η ιδιότητα μέλους σε μια ΜΚΟ, είναι εθελοντική εκτός από τις περιπτώσεις κρατών στα οποία έχουν ιδρυθεί όργανα για τη θεσμική ζητημάτων, τα οποία όργανα ο νόμος αντιμετωπίζει ως ΜΚΟ.

Η αστική εταιρία δεν έχει νομική προσωπικότητα, αν όμως επιδιώκει οικονομικό σκοπό τότε οφείλει να αποκτήσει νομική προσωπικότητα. Γι αυτό κρίνεται πρωτίστως αναγκαίο να τηρηθούν οι όροι δημοσιότητας που ο νόμος επιτάσσει για το σκοπό αυτό στις ομόρρυθμες εμπορικές εταιρίες. Για την απόκτηση της, μια ΜΚΟ οφείλει να καταθέσει το καταστατικό της καθώς και να γνωστοποιήσει τους ιδρυτές, διευθυντές, υπαλλήλους, το νόμιμο εκπρόσωπο καθώς και την έδρα των γραφείων της. Ενδέχεται, εθνικοί νόμοι να αποκλείουν πρόσωπα από την ίδρυση μιας ΜΚΟ με νομική προσωπικότητα για λόγους όπως η ποινική καταδίκη ή η χρεοκοπία. Η μεταβολή των καταστατικών μιας ΜΚΟ με νομική προσωπικότητα υποβάλλεται πάντα σε έγκριση από δημόσια αρχή μόνο όταν μεταβάλλεται η επωνυμία ή οι σκοποί της.

3.4 Ευελιξία διάρθρωσης και μετεξέλιξης των ΜΚΟ με βάση τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στον Ελληνικό χώρο

Οι ΜΚΟ σήμερα προβάλλουν ως λύση στο οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο αναξιοπαθών πληθυσμός της χώρας. Γεγονός είναι πως η κραταία προσφορά τους δημιουργεί ελπίδα σε ένα περιβάλλον που συνεχώς ανασυντίθεται. Για να αντιπαρέλθουν, όμως, απαιτείται ευελιξία στην διοικητική τους διάρθρωση και εν δυνάμει αλλαγή στην στρατηγική τους. Οι δομές διαχείρισης της εκάστοτε ΜΚΟ, θέτοντας τις βάσεις στα πλαίσια της αποφασιστικής λειτουργίας, οφείλουν να αφουγκράζονται τα διαφορετικά συμφέροντα των μελών, χρηστών, χορηγών, συμβουλίων, εποπτικών αρχών, του προσωπικού αλλά και της ίδιας της οργάνωσης ως ζωντανής οντότητας. Ρηξικέλυτες αλλαγές και αποφάσεις απαιτούνται για να παραμείνουν βιώσιμες, κοινωνικά ενεργές, διοικητικά ευπροσάρμοστες αλλά και συνάμα σύγχρονες στα διαφορετικά κοινωνικά προβλήματα που ανακύπτουν.

Οι ΜΚΟ, ως εθελοντικά, αυτοδιοικούμενα σώματα δεν υπόκεινται σε διεύθυνση εκ μέρους των δημοσίων αρχών που συνεπάγεται την απουσία παρέμβασης του κρατικού τομέα στις αποφάσεις τους. Χαρακτηρίζονται από ευελιξία στην διάρθρωση τους καθώς οι αποφάσεις σχετικά με την πορεία τους λαμβάνονται από ένα μικρό και ευέλικτο σχήμα διοίκησης στην εκάστοτε ΜΚΟ, δηλαδή από τους ιδρυτές της. Τα δημόσια όργανα που παρέχουν οικονομικά ή άλλα προνόμια στις ΜΚΟ έχουν νόμιμο συμφέρον από την λειτουργία τους. Όταν οι δημόσιες υπηρεσίες κοινωνικής αρωγής είναι για οικονομικούς ή πολιτικούς λόγους ανεπαρκείς, η παρουσία των ΜΚΟ είναι έντονη καλύπτοντας κενά που αφήνει το κράτος. «Στις περιπτώσεις όπου οι κυβερνήσεις στερούνται τους πόρους ώστε να

μπορέσουν να εξασφαλίσουν καθολική κάλυψη στην υγεία και την εκπαίδευση, οι ΜΚΟ συνιστούν ένα εναλλακτικό κανάλι για την παροχή υπηρεσιών πρόνοιας» (Edwards and Hulme, 1996, page 2-3).

Οι ΜΚΟ, σε ορισμένες περιπτώσεις, βρίσκονται σε καλύτερη θέση απ' ό τι το κράτος για να δώσουν απάντηση σε ορισμένες κοινωνικές ανάγκες, όπως, λόγω χάριν, η ευημερία και τα ζητήματα υγείας. Σε καμία περίπτωση όμως δεν το υποκαθιστούν.(Ψαλλίδας, 2008). Στο παρελθόν το κράτος υποστήριζε τις δομές αυτές με την μορφή άμεσων παροχών ή προνομιακής φορολογικής μεταχείρισης. Δυστυχώς αυτό σήμερα έχει παρέλθει δημιουργώντας ένα ακόμη πρόβλημα στον εν εξελίξει χαρακτήρα των ΜΚΟ. Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις δεν αντιμετωπίζουν μόνο το πρόβλημα του τρόπου χρηματοδότησής τους αλλά αντιμετωπίζουν, επίσης, πρόσθετα προβλήματα που αφορούν τη λειτουργία τους. Μαστίζονται από την έλλειψη υποστήριξης και συμβουλευτικής από το κράτος, από τα προβλήματα συνεργασίας της διοίκησης, από την ανεπάρκεια θεσμικού πλαισίου στήριξης, τις δυσκολίες στη δικτύωση και στο συντονισμό ενεργειών, καθώς και από την έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη λειτουργία των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων δεν είναι λίγα και απαιτούν καλά οργανωμένη δράση για να αντιμετωπιστούν. Απαιτείται ουσιαστική μετεξέλιξη όχι μόνο των ΜΚΟ αλλά και της συνεργασίας αυτών με τους κρατικούς φορείς αναδομώντας το κοινωνικό σύστημα παροχής πρόνοιας και αξιοποιώντας τις ΜΚΟ ως κομμάτι παροχής κοινωνικών υπηρεσιών επί του συνόλου της χώρας.

Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη του τομέα της Κοινωνικής Πρόνοιας την Δ' προγραμματική ΠΕΡΙΟΔΟ 2007 – 2013 αναφέρεται πως με την υιοθέτηση καλών πρακτικών και την προώθηση συνεργασίας, αποφεύγεται η έλλειψη συντονισμού των υπηρεσιών που παρέχονται από διαφορετικούς φορείς (κεντρικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο, δημόσιος, ιδιωτικός, εθελοντικός τομέας) δημιουργώντας σημαντικά προβλήματα διαχείρισης των υλικών και ανθρώπινων πόρων του προνοιακού συστήματος. Με την σύσταση ειδικών συντονιστικών οργάνων (δημιουργούνται συνήθως σε επίπεδο κεντρικής διοίκησης και ασκούν συμβουλευτικές αρμοδιότητες) ή την εφαρμογή συστημάτων επιχειρησιακού σχεδιασμού που υποστηρίζονται από τις νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνίας θέτονται οι βάσεις για ένα ουσιαστικό και άμεσο προνοιακό σύστημα παροχής υπηρεσιών.

Οι ΜΚΟ πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε κρατικούς μηχανισμούς διαλόγου, διαβούλευσης και ανταλλαγής απόψεων και πληροφοριών, με στόχο την αναζήτηση λύσεων σε κοινωνικά προβλήματα. Σύμφωνα με τον Φραγκονικολόπουλο (2006), η συνεργασία κυβερνήσεων και διακρατικών οργανισμών ενθαρρύνει την υιοθέτηση κοινών μεθόδων και στόχων στην προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων. Το βέλτιστο θα ήταν, σήμερα, τα κρατικά όργανα να εργάζονται μαζί με τις ΜΚΟ για την επιδίωξη στόχων δημόσιας πολιτικής. Η γνωμοδότηση των ΜΚΟ πρέπει να ζητείται κατά την σύνταξη πρωτογενούς ή δευτερογενούς νομοθεσίας βάσει των εμπειριών που αυτές περικλείουν. Οι ικανές και υπεύθυνες συμβολές των ΜΚΟ στην διαδικασία της διαμόρφωσης δημόσιας πολιτικής ενισχύουν την εφαρμογή της νομοθεσίας και τη σοβαρότητα των κυβερνητικών αποφάσεων. Αν και οι ΜΚΟ και οι κρατικές αρχές μερικές φορές έχουν διαφορετικές προσεγγίσεις σε ένα διάλογο, είναι προς το συμφέρον και των δύο τους να ιδρύουν μηχανισμούς διαλόγου και διαβούλευσης, καθώς επιδιώκουν ένα κοινό στόχο εξεύρεσης λύσεων στα προβλήματα της κοινωνίας και την ολοένα αυξανόμενη ανάγκη ικανοποίησης των αναγκών των μελών της.

Προκύπτει φυσικά το ερώτημα για την αναγκαιότητα πρόσθετης συνταγματικής κατοχύρωσης των ΜΚΟ και υποστηρίζεται η άποψη για την συμπερίληψη των ΜΚΟ στον συνταγματικό χάρτη καθώς αποτελούν πλέον τον τρίτο τομέα της οργανωμένης κοινωνικής συμβίωσης μετά το δημόσιο και τον ιδιωτικό. Είναι σαφές ότι στο Σύνταγμα δεν υπάρχει η δυνατότητα λεπτομερειακής ρύθμισης όλων των θεσμικών ζητημάτων που άπτονται της ανεξαρτησίας και αυτοτέλειας της δράσης των ΜΚΟ, ωστόσο μία συνταγματική αναφορά θα διεύρυνε και θα ενίσχυε περαιτέρω δράσεις και πρωτοβουλίες, οι οποίες θα αναγνώριζαν το ρόλο και τη θέση της Κοινωνίας των Πολιτών στη διακυβέρνηση της πολιτείας.

Το γεγονός βέβαια ότι οι ΜΚΟ δεν υπόκεινται σε καμία ελεγκτική εξουσία στις εγκαταστάσεις τους, ούτε σε κατάσχεση εγγράφων και άλλου υλικού, ελλείπει αντικειμενικών λόγων για τη λήψη τέτοιων μέτρων και προηγούμενης δικαστικής εξουσιοδότησης, δημιουργεί ερωτηματικά για την διαφάνεια και αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την εν δυνάμει «συνεργασία» των ΜΚΟ με το κράτος. Ενώ οι ΜΚΟ ζητούν από τους κρατικούς και διακυβερνητικούς θεσμούς να είναι ανοικτοί και προσβάσιμοι, οι ίδιες φαίνονται αδύναμες να σταθούν στο ύψος αυτού του αιτήματος. Η δεοντολογική και υπεύθυνη συμπεριφορά των ΜΚΟ πρέπει να διασφαλιστεί. Κάθε ΜΚΟ βέβαια, έχει εσωτερικούς καταστατικούς μηχανισμούς για να ελέγχει τα οικονομικά της. Υπάρχει Διοικητικό Συμβούλιο που ελέγχει τα επιφορτισμένα με οικονομικά θέματα στελέχη της και

υπάρχει και το Γενικό Συμβούλιο που ελέγχει το Διοικητικό Συμβούλιο. Όμως, οι μηχανισμοί αυτοί δεν καθιστούν μια οργάνωση αλώβητη από οικονομικού τύπου ατασθαλίες (Ψαλλίδας, 2008).

Αναμφίβολα, είναι εν γνώσει των ΜΚΟ ότι η επιτυχία στον τομέα τους εξαρτάται σε μεγάλη έκταση από την κοινή γνώμη όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και την δεοντολογική συμπεριφορά τους. Αυτό, όμως, σε κάποιες περιπτώσεις δεν είναι αρκετό. Η κρατική παρέμβαση είναι αναγκαία τόσο για όσα αναφέρθηκαν όσο και για την προστασία των εξυπηρετούμενων έναντι της κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης μιας ΜΚΟ (ιδιαίτερα κατά της καθάρσεως κατά παράβαση των κανόνων της οργάνωσης, την επιβολή ιδιαίτερα αρνητικών όρων ή ακόμη και την θέσπιση εντελώς αδικαιολόγητων και καταχρηστικών κανόνων). Ο πληθυσμός που πλήττεται από τα προβλήματα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού δεν γνωρίζει που πρέπει να απευθυνθεί σε περίπτωση καταστρατήγησης των δικαιωμάτων του από μια ανεξάρτητη ΜΚΟ. Κατά την εποπτεία δράσεων των ΜΚΟ, οι διοικητικές αρχές θα πρέπει να εφαρμόζουν το ίδιο τεκμήριο όπως και για τα φυσικά πρόσωπα και οι εξουσίες των διοικητικών αρχών και της αστυνομίας θα πρέπει να είναι συνεπείς με την αρχή της αναλογικότητας.

3.5 Ανακεφαλαίωση

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα ποσοστά του πληθυσμού που βρίσκονται στα όρια της φτώχειας με την παράθεση πινάκων και διαγραμμάτων στα οποία αναφέρεται το μέγεθος του προβλήματος. Αναπαρίσταται η αύξηση του πληθυσμού που χρειάζεται οικονομική στήριξη ή που στερείται βασικά είδη πρώτης ανάγκης. Καθώς οι ΜΚΟ αποτελούν τους ουσιαστικούς παροχές κοινωνικών υπηρεσιών επιδιώχθηκε η εκτενής αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο που ισχύει για την νομική σύσταση μιας ΜΚΟ. Επιπρόσθετα, εξετάστηκε αν υπάρχει η δυνατότητα ευελιξίας και μετεξέλιξης στην δυναμική, στην εργασία και στη συνεργασία των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Όσον αφορά στο τελευταίο, απαιτούνται ρηξικέλευθες αλλαγές σχετικά με την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής αρωγής συνεργατικά αλλά και ουσιαστικά από το περιφερειακό επίπεδο, το δημόσιο τομέα και τον ιδιωτικό εθελοντικό τομέα. Οι ΜΚΟ χαρακτηρίζονται από ευελιξία στην διάρθρωση τους καθώς οι αποφάσεις σχετικά με την πορεία τους λαμβάνονται από ένα μικρό και ευέλικτο σχήμα διοίκησης, τους ιδρυτές της. Συνεπώς αναφορικά με την ευελιξία στην διάρθρωση των ΜΚΟ βασικές αλλαγές στην στρατηγική τους μπορούν να

γίνουν κι αυτό υπόκειται αποκλειστικά στην βούληση των ιδρυτών τους καθώς το θεσμικό τους πλαίσιο το επιτρέπει.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

4.1 Εισαγωγή

Κατόπιν της βιβλιογραφικής μελέτης, ακολουθεί το ερευνητικό μέρος της εργασίας. Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζεται και παρουσιάζεται, η πραγματικότητα που βιώνουν οι πολίτες σε μια καθημερινότητα δυσπέρβλητη όσον αφορά στη κοινωνική αρωγή.

Με την παρούσα έρευνα επιχειρείται ένα πρώτο αντίκρισμα στον κόσμο των οικονομικά αδυνάτων ενώ επίσης παρουσιάζεται και η εξάρτηση αυτών από τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Στο βαθμό αυτό επιχειρείται η σκιαγράφηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της νέας αυτής οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας αλλά και η διερεύνηση της δυνατότητας των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων να ανταποκριθούν στις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες των οικονομικά αδυνάτων και απόρων.

4.2 Ερευνητική μεθοδολογία

Στην προσπάθεια διερεύνησης της επικείμενης κατάστασης, σχετικά με το αν μπορούν οι μη κυβερνητικές οργανώσεις να ανταποκριθούν στον όγκο του πληθυσμού ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, ενώ συγχρόνως οι ίδιες αντιμετωπίζουν σημαντική μείωση εσόδων λόγω μείωσης των κρατικών δαπανών, διαμορφώθηκαν δυο διαφορετικά ερωτηματολόγια. Ένα που απευθυνόταν προς τους ιδρυτές ή τους εκπροσώπους των ΜΚΟ και ένα προκειμένου να απαντηθεί από τους εξυπηρετούμενους της εκάστοτε οργάνωσης. Αυτό έγινε για να συγκριθεί η εικόνα που έχουν οι εκπρόσωποι των οργανώσεων με τα οφέλη που τελικά δέχονται οι ωφελούμενοι των ΜΚΟ.

Συνεπώς, στην έρευνα που επιχειρήθηκε ο πληθυσμός που εξετάζεται είναι άτομα που λόγω της αδυναμίας τους να αντεπεξέλθουν οικονομικά, αποτελούν μέλη μη κυβερνητικών οργανώσεων αλλά και οι ίδιες οι ΜΚΟ. Το δείγμα το οποίο στελεχώνει την έρευνα αποτελείται από 80 άτομα που διαβιούν στην Αθήνα και αιτούνται την συνδρομή των Μη Κυβερνητικών οργανώσεων προκειμένου να καταφέρουν να ανταπεξέλθουν στα ως προς το ζην. Το δείγμα είναι αντιπροσωπευτικό, καθώς όλος ο πληθυσμός του δείγματος που επιλέχθηκε είναι εγγεγραμμένος σε υπάρχουσες τοπικές ΜΚΟ. Η μέθοδος επιλογής του δείγματος ήταν η τυχαία δειγματοληψία, αν μπορεί να θεωρηθεί τυχαία, η επιλογή κάποιων

ανθρώπων να μιλήσουν οι οποίοι επελέγησαν από τους εκπροσώπους των ΜΚΟ κι όχι εξολοκλήρου από τον ερευνητή.

Για την διεκπεραίωση της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν ως εργαλεία τα ερωτηματολόγια με βάση τη συνέντευξη με προκατασκευασμένες κλειστές ερωτήσεις. Για την διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το ημι-δομημένο ερωτηματολόγιο μέσω συνεντεύξεων. Λόγω της φύσης των ερωτημάτων οι συνεντεύξεις έπρεπε να γίνουν προσωπικά από τον ίδιο τον ερευνητή στους εξυπηρετούμενους της οργάνωσης ώστε οι τελευταίοι να νιώσουν ασφαλείς να απαντήσουν σε ερωτήματα που σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να στρέφονταν και κατά των ΜΚΟ. Η συγκέντρωση των στοιχείων έγινε σε συνεργασία με τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις Αθηνών που ήταν πρόθυμες να δώσουν στοιχεία και να συμμετέχουν στην έρευνα. Σε κάθε ΜΚΟ, κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας του ερευνητή, στάλθηκε ειδικό έντυπο που διευκρίνιζε το σκοπό της έρευνας και το είδος των ερωτήσεων. Τα ερωτηματολόγια απευθύνθηκαν σε 20 ΜΚΟ που στόχο έχουν την προσφορά βοήθειας σε αναξιοπαθούντες εκ των οποίων απάντησαν οι 8 ΜΚΟ πως θα μπορούσαν να συμμετέχουν το χρονικό διάστημα (Οκτώβριος 2013- Ιανουάριος 2014) που διήρκησε η έρευνα. Κατόπιν των θετικών απαντήσεων κλείστηκαν τα ραντεβού του ερευνητή με τους ιδρυτές ή τους εκπροσώπους των ΜΚΟ αλλά και με 10 εξυπηρετούμενους από κάθε οργάνωση. Συνολικά απαντήθηκαν 8 ερωτηματολόγια από τους εκπροσώπους των ΜΚΟ και 80 ερωτηματολόγια από τους εξυπηρετούμενους. Για την ανάλυση τους χρησιμοποιήθηκε το microsoft office excel/2007 για την επεξεργασία των στοιχείων και την κατασκευή των διαγραμμάτων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε στην εν λόγω διπλωματική εργασία διαφέρει. Όσον αφορά στο ερωτηματολόγιο των ΜΚΟ, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των μελετών περίπτωσης (case studies). Ειδικότερα, επελέγησαν οι εξής ΜΚΟ ως case studies με βάση το κριτήριο που προαναφέρθηκε. Η διάρθρωση της κάθε μελέτης περίπτωσης είναι ομοιογενής και έτσι στο Α τμήμα γίνεται η περιγραφή του προφίλ της κάθε ΜΚΟ ενώ στο δεύτερο περιγράφονται οι απαντήσεις σε σχετικά θέματα που διερευνά η παρούσα διπλωματική μέσω των εις βάθος συνεντεύξεων. Για το ερωτηματολόγιο των εξυπηρετούμενων χρησιμοποιήθηκε η διερευνητική μέθοδος, η οποία μέθοδος δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανακάλυψη και έχει βασικό χαρακτηριστικό της την ευελιξία. Σκοπός της είναι η διατύπωση ερωτημάτων και υποθέσεων που σχετίζονται με το υπό μελέτη θέμα για ακριβέστερη εξέταση και το κάλεσμα για επιβεβαίωση των υποθέσεων αυτών. Και τα δυο ερωτηματολόγια επισυνάπτονται στο παράρτημα.

Αξίζει να σημειωθεί πως το συγκεκριμένο ζήτημα δεν έχει μελετηθεί στον ελλαδικό χώρο, δεδομένου του γεγονότος ότι από το διάστημα που οι οικονομικές αγορές άρχισαν να υποστρέφουν και οι άνθρωποι άρχισαν να αγωνιούν δεν υπήρξε κάποιος άλλος ερευνητής που να μελέτησε θέμα αυτό. Μέσω της διερευνητικής έρευνας που επιχειρείται, γίνεται προσπάθεια ως προς μιας γενική προσέγγισης του θέματος δίνοντας το ερέθισμα σε άλλους ερευνητές για εν λόγω παρεμφερή εις βάθος μελέτη.

Παρακάτω ακολουθεί η ανάπτυξη των μελετών περίπτωσης. Συγκεκριμένα οι μελέτες περιπτώσεων που εξετάζονται είναι οι εξής ΜΚΟ:

- «Κιβωτός του Κόσμου»
- «Ένα παιδί Ένας Κόσμος»
- «Σώζω»
- «Κάριτας»
- «Χαμόγελο του παιδιού»
- «Αγκαλιά»
- «Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας Και Παιδιού»
- «Άρτος- Δράση»

4.3 Παρουσίαση των ΜΚΟ

Κιβωτός του Κόσμου

Η «Κιβωτός του Κόσμου» είναι Μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός Ειδικής Μέριμνας και Προστασίας Μητέρας και Παιδιού (ΝΠΙΔ), που δραστηριοποιείται στη μέριμνα παιδιών που ζουν σε συνθήκες παραμέλησης και εγκατάλειψης, κυρίως μονογονεϊκών οικογενειών αλλά και αστέγων παιδιών που αναζητούν στέγη. Η «Κιβωτός του Κόσμου» ιδρύθηκε το 1998 από τον ιερέα Αντώνιο Παπανικολάου. Παρέχει βοήθεια σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικά, οικογενειακά ή θέματα κοινωνικού αποκλεισμού. Αναλαμβάνεται η φροντίδα αλλά αν κρίνεται αναγκαίο και η επιμέλεια παιδιών ορφανών ή από γονείς που έχουν κριθεί ακατάλληλοι με εισαγγελική εντολή. Πέρα από την εκπαίδευσή των παιδιών η «Κιβωτός του Κόσμου» φροντίζει για την καθημερινή σίτιση τους, τις ανάγκες τους για ένδυση, υπόδηση, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, την ψυχαγωγία τους, τη σχολική εγγραφή τους, για καθημερινά φροντιστηριακά μαθήματα δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου, μεριμνάται η επαγγελματική τους αποκατάσταση, η κοινωνική τους ένταξη και η στέγαση τους.

Επιπροσθέτως, στις άπορες οικογένειες πληρώνονται μισθώματα μικρών κατοικιών, λογαριασμοί νερού και ηλεκτρικού ρεύματος, δίδονται τρόφιμα και είδη προσωπικής υγιεινής καθώς οι τελευταίοι λόγω της οικονομικής δυσπραγίας δεν δύναται να ανταπεξέλθουν στην αγορά αυτών.

Τέλος, λόγω της έκδηλης ανάγκης επιμόρφωσης παιδιών προερχόμενων από ξένες χώρες πραγματοποιούνται μαθήματα εκμάθησης ελληνικών όπου τα παιδιά μαθαίνουν να επικοινωνούν και να διαβάζουν στη γλώσσα της χώρας υποδοχής ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλά στο σχολείο αλλά και στη κοινωνική ζωή της νέας πατρίδας.

Χαμόγελο του Παιδιού

Το «Χαμόγελο του Παιδιού», είναι εθελοντικός οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ΝΠΙΔ). Κύριο μέλημά της οργάνωσης είναι η προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών αλλά και η φιλοξενία τους. Ιδρύθηκε από τον Κωνσταντίνο Γιαννόπουλο ικανοποιώντας την επιθυμία του γιού του που λίγο πριν χάσει τη μάχη για τη ζωή, αποτύπωσε στο ημερολόγιο του το παιδικό αυτό όραμα. Το «Χαμόγελο του Παιδιού», μεριμνά για την φροντίδα, προστασία, ασφάλεια, κάλυψη, ψυχαγωγία και επαγγελματική αποκατάσταση όλων των παιδιών ανεξαρτήτου εθνικότητας.

Αναλαμβάνεται η φροντίδα αλλά αν κρίνεται αναγκαίο και η επιμέλεια παιδιών ορφανών ή από γονείς που έχουν κριθεί ακατάλληλοι με εισαγγελική εντολή. Το «Χαμόγελο του παιδιού» συντονίζει πλήθος προγραμμάτων όπως τη «Γραμμή SOS 1056» μέσω της οποίας διεκπεραιώνονται αιτήματα φιλοξενίας παιδιών, την Ευρωπαϊκή Γραμμή 116000 για εξαφανισμένα παιδιά, το Εθνικό Συντονιστικό Πρόγραμμα έγκαιρης και έγκυρης ειδοποίησης των πολιτών σε περιστατικά εξαφάνιση/απαγωγής ανηλίκων (AMBER ALERT), το Εθνικό κέντρο για τα εξαφανισμένα παιδιά και σπίτια φιλοξενίας. Επιπρόσθετα, το «Χαμόγελο του Παιδιού» στηρίζει παιδιά με προβλήματα υγείας με τις Κινητές Ιατρικές Μονάδες του οργανισμού αλλά και οικογένειες με προβλήματα διαβίωσης.

Κάριτας

Η «Κάριτας Ελλάς» λειτουργεί στην Αθήνα από το 1976 υπό την αιγίδα της Ιεράς Συνόδου της Καθολικής Ιεραρχίας στην Ελλάδα. Σκοπός είναι η πραγμάτωση του Ευαγγελικού μηνύματος της αγάπης και δικαιοσύνης στον κόσμο, η προώθηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας με ιδιαίτερη προσοχή στα άτομα και τις κοινότητες που βρίσκονται σε ανάγκη. Από το 1987 η «Κάριτας Ελλάς» είναι αναγνωρισμένο φιλανθρωπικό Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ΜΚΟ). Η «Κάριτας», που στα λατινικά σημαίνει Αγάπη, είναι το

επίσημο όργανο φιλανθρωπίας της Καθολικής Εκκλησίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Η «Κάριτας Ελλάς» ακολουθεί τους στόχους της «Διεθνούς Κάριτας» και της «Κάριτας Ευρώπης», προσαρμοσμένους στις συνθήκες της Ελλάδας σύμφωνα με το καταστατικό της, το οποίο έχει εγκριθεί από την Σύνοδο της Καθολικής Ιεραρχίας της Ελλάδος.

Τα προγράμματα που υλοποιεί είναι πρόγραμμα αιμοδοσίας, πρόγραμμα σε φυλακές με σκοπό την ηθική, υλική και θρησκευτική συμπαράσταση σε φυλακισμένους αλλά και τις οικογένειές τους, πρόγραμμα χορηγιών για άπορους ηλικιωμένους, βοήθεια σε φυσικές καταστροφές, σίτιση, διανομή τροφίμων, ιματισμού και εκμάθησης της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας.

Ένα Παιδί ένας Κόσμος

Το «Ένα Παιδί ένας Κόσμος» είναι αστική μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 2009 από ιδιωτική πρωτοβουλία με σκοπό την παροχή κοινωνικής μέριμνας σε ευάλωτες οικογένειες. Η οργάνωση προσφέρει σίτιση, οικονομική και ιατροφαρμακευτική βοήθεια, ένδυση, υπόδηση, ψυχολογική υποστήριξη, νομική φροντίδα και μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και οικογένειες.

Σώζω

Το «Σώζω» είναι μη κερδοσκοπικό σωματείο που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2011. Σκοπός του Σωματείου είναι η προσφορά υλικής, ψυχικής και πνευματικής βοήθειας σε παιδιά μέχρι την ηλικία των 16 ετών ανεξαρτήτου χρώματος, φυλής και θρησκείας. Στηρίζεται στις αρχές της ενότητας, ανιδιοτελούς υπηρεσίας, ουδετερότητας, ανθρωπισμού, αμεροληψίας και τις αξίες της αγάπης, ειρήνης, αλήθειας, δικαιοσύνης και μη βίας. Προσφέρει φροντιστηριακά μαθήματα, τρόφιμα, είδη ένδυσης και υπόδησης, ψυχαγωγία αλλά και οικονομική βοήθεια σε οικογένειες στις οποίες υπάρχουν παιδιά και που διαβιώνουν στα όρια της φτώχειας.

Άρτος- Δράση

Το Πανελλήνιο Φιλανθρωπικό Σωματείο «Άρτος-Δράση» υποστηρίζει και σιτίζει χωρίς διάκριση πολίτες που αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης. Ιδρύθηκε το 1998 με σκοπό την στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων όπως άπορους, άστεγους, πρόσφυγες, σεισμοπαθείς και μετανάστες. Προσφέρει σίτιση, διανομή ενδυμάτων, φαρμάκων, είδη επίπλωσης σπιτιού, παρέχεται συμβουλευτική, ενώ επίσης διοργανώνονται εκπαιδευτικά μαθήματα αλλά και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις για τα παιδιά.

✚ Σύλλογος προστασίας αγέννητου παιδιού - Η Αγκαλιά

Ο Σύλλογος Προστασίας Αγέννητου Παιδιού - Η Αγκαλιά, ιδρύθηκε το 1998. Είναι εγγεγραμμένη στα μητρώα των Μ.Κ.Ο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Εθνικό Μητρώο με Αριθμό 09110ΦΣΕ16006Ο12Ν/0612 και Ειδικό Μητρώο Εθελοντικών μη Κυβερνητικών Οργανώσεων: 09110ΦΣΕ16006Ο12Ν/0539).

Παρέχει υπηρεσίες και συμπαραστέκεται με ανιδιοτέλεια, αγάπη και σεβασμό σε γυναίκες έγγαμες ή άγαμες, που διάφοροι λόγοι, τις πιέζουν να οδηγηθούν στην αφαίρεση της ζωής του εμβρύου - παιδιού τους. Προσφέρει προστασία στο παιδί από την κήυσή του και μετά τον τοκετό, και στη μητέρα ηθική και υλική στήριξη. Παρέχει σίτιση, ένδυση, υπόδηση, ιατροφαρμακευτική βοήθεια, αλλά και οικονομική βοήθεια στις άγαμες μητέρες αλλά και στις μονογονεϊκές οικογένειες.

✚ Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού (ΚΜΟΠ)

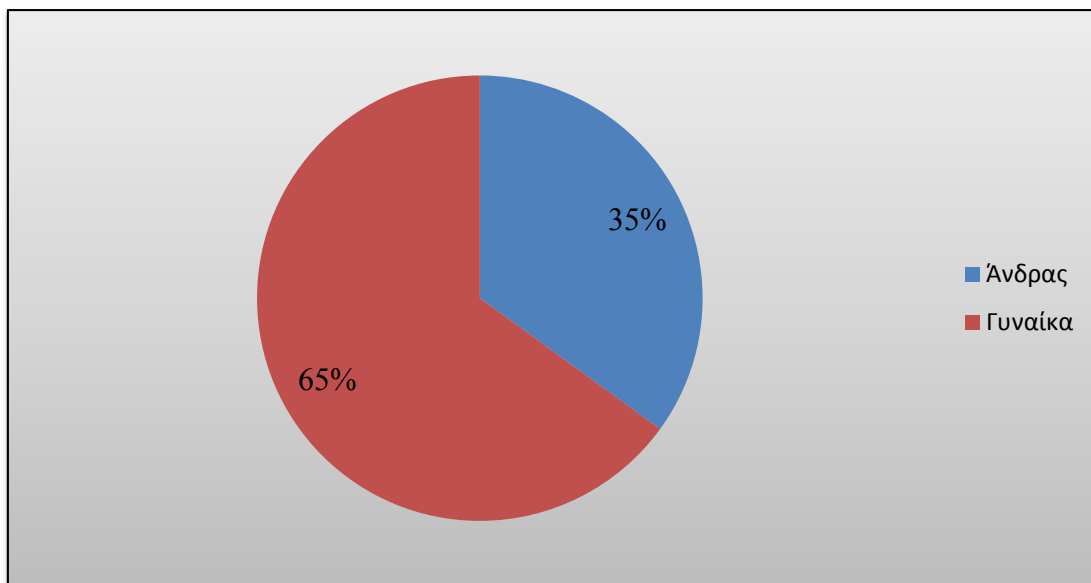
Το Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού είναι Μη Κυβερνητική Οργάνωση που ιδρύθηκε το 1977. Δραστηριοποιείται στη στήριξη ατόμων που απειλούνται ή διαβιούν κάτω από συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού. Παρέχει υπηρεσίες που σκοπό έχουν την κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη ανέργων και ευπαθών ομάδων, την ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών, την επιστημονική έρευνα και την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα κοινωνικής πολιτικής.

4.4 Ανάλυση δεδομένων

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται οι απαντήσεις από την ανάλυση του ερωτηματολογίου που απαντήθηκε από τους εξυπηρετούμενους των ΜΚΟ. Το ερωτηματολόγιο δημιουργήθηκε με βάση τρεις θεματικές ενότητες που σκοπό έχουν την συλλογή των ακόλουθων πληροφοριών. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τα στοιχεία ερωτώμενου και έχει να κάνει με την περιγραφή του δείγματος.

Πίνακας 4.1
Φύλο ερωτηθέντων

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ανδρας	28	35,0
Γυναίκα	52	65,0
Σύνολο	80	100,0

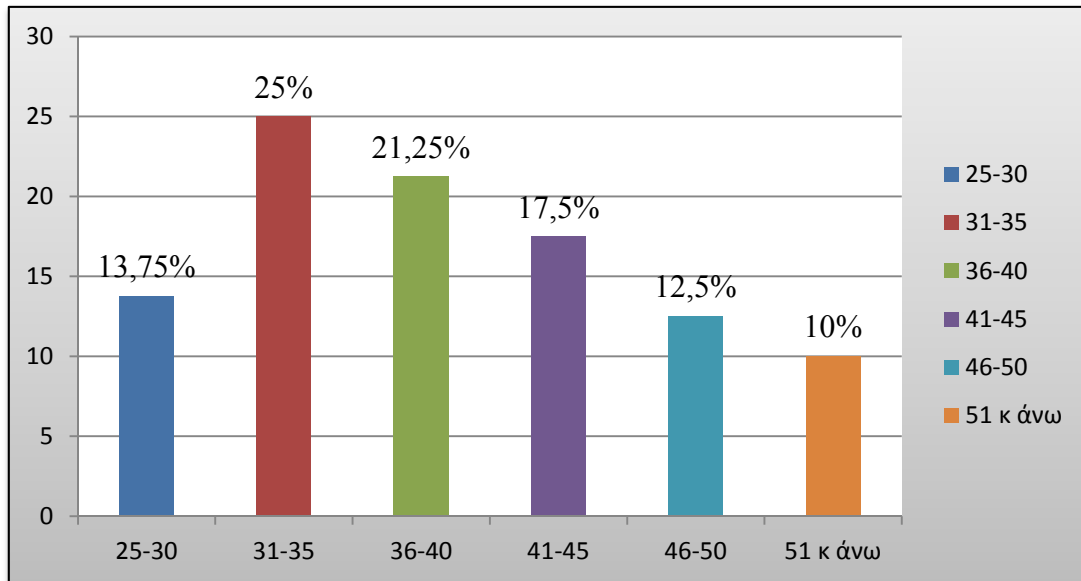

Διάγραμμα 4.1
Φύλο ερωτηθέντων

Στο Διάγραμμα 4.1 απεικονίζεται το φύλο των ερωτηθέντων. Από το διάγραμμα αυτό παρατηρούμε ότι το 35% του δείγματος δηλαδή 28 στους 80 είναι άνδρες, ενώ το 65% αυτού δηλαδή 52 στους 80 είναι γυναίκες. Παραδοσιακά, οι γυναίκες είναι αυτές που απευθύνονται σε ΜΚΟ καθότι η ανεργία στις γυναίκες είναι μεγαλύτερη αλλά και οι άνδρες πολλές φορές αποφεύγουν να ζητήσουν βοήθεια από τις ΜΚΟ ζητώντας από τις συζύγους τους να απευθυνθούν σε αυτές. Επίσης, μεγαλύτερο ποσοστό μονογονεϊκών οικογενειών έχουν αρχηγό της οικογενείας γυναίκα.

Πίνακας 4.2
Ποσοστό Ηλικιών

	Συχνότητα	Ποσοστό(%)
25-30 ετών	11	13,75
31-35 ετών	20	25,0
36-40 ετών	17	21,25
41-45 ετών	14	17,5
46-50 ετών	10	12,5
51 ετών κ άνω	8	10,0
Σύνολο	80	100

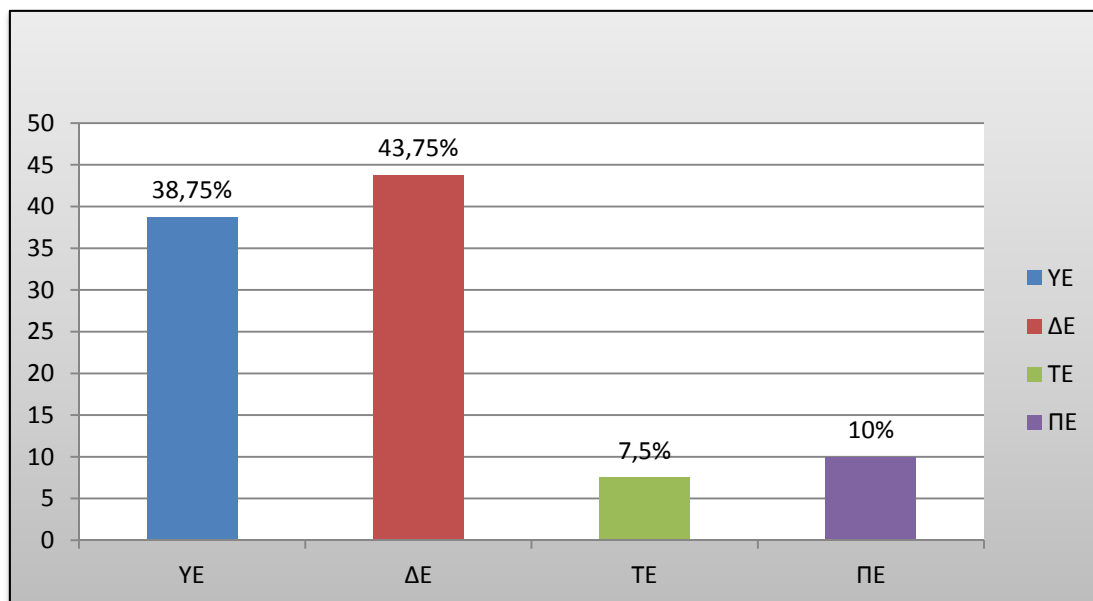

Διάγραμμα 4.2
Ηλικία ερωτηθέντων

Στο Διάγραμμα 4.2 απεικονίζεται η ηλικία των ερωτηθέντων. Από το διάγραμμα αυτό παρατηρούμε ότι 13,75% του δείγματος δηλαδή 11 άτομα ανήκουν στην πρώτη ηλικιακή κατηγορία, το 25% δηλαδή 20 άτομα ανήκουν στη δεύτερη κατηγορία, το 21,25% δηλαδή 17 άτομα ανήκουν στην τρίτη κατηγορία, το 17,5% δηλαδή 14 άτομα ανήκουν στην τέταρτη κατηγορία, το 12,5% δηλαδή 10 άτομα ανήκουν στην πέμπτη κατηγορία και 10% του δείγματος δηλαδή 4 άτομα ανήκουν στην έκτη ηλικιακή κατηγορία. Το μεγαλύτερο σε ποσοστό δείγμα ανιχνεύεται στην ηλικιακή κατηγορία των 31-35 ετών και κατόπιν δεύτερο έρχεται το δείγμα 36-40 ετών. Αφορά άτομα που συνήθως έχουν τεκνοποιήσει και αγωνιούν για τη διαβίωση των παιδιών τους.

Πίνακας 4.3
Μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΥΕ	31	38,75
ΔΕ	35	43,75
ΤΕ	6	7,5
ΠΕ	8	10,0
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.3

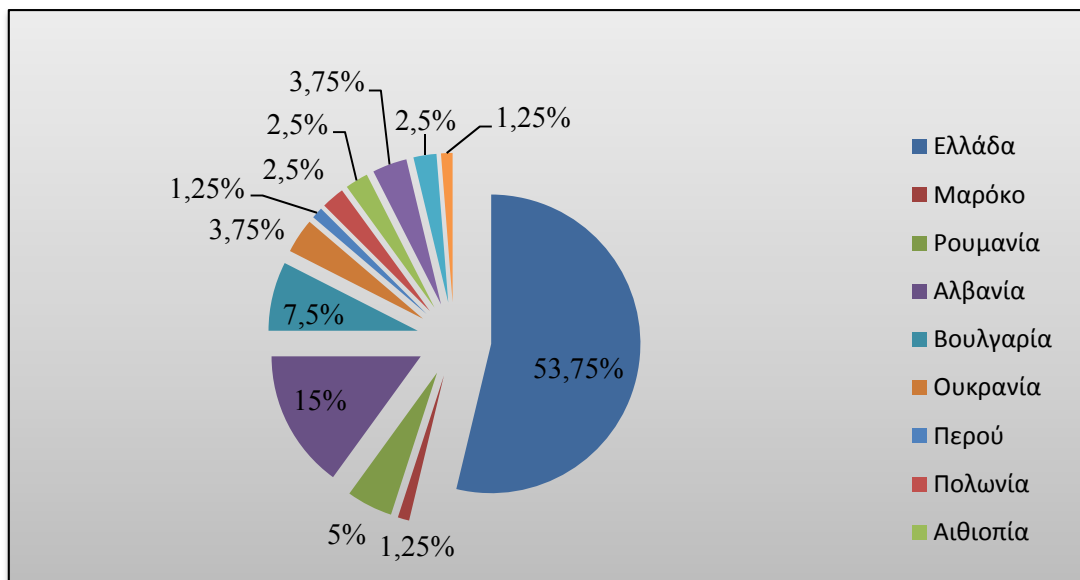
Μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων

Στο Διάγραμμα 4.3 απεικονίζεται το μορφωτικό επίπεδο των ερωτηθέντων. Στο παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε τα ποσοστά του μορφωτικού επιπέδου των ατόμων του δείγματος. Παρατηρούμε πως το 38,75% του δείγματος ανήκουν στην υποχρεωτική εκπαίδευση, το 43,75 του δείγματος ανήκει στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μόλις το 7,5% του δείγματος κατέχει τίτλο από ΤΕΙ και μόλις το 10% πτυχίο ΑΕΙ. Το παραπάνω φανερώνει ότι συνολικά το δείγμα μας είναι αρκετά χαμηλού ή μέσου μορφωτικού επιπέδου.

Πίνακας 4.4

Εθνικότητα ερωτηθέντων

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ελλάδα	43	53,75
Μαρόκο	1	1,25
Ρουμανία	4	5,0
Αλβανία	12	15,0
Βουλγαρία	6	7,5
Ουκρανία	3	3,75
Περού	1	1,25
Πολωνία	2	2,5
Αιθιοπία	2	2,5
Αφγανιστάν	3	3,75
Νιγηρία	2	2,5
Σουδάν	1	1,25
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.4
Εθνικότητα ερωτηθέντων

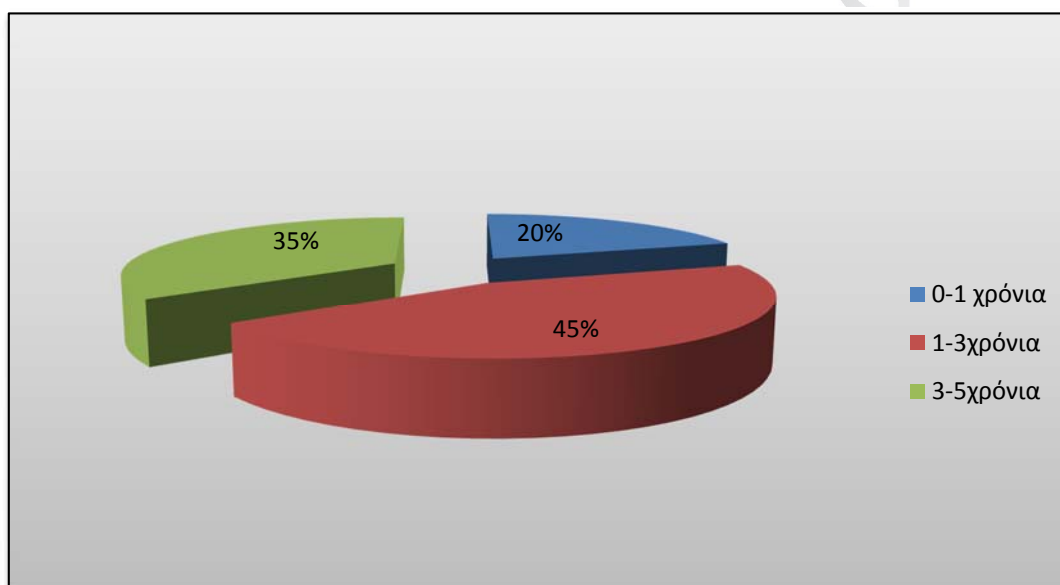
Στο Διάγραμμα 4.4 απεικονίζεται η εθνικότητα των ερωτηθέντων. Στο παραπάνω διάγραμμα βλέπουμε το ποσοστό συμμετοχής στο δείγμα από άτομα διαφόρων εθνικοτήτων. Παρατηρούμε πως ένα μεγάλο ποσοστό, σχεδόν το μισό 53,75% του δείγματος, ανήκει σε άτομα Ελληνικής καταγωγής ενώ το υπόλοιπο συνολικό ποσοστό δηλαδή το 46,25% διαχωρίζεται σε άλλες εθνότητες με κυριότερες εκείνες από την Αλβανία 15% του δείγματος, 7,5% από την Βουλγαρία και 5% από την Ρουμανία παραδοσιακές χώρες μεταναστών στην χώρα μας.

Με την πιο πάνω ερώτηση ολοκληρώθηκε η πρώτη ενότητα που αφορούσε την περιγραφή του δείγματος. Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος αποτελείται από γυναίκες στην μεσαία ηλικιακή κατηγορία, υποχρεωτικής ή μέσης εκπαίδευσης ενώ σχεδόν παραπάνω από το μισό δείγμα αφορά άτομα Ελληνικής καταγωγής. Περνάμε στην δεύτερη ενότητα, (ερωτήσεις 1,2,3) η οποία αναφέρεται στο είδος της βοήθειας που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι των ΜΚΟ.

Πίνακας 4.5

Χρόνος συμμετοχής των ερωτηθέντων στη ΜΚΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
0-1	16	20,0
1-3	36	45,0
3-5	28	35,0
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.5

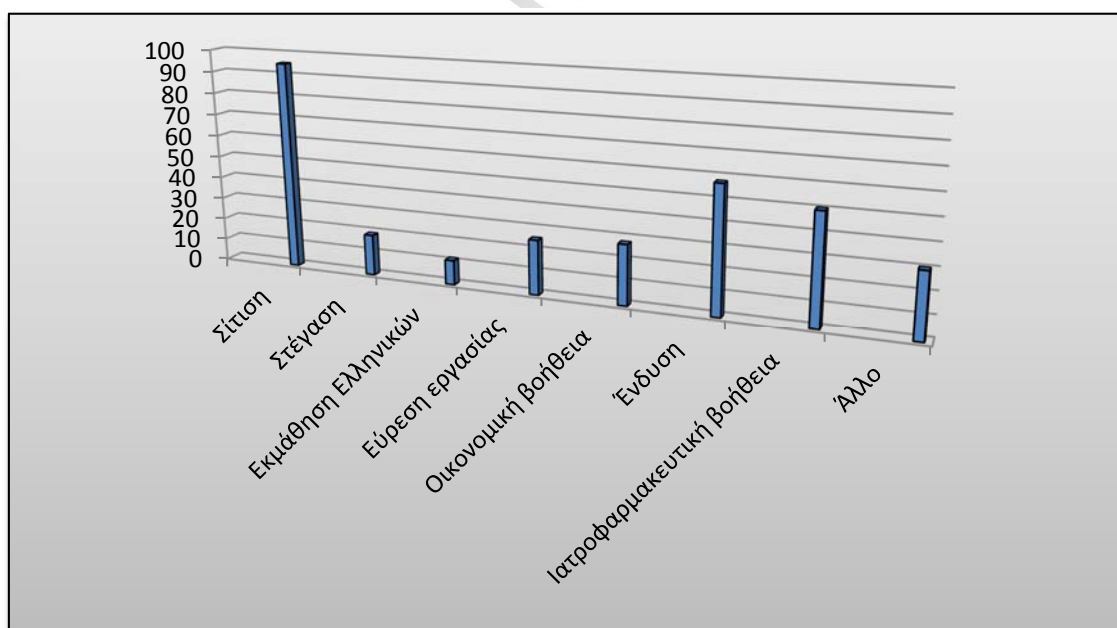
Χρόνος συμμετοχής των ερωτηθέντων στη ΜΚΟ

Στο Διάγραμμα 4.5 απεικονίζεται ο χρόνος συμμετοχής των ερωτηθέντων στις ΜΚΟ. Στην ερώτηση «Πόσα χρόνια είστε εγγεγραμμένο μέλος της ΜΚΟ;» το 20% του δείγματος δήλωσε ότι αποτελεί νέο μέλος, το 45% του δείγματος ανέφερε πως ανήκει στην εκάστοτε ΜΚΟ από 1-3 χρόνια ενώ το 35% του δείγματος ότι εξυπηρετείται από 3-5 χρόνια. Συμπερασματικά παρατηρούμε πως το 65% του πληθυσμού έχει εγγραφεί στις ΜΚΟ τα τελευταία τρία συναπτά έτη. Έτη που η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει μια νέα τάξη απόρων.

Πίνακας 4.6

Παροχές που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι (%)

	Σίτιση	Στέγαση	Εκμάθηση Ελληνικών	Εύρεση εργασίας	Οικονομική βοήθεια	Ένδυση	Ιατροφαρμακευτική βοήθεια	Άλλο	
Σώζω	10				4	10	6		
Άρτος-Δράση	10				3	8	4		
Κιβωτός του Κόσμου	10		3	3	3	7	5	3	
Αγκαλιά	8	4			4	6	2	6	
Κάριτας	10								
Χαμόγελο του παιδιού	10	7				5	3		
Κέντρο μέριμνας οικογένειας κ παιδιού	8			10			10	10	
Ένα παιδί ένας κόσμος	10	4	6	7	8	10	10	5	
Σύνολο	76	15	9	20	22	46	40	24	
%	95,0	18,75	11,25	25,0	27,5	57,5	50,0	30,0	

Διάγραμμα 4.6

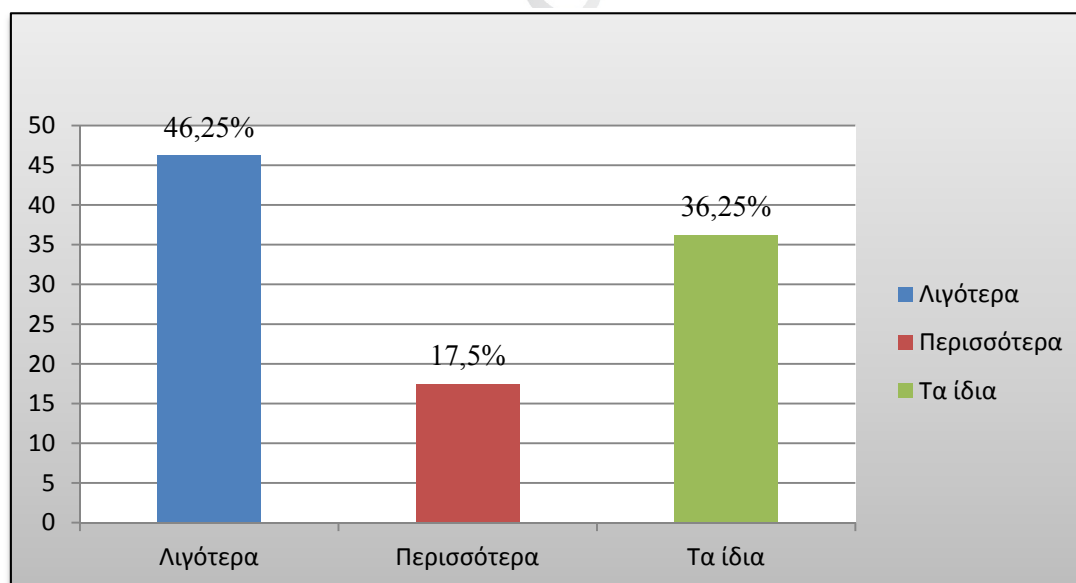
Παροχές που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι

Στην ερώτηση «**Τι είδους παροχές απολαμβάνετε;**» εξετάστηκαν συγκεντρωτικά όλες οι ΜΚΟ όσον αφορά τις παροχές που παρέχουν. Οι ερωτώμενοι απάντησαν κατά 95% πως βοηθούνται με σίτιση, κατά 18,75% με στέγαση, κατά 11,25% με εκμάθηση ελληνικών, κατά 25% με εύρεση εργασίας, κατά 27,5% με οικονομικές παροχές, κατά 57,5% με ένδυση, 50% ιατροφαρμακευτική βοήθεια και 30 με άλλες παροχές π.χ ψυχολογική βοήθεια ή εξοπλισμό οικίας.

Πίνακας 4.7

Σύγκριση των ωφελειών που απολαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι σε σχέση με το παρελθόν

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Λιγότερα	37	46,25
Περισσότερα	14	17,5
Τα ίδια	29	36,25
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.7

Σύγκριση των ωφελειών που απολαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι σε σχέση με το παρελθόν

Στην ερώτηση «**Σε σύγκριση με το παρελθόν, τα οφέλη που λαμβάνετε είναι λιγότερα η περισσότερα;**» το 46,25% του δείγματος δηλώνει πως λαμβάνει λιγότερα οφέλη, το

36,25% του δείγματος αναφέρει πως λαμβάνει τα ίδια οφέλη ενώ το 17,5% του δείγματος δηλώνει ότι λαμβάνει περισσότερα.

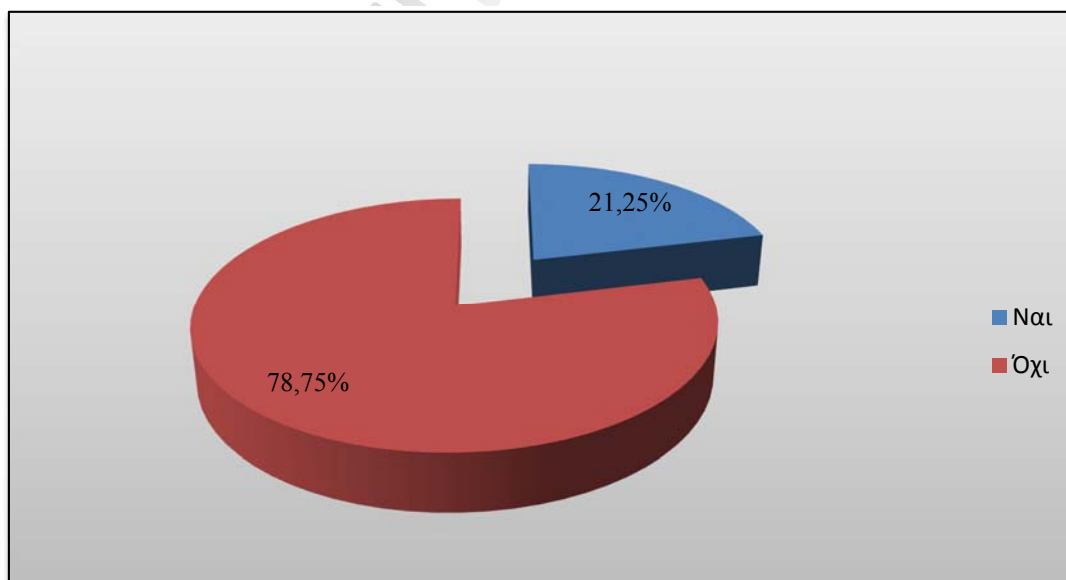
Ολοκληρώνοντας την δεύτερη ενότητα παρατηρούμε πως τα περισσότερα άτομα του δείγματος έχουν εγγραφεί στις ΜΚΟ τα τελευταία τρία έτη λόγω της οικονομικής πίεσης που έχουν δεχτεί. Επίσης βλέπουμε πως οι παροχές που δέχονται επί το πλείστον οι επωφελούμενοι αφορούν την σίτιση, την ένδυση και τα φάρμακα. Βασικές δηλαδή ανάγκες ενώ ακολουθούν οι επιμέρους. Επιπρόσθετα, στην τελευταία ερώτηση της δεύτερης ενότητας οι περισσότεροι ερωτώμενοι απάντησαν πως πλέον απολαμβάνουν λιγότερα οφέλη σε σχέση με το παρελθόν.

Η τρίτη ενότητα η οποία είναι και η τελευταία, αναφέρεται στην ικανοποίηση των εξυπηρετούμενων.

Πίνακας 4.8

Σύγκριση της συμπεριφοράς του προσωπικού σε σχέση με το παρελθόν

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	17	21,25
Όχι	63	78,75
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.8

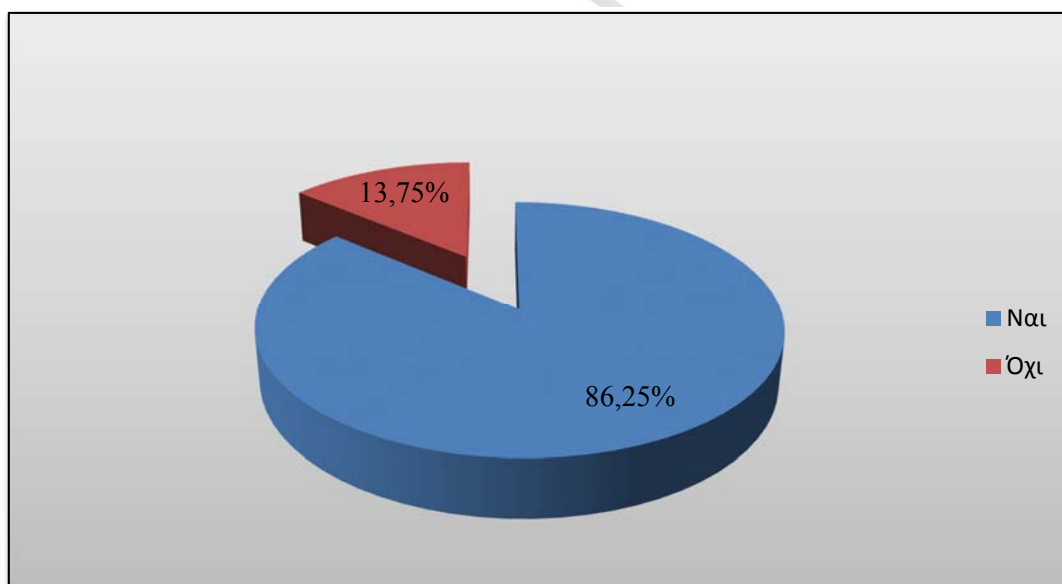
Σύγκριση της συμπεριφοράς του προσωπικού σε σχέση με το παρελθόν

Στην ερώτηση «**Η συμπεριφορά του προσωπικού έχει αλλάξει απέναντι σας; (π.χ αφιέρωση λιγότερου χρόνου, καθυστέρηση σε θέματα εξυπηρέτησης, απότομη συμπεριφορά)**» το 78,75% του δείγματος δηλώνει πως δεν έχει επηρεαστεί η συμπεριφορά του προσωπικού λόγω της αύξησης προσέλευσης κόσμου και των αυξημένων αρμοδιοτήτων του ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 21,25% αναφέρει πως έχει επηρεαστεί αρνητικά η εξυπηρέτησή τους.

Πίνακας 4.9

Διαφύλαξη αξιοπρέπειας εξυπηρετούμενων

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	69	86,25
Όχι	11	13,75
Σύνολο	80	100

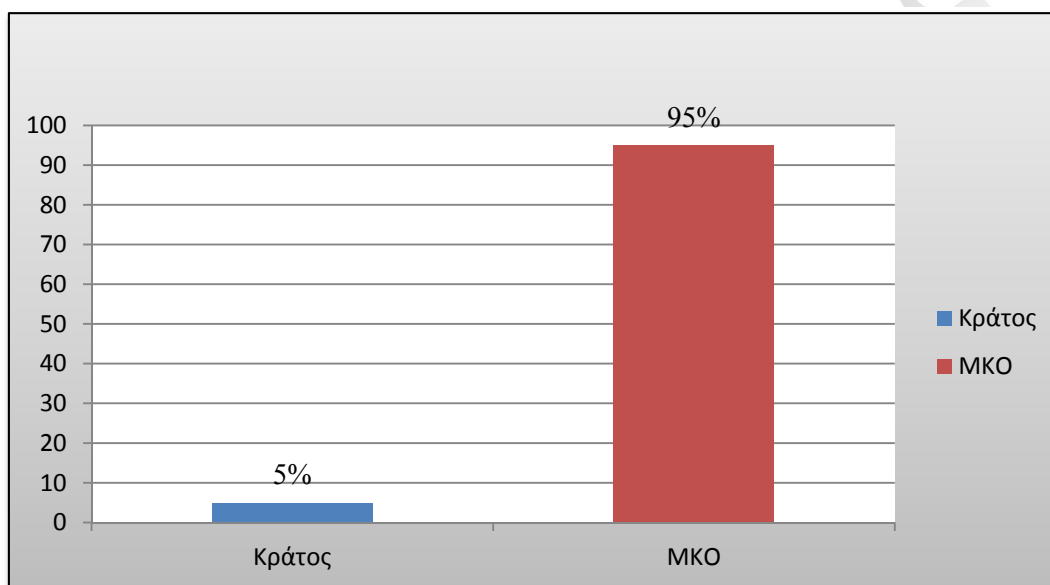
Διάγραμμα 4.9

Διαφύλαξη αξιοπρέπειας εξυπηρετούμενων

Στην ερώτηση **αν διαφυλάσσεται η αξιοπρέπεια των εξυπηρετούμενων κατά τη συναλλαγή τους στη ΜΚΟ** το 86,25% του δείγματος ανέφερε πως διαφυλάσσεται ενώ το 13,75% του δείγματος ανέφερε πως έχουν υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από μέλη προσωπικού της ΜΚΟ.

Πίνακας 4.10
Κράτος Πρόνοιας- ΜΚΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Κράτος	4	5,0
ΜΚΟ	76	95,0
Σύνολο	80	100

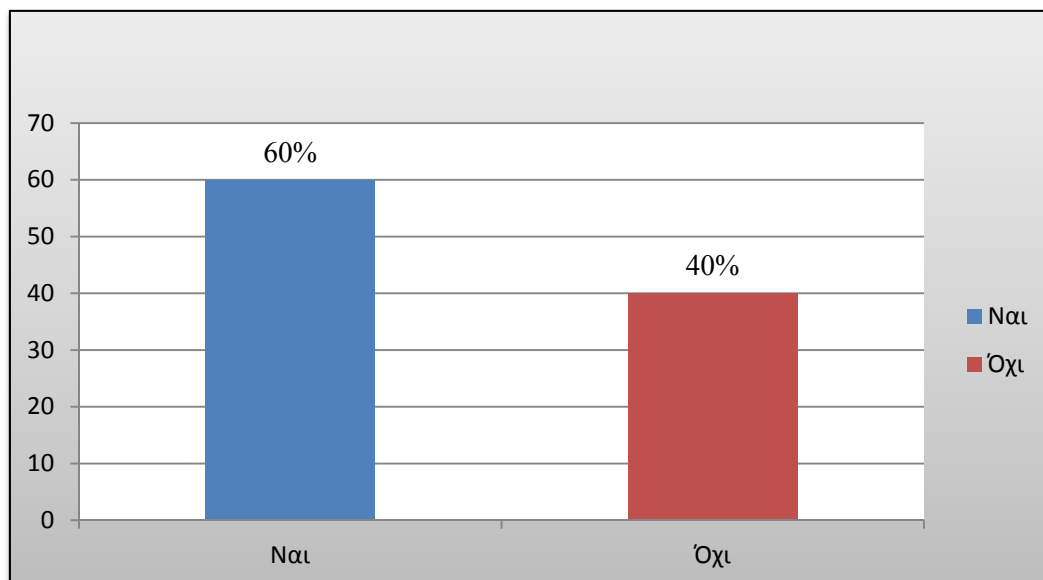

Διάγραμμα 4.10
Κράτος Πρόνοιας- ΜΚΟ

Στην ερώτηση «**Το κράτος πρόνοιας σας παρέχει ό,τιθα όφειλε ή βασίζεστε αποκλειστικά στις ΜΚΟ;**» κατηγορηματικά το 95% του δείγματος απάντησε πως βασίζονται στις ΜΚΟ ενώ μόλις το 5% του δείγματος απάντησε ότι το κράτος παρέχει ότι θα όφειλε.

Πίνακας 4.11
Ποσοστό που έχει απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	48	60,0
Όχι	32	40,0
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.11

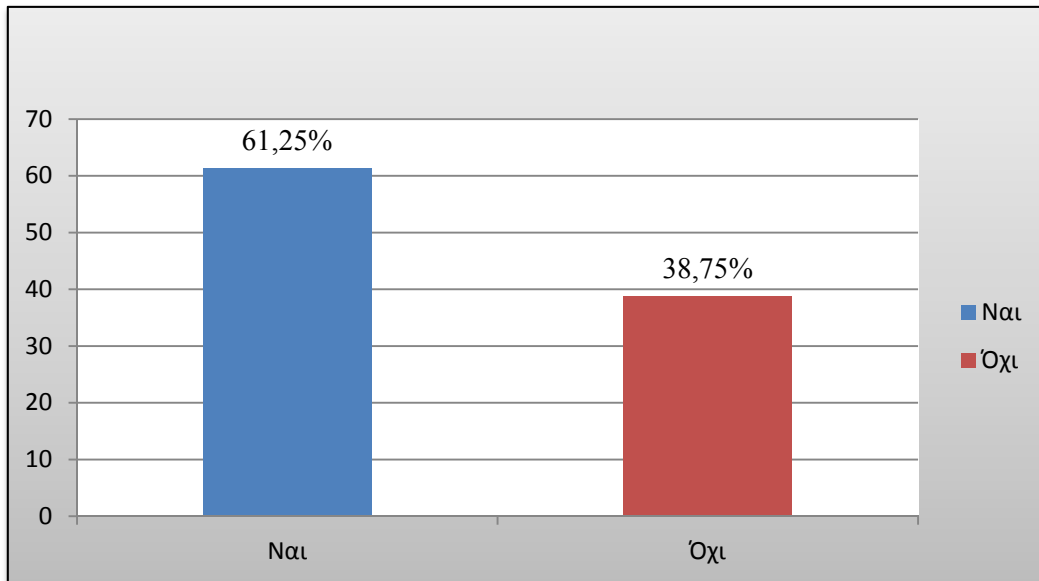
Ποσοστό που έχει απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ

Στην ερώτηση «Έχετε απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ;» το 60% του δείγματος είπε πως το έχει κάνει ενώ το 40% του δείγματος έχει εμείνει σε μια ΜΚΟ γεγονός που αποδεικνύει πως τα οφέλη που λαμβάνουν οι εξυπηρετούμενοι δεν επαρκούν ή δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ωφελουμένων.

Πίνακας 4.12

Ποσοστό που έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	49	61,25
Όχι	31	38,75
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.12

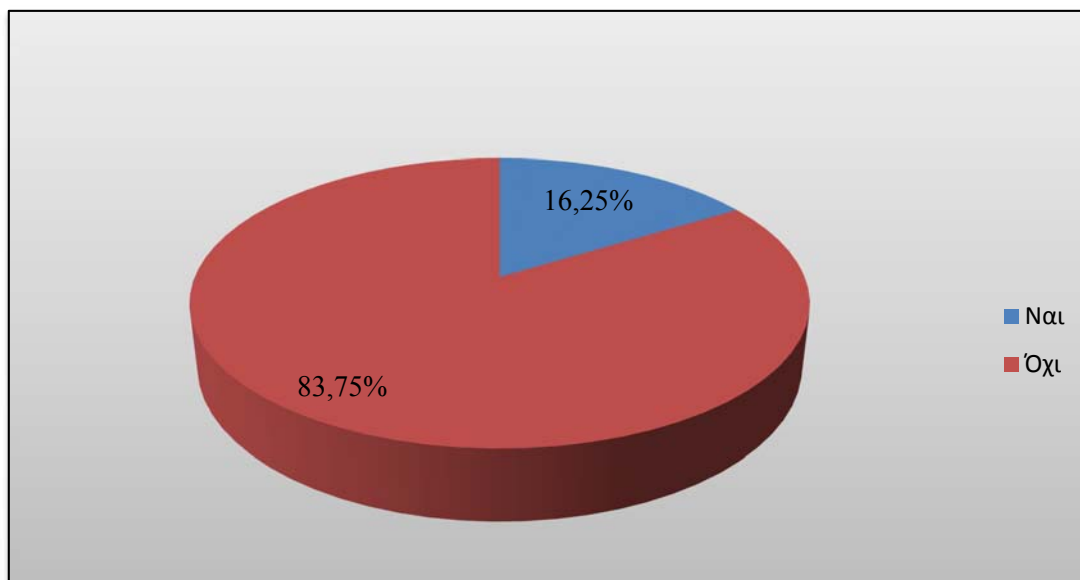
Ποσοστό που έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του

Στην ερώτηση «Έχετε βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα σας;» το 61,25% του δείγματος απάντησε θετικά ενώ το 38,75% του δείγματος απάντησε πως δεν έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του.

Πίνακας 4.13

Ποσοστό που έχει υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από ΜΚΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ναι	13	16,25
Όχι	67	83,75
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.13

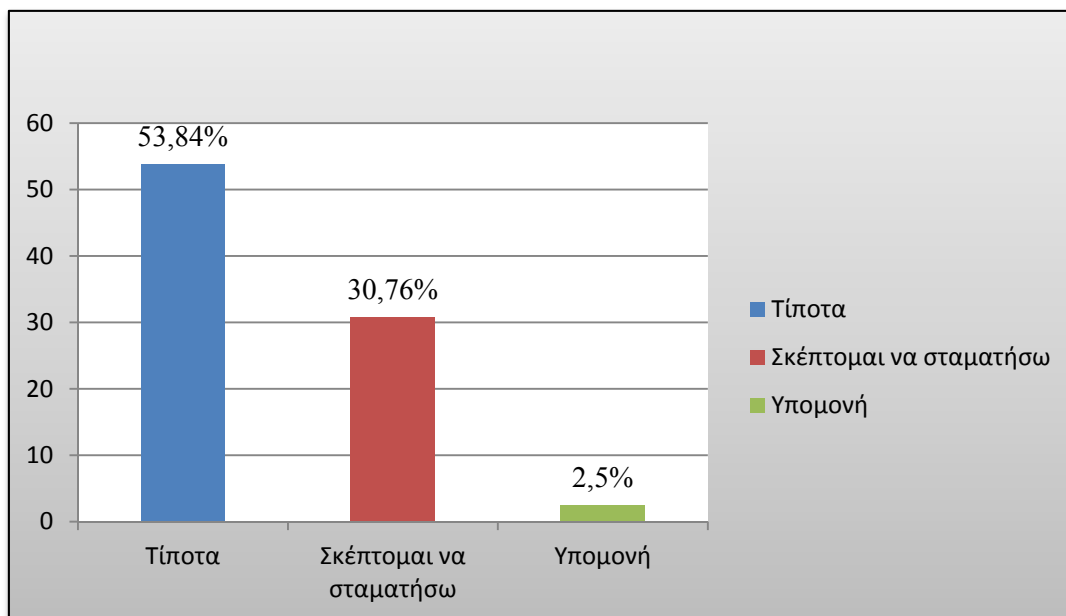
Ποσοστό που έχει υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από ΜΚΟ

Στην ερώτηση «Έχετε ποτέ υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από μέλη προσωπικού της ΜΚΟ;» το 83,75% του δείγματος απάντησε πως δεν έχουν υποστεί κακοδιαχείριση ενώ το 16,25% του δείγματος απάντησε πως έχουν δεχθεί κακοβουλία από εκπροσώπους ή εργαζομένους των εκάστοτε οργανώσεων.

Πίνακας 4.14

Αντίδραση των εξυπηρετούμενων έναντι της κακοδιαχείρισης από προσωπικό της ΜΚΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Τίποτα	7	53,84
Σκέπτομαι να σταματήσω	4	30,76
Υπομονή	2	2,5
Σύνολο	13	100

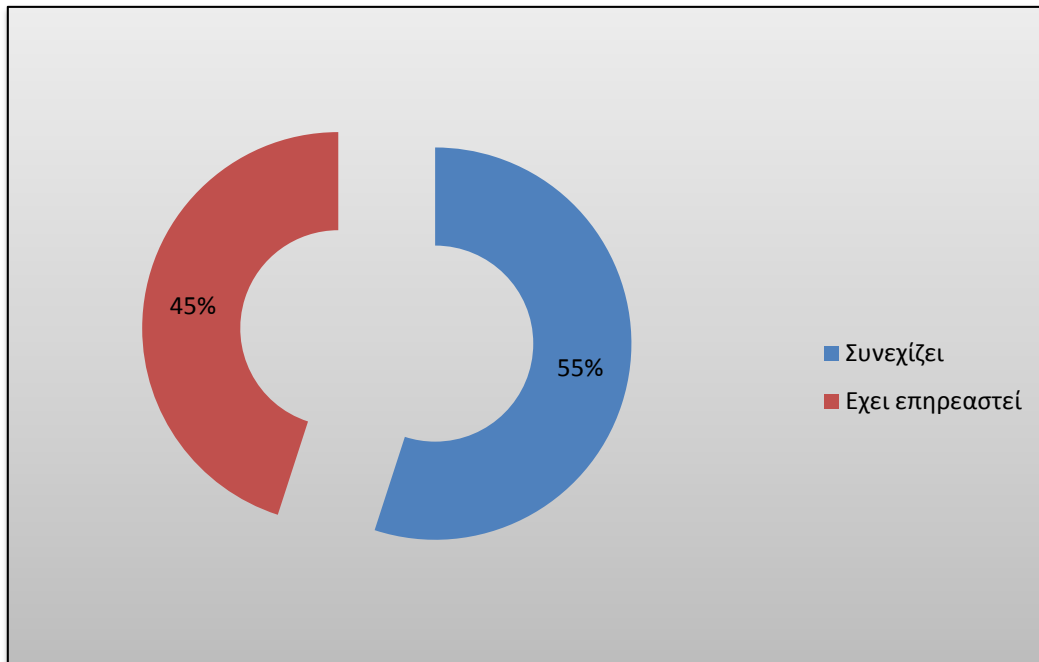

Διάγραμμα 4.14
Αντίδραση των εξυπηρετούμενων
έναντι της κακοδιαχείρισης από προσωπικό της ΜΚΟ

Στην ερώτηση «**Αν ναι, τι κάνατε για αυτό;**» από το 16,25% που απάντησε θετικά το 53,84% του δείγματος απάντησε πως δεν έκανε τίποτα, το 30,76% σκέπτεται να σταματήσει και το 2,5% συνεχίζει να συμμετέχει ως εξυπηρετούμενος στην ΜΚΟ κάνοντας υπομονή.

Πίνακας 4.15
Άποψη των εξυπηρετούμενων σχετικά με το αν η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα

	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Συνεχίζει να επιτελεί έργο	44	55,0
Έχει επηρεαστεί	36	45,0
Σύνολο	80	100

Διάγραμμα 4.15

Άποψη των εξυπηρετούμενων σχετικά με το αν η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα

Στην συνέχεια ακολουθεί η τελευταία ερώτηση της τρίτης ενότητας αλλά και συνάμα η τελευταία του ερωτηματολογίου που απευθυνόταν στους ωφελουμένους των ΜΚΟ «**Θεωρείτε ότι η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα ή λόγω της οικονομικής κρίσης έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της προς βοήθεια;**». Από τις απαντήσεις προέκυψε ότι το 55% του δείγματος θεωρεί πως η ΜΚΟ συνεχίζει να εκπληρώνει το όραμα της ενώ το 45% του δείγματος πιστεύει πως έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της για βοήθεια.

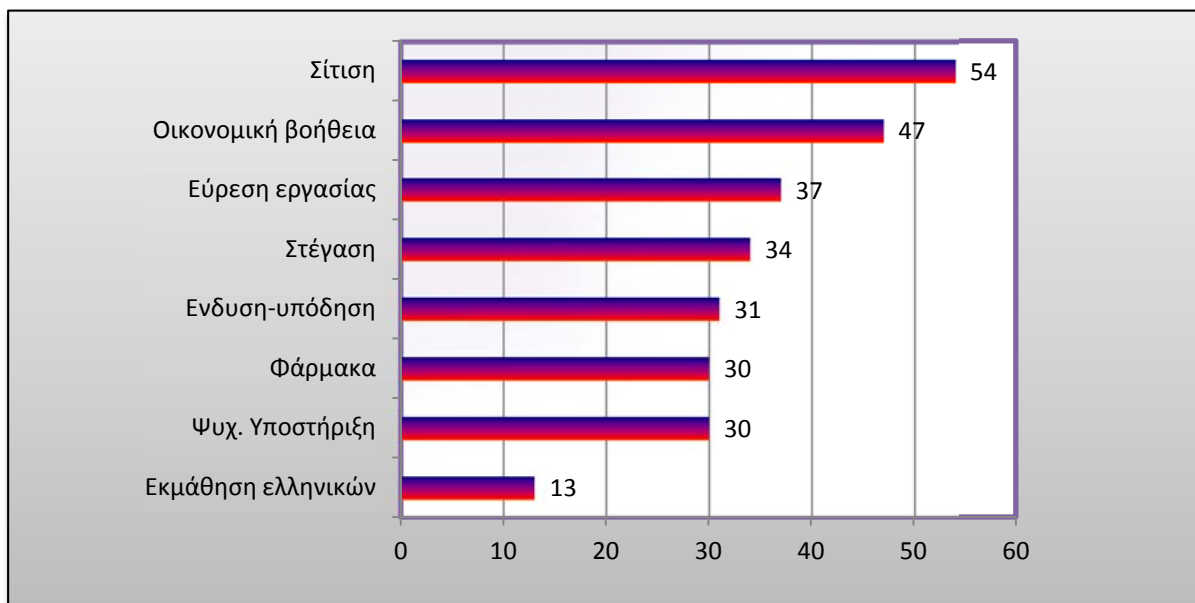
Απαντήσεις από ερωτηματολόγιο ΜΚΟ

Μετά την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολογίων των εξυπηρετούμενων, ακολουθεί η ανάλυση των ερωτηματολογίων που δόθηκαν από τους ιδρυτές των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Οι πρώτες απαντήσεις αφορούσαν την νομική οντότητα των ΜΚΟ, την ίδρυση και το σκοπό της οργάνωσης αλλά και τις παροχές που προσφέρουν δίνοντας μια εικόνα για το ποιες είναι. Αυτές παρουσιάζονται στο υποκεφάλαιο 4.3 Παρουσίαση των ΜΚΟ. Παρακάτω παρατίθεται η ανάλυση των υπόλοιπων ερωτημάτων του ερωτηματολογίου. Καθώς το δείγμα είναι μικρό (8 ΜΚΟ) δεν παρατίθενται σε όλες τις ερωτήσεις διαγράμματα.

Πίνακας 4.16

Συχνότητα των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων

	Πολύ σπάνια (8-17)	Σπάνια (18-30)	Συχνά (31-37)	Πολύ συχνά (38-47)	Συχνότατα (48-54)
Εκμάθηση Ελληνικών	✓				
Ψυχ. Υποστήριξη		✓			
Φάρμακα		✓			
Ένδυση-υπόδηση			✓		
Στέγαση			✓		
Εύρεση εργασίας			✓		
Οικονομική βοήθεια				✓	
Σίτιση					✓

Διάγραμμα 4.16

Συχνότητα των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων

Στην ερώτηση «Ποιο αποτελεί, με αύξουσα σειρά, τα κύρια αιτήματα των εξυπηρετούμενων όταν προσέρχονται στην οργάνωση;» μονάδα μέτρησης αποτελεί η συχνότητα των αιτημάτων των εξυπηρετούμενων. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε με κατηγοριοποίηση των απαντήσεων για σαφέστερη απεικόνιση. Στο σύνολο τους οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις σημείωσαν τα συχνότερα αιτήματα με υψηλότερες βαθμολογίες

και τα λιγότερο αιτήματα με μικρότερη βαθμολογία. Αναφέρονται, με σειρά κατάταξης, το αίτημα για σίτιση, οικονομική βοήθεια, εύρεση εργασίας. Ακολουθούν η στέγαση, ένδυση-υπόδηση, η χορήγηση φαρμάκων και ακολουθεί η ψυχολογική υποστήριξη. Από τις τελευταίες είναι το αίτημα για εκμάθηση ελληνικών καθώς εν σύγκριση με το διάγραμμα διαφαίνεται πως το 50% των εξυπηρετούμενων είναι Έλληνες.

Στην ερώτηση **«Μπορείτε κατά προσέγγιση να αναφέρετε τον αριθμό των επωφελομένων από τις υπηρεσίες σας; Πόσοι από αυτούς είναι Έλληνες και πόσοι μετανάστες;»** και οι οκτώ Μη κυβερνητικές οργανώσεις εξυπηρετούν μεγάλο πλήθος ατόμων αλλά το ενδιαφέρον εδώ είναι πως όλες πλέον υποβοηθούν κατά 80% ή 70% ελληνικό πληθυσμό ενώ μόνο η ΜΚΟ «Ένα παιδί ένας κόσμος» εμφανίζει διαφορετικές τιμές με ποσοστό 20% Ελλήνων και 80% μεταναστών.

Στην ερώτηση **«Εν συγκρίσει με το 2009 θεωρείτε πως έχουν αυξηθεί τα περιστατικά; Αριθμός αυτών(%)»;** όλες ανεξαιρέτως οι ΜΚΟ απάντησαν πως έχει παρατηρηθεί αύξηση του πληθυσμού που απευθύνονται σε αυτές. Επί το πλείστον ανέφεραν αύξηση της τάξεως 100% ή 80% πλην δυο εκ αυτών, της ΜΚΟ «Άρτος-Δράση» και του «Κέντρου μέριμνας οικογένειας και παιδιού» που δήλωσαν πως υπάρχει αύξηση του πληθυσμού κατά 40%.

Στην ερώτηση **«Αύξηση έχει παρατηρηθεί και στους Έλληνες & στους μετανάστες;»** οι περισσότερες ΜΚΟ έξι (6) στον αριθμό, απάντησαν πως έχει παρατηρηθεί αύξηση και στις δυο κατηγορίες ενώ δυο από αυτές η ΜΚΟ «Αγκαλιά» και το «Άρτος- Δράση» απάντησαν πως έχει παρατηρηθεί αύξηση μόνο στους Έλληνες. Χαρακτηριστικό είναι πως και οι δυο ΜΚΟ παρέχουν στήριξη και σε Έλληνες αλλά και σε μετανάστες.

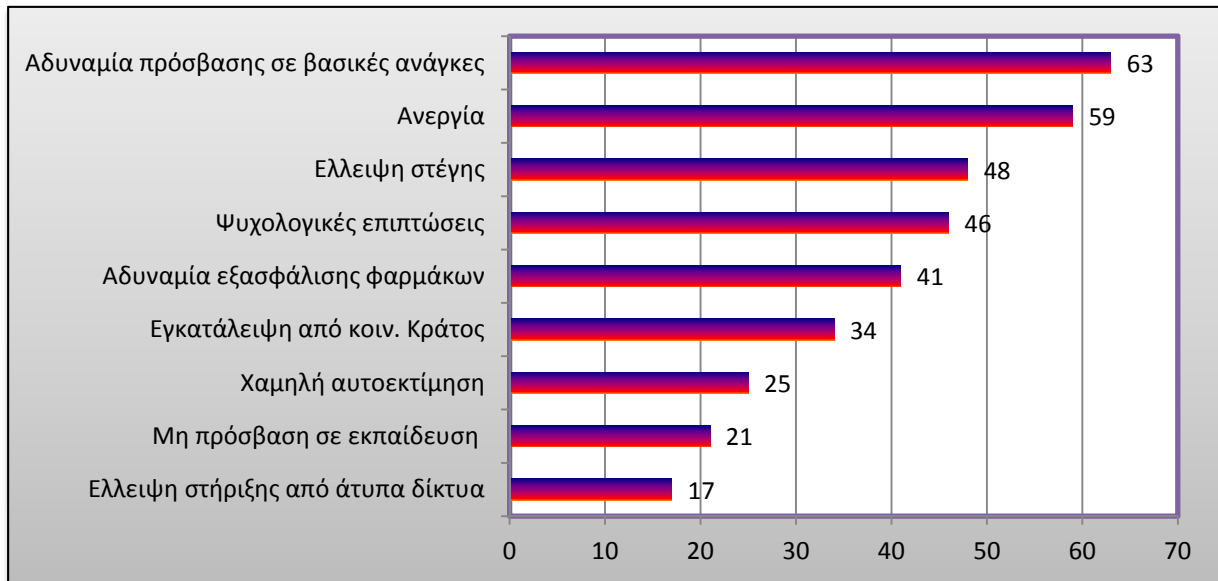
Στην ερώτηση **«Πως αντιμετωπίζετε τις αυξανόμενες ανάγκες του προσερχόμενου πληθυσμού;»** οι απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση ήταν εντελώς διαφορετικές. Η ΜΚΟ «Σώζω» απάντησε πως τις αντιμετωπίζει με αυξημένες προσφορές και δωρεές από τα μέλη της καθώς βασίζεται οικονομικά από τις προσφορές των μελών που την απαρτίζουν. Το «Χαμόγελο του παιδιού» απάντησε με περισσότερες δράσεις και προσωπική θυσία από του εργαζόμενους τους. Η «Κιβωτός του κόσμου», η «Κάριτας», το «Ένα παιδί ένας κόσμος» και το «Άρτος-Δράση» αναζητούν νέους πόρους αλλά και αναπροσαρμόζουν τους τρόπους που βοηθούν με νέα προγράμματα. Το «Κέντρο μέριμνας οικογένειας και παιδιού» απάντησε πως επιχειρεί εξοικονομώντας πόρους από χρηματοδοτούμενα προγράμματα και από εθελοντικές δράσεις.

Στην ερώτηση «**Θεωρείτε πως οι εξυπηρετούμενοι απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν;**» παραδόξως, πέντε ΜΚΟ θεωρούν πως οι εξυπηρετούμενοι απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν ενώ οι τρεις ΜΚΟ απήντησαν πως πλέον δεν μπορούν να προσφέρουν με την ίδια δυνατότητα. Η συγκεκριμένη ερώτηση έρχεται σε αντιδιαστολή με την ερώτηση 3 του ερωτηματολογίου που απευθυνόταν στους εξυπηρετούμενους των ΜΚΟ κατά την οποία το 46,25% του δείγματος των ερωτηθέντων δηλώνει πως λαμβάνει λιγότερες παροχές, ενώ το 36,255 του πληθυσμού δηλώνει πως απολαμβάνει τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν.

Πίνακας 4.17

Συνέπειες της οικονομικής κρίσης στους εξυπηρετούμενους

	Πολύ σπάνια (8- 21)	Σπάνια (22-31)	Συχνά (32-41)	Πολύ συχνά (42-51)	Συχνότατα (52-64)
Έλλειψη στήριξης από άτοπα δίκτυα	✓				
Αδυναμία πρόσβασης σε εκπαίδευση	✓				
Χαμηλή αυτοεκτίμηση		✓			
Εγκατάλειψη από κοινωνικό Κράτος			✓		
Αδυναμία εξασφάλισης φαρμάκων			✓		
Ψυχολογικές επιπτώσεις				✓	
Έλλειψη στέγης				✓	
Ανεργία					✓
Αδυναμία πρόσβασης σε βασικές ανάγκες					✓

Διάγραμμα 4.17

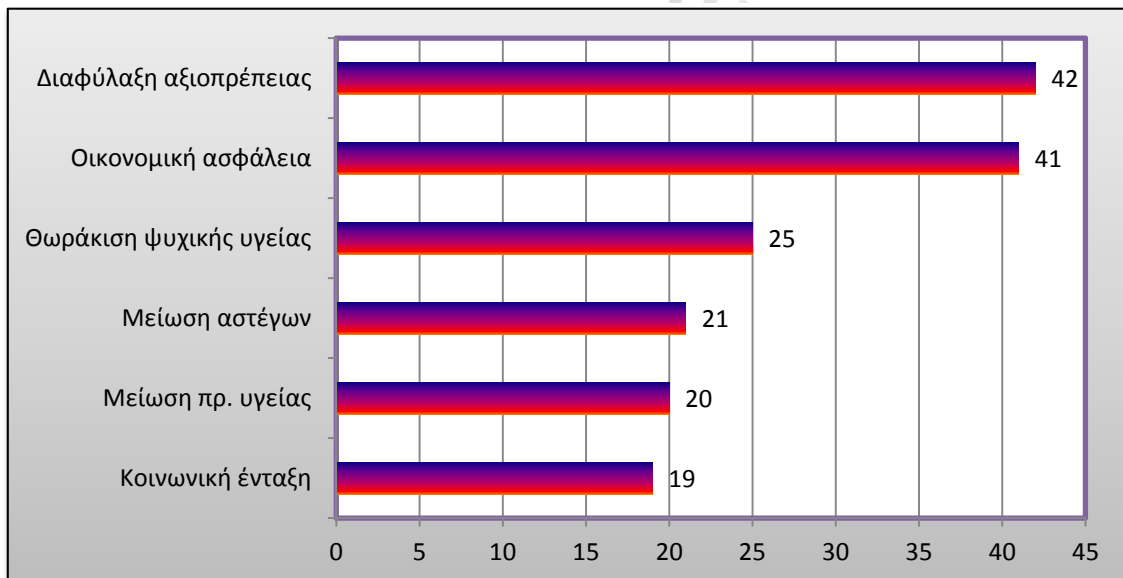
Συνέπειες της οικονομικής κρίσης στους εξυπηρετούμενους

Στην ερώτηση «Ποιες είναι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης στα άτομα που βοηθάτε μέσω των προγραμμάτων σας;». Οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ ανέφεραν με μεγαλύτερη βαθμολογία πως οι περισσότεροι εξυπηρετούμενοι λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε βασικές ανάγκες π.χ. τροφή, θέρμανση, ενώ η άμεση επόμενη απάντηση αφορούσε την αδυναμία εύρεσης εργασίας. Κατόπιν αναφέρεται η έλλειψη στέγης ως μέγιστο πρόβλημα και ακολουθούν τα ψυχολογικά ζητήματα που ανακύπτουν όπως και η αδυναμία αγοράς φαρμάκων, η έλλειψη κοινωνικών δομών και η χαμηλή αυτοεκτίμηση που από όλα τα παραπάνω ανακύπτει. Στις τελευταίες θέσεις, με μικρότερο score απαντήσεων αναφέρονται η δυσκολία πρόσβασης στην εκπαίδευση και η έλλειψη στήριξης από άτυπα δίκτυα.

Πίνακας 4.18

Επιπτώσεις των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται

	Λιγότερο σημαντική (6- 20)	Σημαντική (21-35)	Σημαντικότερη (36-48)
Κοινωνική ένταξη	✓		
Μείωση προβλήματα υγείας	✓		
Μείωση αστέγων		✓	
Θωράκιση ψυχικής υγείας		✓	
Οικονομική ασφάλεια			✓
Διαφύλαξη αξιοπρέπειας			✓

Διάγραμμα 4.18

Επιπτώσεις των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται

Στην ερώτηση «Μπορείτε να προσδιορίσετε τις επιπτώσεις ή τις πιθανές επιπτώσεις αυτών των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται;» οι περισσότερες απαντήσεις επικεντρώθηκαν στο γεγονός ότι μέσω των προγραμμάτων που προάγουν οι ΜΚΟ, οι εξυπηρετούμενοι διαφυλάττουν την αξιοπρέπεια τους που όπως φαίνεται από τις απαντήσεις περιγράφεται ως η κυριότερη και συνάμα σημαντικότερη επίπτωση. Η

οικονομική ασφάλεια και η θωράκιση της ψυχικής υγείας ακολουθούν. Η μείωση αστέγων και των προβλημάτων υγείας αλλά και η κοινωνική ένταξη προστίθενται στο τέλος.

Στην ερώτηση **«Πιστεύετε πως έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση την ικανότητα του οργανισμού να προσφέρει βοήθεια με αποτελεσματικό τρόπο;»** οι πέντε ΜΚΟ θεωρούν πως έχει επηρεαστεί η δυνατότητα του οργανισμού να προσφέρει βοήθεια ενώ οι τρεις όχι. Αξιοσημείωτο είναι πως οι ΜΚΟ που απάντησαν πως δεν έχει επηρεαστεί η δυνατότητα τους να προσφέρουν είναι η ΜΚΟ «Κιβωτός του κόσμου», «Ένα παιδί ένας κόσμος» και η «Αγκαλιά». Μη Κυβερνητικές οργανώσεις που βασίζονται εξ ολοκλήρου στην προσφορά του κόσμου, χωρίς κρατικές επιχορηγήσεις.

Στην ερώτηση **«Υπήρξε αλλαγή της στρατηγικής του οργανισμού; Αν ναι, αναφερθείτε παρακαλώ σχετικά»** οι πέντε ΜΚΟ απάντησαν πως δεν έχει υπάρξει αλλαγή της στρατηγικής τους. Οι υπόλοιπες απάντησαν τα ακόλουθα. Η ΜΚΟ «Κιβωτός του Κόσμου» απάντησε πως η ανάγκη περισσότερων ανθρώπων οδήγησε στην δημιουργία διαφορετικών δομών π.χ. κοινωνικό παντοπωλείο, στέγη για μητέρες και παιδιά. Η ΜΚΟ «Χαμόγελο του παιδιού» απάντησε πως ο οργανισμός συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά προγράμματα που προσδίδουν επιπλέον επιδοτήσεις. Η ΜΚΟ «Κάριτας» απάντησε πως προσπάθεια γίνεται για την ενίσχυση του δικτύου του οργανισμού προκειμένου να παρέχεται βοήθεια σε περισσότερο πληθυσμό ανά την Ελλάδα.

Στην ερώτηση **«Ο αρχικός στόχος έμπνευσης (το αρχικό όραμα ή αποστολή) της ΜΚΟ εξακολουθεί να είναι ο ίδιος/α η άλλαξε στη πορεία;»** όλες οι ΜΚΟ απάντησαν πως η αποστολή και το όραμα τους δεν έχει αλλάξει.

Στην ερώτηση **«Άλλαξε η δομή και η παροχή υπηρεσιών λόγω της νέας υποδοχής πληθυσμού;»** οι έξι (6) ΜΚΟ έχουν αλλάξει τη δομή και την παροχή υπηρεσιών τους για να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες του πληθυσμού ενώ δύο (2), μεταξύ των οποίων το «Σώζω» και η «Αγκαλιά», δεν χρειάστηκαν να το κάνουν καθώς ο σκοπός τους αλλά και η ιδέα του οργανισμού είναι συγκεκριμένη και οριοθετημένη.

Στην ερώτηση **«Υπήρξε αύξηση του αριθμού των εργαζομένων ώστε να εξυπηρετηθούν οι επωφελούμενοι;»** σε έξι οργανώσεις υπήρξε αύξηση του αριθμού των εργαζομένων ενώ δύο από αυτές, μεταξύ των οποίων το «Σώζω» και η «Αγκαλιά», δεν κατάφεραν για οικονομικούς λόγους να το κάνουν.

Στην ερώτηση **«Αν ναι, προβλέπετε σχετική κατάρτιση και ψυχολογική αποφόρτιση των εργαζομένων λόγω της αύξησης του πληθυσμού;»** από τις έξι οργανώσεις που υπήρξε

αύξηση του αριθμού των εργαζομένων οι πέντε οργανώσεις μερίμνησαν και για την ψυχολογική αποφόρτιση ενώ μια οργάνωση, η ΜΚΟ «Κιβωτός του Κόσμου» δεν το έκανε.

Στην ερώτηση **«Έχει αυξηθεί το κόστος διαχείρισης στην οργάνωση σας;»** οι επτά οργανώσεις απάντησαν πως έχει αυξηθεί το κόστος διαχείρισης ενώ μια από αυτές η ΜΚΟ «Αγκαλιά» απήντησε πως το κόστος έχει μείνει σταθερό.

Στην ερώτηση **«Επιχορηγείστε από το κράτος;»** οι επτά οργανώσεις δεν επιχορηγούνται από το κράτος ενώ μια, το Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού», επιχορηγείται από το κράτος.

Στην ερώτηση **«Από πού προέρχονται οι δωρεές σας;»** οι πέντε ΜΚΟ απάντησαν πως οι δωρεές τους προέρχονται από προσφορές του κόσμου και bazaar. Η ΜΚΟ «Ένα παιδί ένας κόσμος» από χορηγίες εταιριών, η ΜΚΟ «Σώζω» από προσφορές των μελών της και από δωρεές και το «Χαμόγελο του παιδιού» από επιχορηγήσεις προγραμμάτων, bazaar και από τις προσφορές του κόσμου.

Στην ερώτηση **«Οι δωρεές και οι επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί σε σχέση με το 2009;»** οι έξι οργανώσεις είπαν πως έχουν μειωθεί οι δωρεές και οι επιχορηγήσεις ενώ το «Ένα παιδί ένας κόσμος» και το «Άρτος- Δράση» απάντησαν πως δεν έχουν μειωθεί.

Στην ερώτηση **«Σας δημιουργεί πίεση η βιωσιμότητα της ΜΚΟ;»** οι έξι οργανώσεις είπαν πως πιέζονται για την βιωσιμότητα τους, ενώ οι δύο, συγκεκριμένα η «Κιβωτός του Κόσμου» και το «Ένα παιδί ένας κόσμος» είπαν πως όχι. Οι δύο προαναφερόμενες ΜΚΟ και στην ερώτηση 12, σχετικά με το αν έχει επηρεαστεί η ικανότητα του οργανισμού να προσφέρει βοήθεια λόγω της οικονομικής κρίσης είχαν αναφέρει πως δεν έχουν επηρεαστεί. Αυτό ίσως συνδέεται με την καλή προώθηση του οργανισμού, καθώς τα έσοδα και των δυο, προέρχονται από τις δωρεές του κόσμου και από χορηγίες εταιριών.

Στην ερώτηση **«Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι μπορούν οι ΜΚΟ να καλύψουν τις ανάγκες από μόνες τους;»** οι επτά από αυτές απάντησαν πως είναι ανέφικτο, ενώ μια, η ΜΚΟ «Σώζω», απάντησε πως το καταφέρνει διατηρώντας μικρό αριθμό εξυπηρετούμενων σε σύγκριση πάντα με την οικονομική δυνατότητα των μελών της.

Στην ερώτηση **«Είστε δεκτικοί σε ενδεχόμενη συνεργασία των ΜΚΟ με το κράτος;»** οι τέσσερις ΜΚΟ απάντησαν πως είναι θετικές σε αυτό, τρεις εκ των οποίων η «Κιβωτός του κόσμου», το «Άρτος –Δράση» και το ένα «Παιδί ένας κόσμος» είναι αρνητικές ενώ μία, το «Κέντρο μέριμνας οικογένειας και παιδιού» απάντησε πως είναι θετικό σε συνεργασία με το κράτος και πως σε ένα βαθμό επιτυγχάνεται.

Στην ερώτηση «**Υπάρχει τέτοια ευελιξία στο καταστατικό;**» όλες οι «ΜΚΟ» απάντησαν θετικά.

Στην ερώτηση «**Η ΜΚΟ ελέγχεται από κάποιον φορέα ως προς τις δράσεις και τις παροχές της;**» όλες οι ΜΚΟ απάντησαν πως ελέγχονται εκτός από τη ΜΚΟ «Σώζω» που οι οικονομικές της προσφορές εκρέουν από τα μέλη που την απαρτίζουν. Οι ΜΚΟ «Κιβωτός του κόσμου», «Ένα παιδί, ένας κόσμος», «Άρτος- Δράση» και «Αγκαλιά» ελέγχονται από το Υπουργείο Υγείας. Η ΜΚΟ ««Κέντρο μέριμνας οικογένειας και παιδιού» ελέγχεται από το Υπουργείο Εργασίας, Υγείας και από οργανισμούς της Ευρωπαϊκής ένωσης οι οποίοι έχουν ένα ηγετικό ρόλο σε Ευρωπαϊκά προγράμματα της ΜΚΟΠ. Η ΜΚΟ «Χαμόγελο του παιδιού» ελέγχεται από Ευρωπαϊκούς οργανισμούς και ορκωτούς λογιστές και η «Κάριτας» από την Ιερά Σύνοδο της Ιεράς Καθολικής Ιεραρχίας στην Ελλάδα.

4.5 Δυσκολίες και περιορισμοί της έρευνας

Κατά τη διάρκεια της έρευνας προέκυψαν κάποια εμπόδια που οδήγησαν στους ακόλουθους περιορισμούς:

Το δείγμα του πληθυσμού ήταν σχετικά μικρό προκειμένου να δοθούν δεδομένα που μπορούσαν να γενικευτούν και να συσχετιστούν με την πραγματικότητα. Για να υπάρξει μια σαφέστερη εικόνα θα ήταν προτιμότερο να ερωτηθούν περισσότεροι εξυπηρετούμενοι μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Έναν, ακόμη περιορισμό, αποτέλεσε η γενίκευση του δείγματος. Εάν το δείγμα περιοριζόταν σε μια πιο συγκεκριμένη ομάδα πληθυσμού(π.χ. αποκλειστικά άνεργοι ή μονογονεϊκές οικογένειες) θα υπήρχαν περισσότερο ενδεδειγμένα αποτελέσματα .

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από κλειστές αλλά και από ανοικτές ερωτήσεις. Δυσκολίες σημειώθηκαν κατά την αξιολόγηση- κωδικοποίηση των απαντήσεων που λήφθηκαν από τις ανοικτές ερωτήσεις δημιουργώντας ασάφειες.

Ένας ακόμη περιορισμός της εγκυρότητας της έρευνας ίσως να θεωρηθεί η επιλογή των εξυπηρετούμενων από τους ιδρυτές ή τους εργαζόμενους των ΜΚΟ. Αυτό μπορεί να οδήγησε σε προπαρασκευασμένες απαντήσεις.

Ως ένα ακόμη περιορισμό της έρευνας θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τη χιλιομετρική απόσταση του ερευνητή περιορίζοντας την δυνατότητα επισκέψεων σε περισσότερες ΜΚΟ .

Ο βαθμός ανταπόκρισης των συμμετεχόντων ήταν ικανοποιητικός. Ωστόσο, ένα σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων δεν είχε εύκολη αντίληψη όλων των ερωτήσεων λόγω

της γλώσσας. Διευκρινήσεις δίδονται από τον ερευνητή αλλά αυτό δύναται να επηρεάσει την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

4.6. Ανακεφαλαίωση

Στο τέταρτο κεφάλαιο, διαφαίνεται ο σκελετός της εμπειρικής έρευνας. Περιγράφεται το δείγμα του πληθυσμού, ο τρόπος πραγματοποίησης της δειγματοληψίας, τα χαρακτηριστικά των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που πήραν μέρος στην έρευνα, ο χρόνος που διήρκησε, οι δυσχέρειες και οι περιορισμοί. Εν κατακλείδι, αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία παρατίθενται σε διαγράμματα και γραφήματα.

Στο κεφάλαιο αυτό, παρουσιάστηκε η ανάλυση της μεθοδολογία της έρευνας, για να ακολουθήσουν στο αμέσως επόμενο, τα συμπεράσματα που εξήχθησαν αλλά και προτάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

5.1 Εισαγωγή

Με την παράθεση του κεφαλαίου αυτού, ολοκληρώνεται η διπλωματική εργασία, καθώς το πέμπτο κεφάλαιο αποτελεί και το τελευταίο κεφάλαιο της εν λόγω διπλωματικής εργασίας. Το πέμπτο κεφάλαιο, συγκεντρώνει τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την έρευνα, η οποία διεξήχθη, στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.

Τα συμπεράσματα προέκυψαν από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ιδρυτές, εργαζομένους ή εκπροσώπους των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αλλά και από τις απαντήσεις των εξυπηρετούμενων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Απαντήθηκαν δυο ερωτηματολόγια για κάθε οργάνωση, αμφότερα από ιδρυτές και εξυπηρετούμενους, κι αυτό για να συγκριθούν και από τις δυο πλευρές οι αλλαγές που έχουν επέλθει ή μη.

Γενικότερα, οι απαντήσεις των μεν, συνέπιπταν με αυτές των δε. Μικρές διαφορές στις απαντήσεις παρουσιάστηκαν, γεγονός που ίσως τυχόν να σημαίνει, πως οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις επιτελούν ή συνεχίζουν να προσφέρουν έργο ανιδιοτελούς προσφοράς.

Επιπρόσθετα, εξετάζεται κατά πόσο τα συμπεράσματα αυτά, ανταποκρίνονται στους αρχικούς επιδιωκόμενους στόχους. Συγκεκριμένα, μελετάται αν οι διαπιστώσεις που εξήχθησαν έδωσαν σαφείς απαντήσεις στα αρχικές ερωτήσεις που οδήγησαν στην συγγραφή της εν λόγω διπλωματικής εργασίας. Αν εντέλει, καλύφθηκαν τα αρχικά ερωτήματα με σαφείς απαντήσεις που τυχόν να οδηγήσουν και άλλους μελετητές σε κίνητρο για διερεύνηση σε ένα θέμα που έχει ελάχιστα διερευνηθεί.

Επιπλέον, προτείνονται κάποιες προτάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικής έρευνας. Ευχή όλων μας, κάποιες από αυτές τις προτάσεις να αποτελέσουν πραγματικότητα του μέλλοντος.

5.2 Συμπεράσματα

Στην παρούσα διπλωματική εργασία εξετάστηκε με τη βοήθεια ερωτηματολογίου, η δυνατότητα ανταπόκρισης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα στις ανάγκες των οικονομικά μειονεκτούντων ατόμων, αφενός και αφετέρου, η άποψη των εξυπηρετούμενων περί τα όσα αντιμετωπίζουν αλλά και πως τελικά αντιμετωπίζονται από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.

Η ανέχεια και η ένδεια, έχουν αλλοιώσει την καθημερινή πραγματικότητα των μη εχόντων. Σε τι βαθμό οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις καθίστανται ικανές σαν βοηθήσουν; Μήπως η ανάγκη αυτών των ανθρώπων δικαιολογεί την τόσο έντονα επιβλητική και αναγκαία παρουσία των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων; Κι από την άλλη πλευρά, οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις πως μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά με βάση τους περιορισμούς και τις οικονομικές δυσκολίες που ανακύπτουν; Με την ολοκλήρωση της εν λόγω έρευνας παρουσιάζονται τα στοιχεία που προέκυψαν αλλά και τα συμπεράσματα που εξήχθησαν.

Αρχικά αναλύεται το ερωτηματολόγιο που απευθυνόταν στους ωφελούμενους των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Ξεκινώντας από την ενότητα των δημογραφικών στοιχείων προκύπτει πως η πλειοψηφία των ατόμων που απευθύνονται στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είναι γυναίκες. Στοιχείο που συμβαδίζει και με τον πίνακα 3.3 της εν λόγω διπλωματικής εργασίας, ο οποίος αναφέρεται στον κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά φύλο και ομάδες ηλικιών για το έτος 2012. Από τον συγκεκριμένο πίνακα διαφαίνεται πως ο κίνδυνος φτώχειας για τις γυναίκες καθ' όλες τις ηλικίες, είναι μεγαλύτερος σε σχέση με τους άνδρες. Παραδοσιακά, οι γυναίκες έρχονταν πρώτες στα ποσοστά ανεργίας σε σχέση με τους άνδρες. Λαμβάνοντας υπόψη τα ποσοστά του Νοεμβρίου 2013 από τη Eurostat για την ανεργία στις γυναίκες (η οποία ανιχνεύεται μεγαλύτερη κατά 31,6% στις γυναίκες έναντι 24,5% των ανδρών) καθώς και τα ποσοστά μονογονεϊκών οικογενειών που έχουν αρχηγό της οικογένειας γυναίκα (85,6% μονογονεϊκές οικογένειες με αρχηγό μητέρα και 14,4% με αρχηγό πατέρα (ΚΕΘΙ, 2002) και (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 2007) είναι κατανοητό γιατί ο αριθμός των γυναικών που απευθύνονται σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις καθίσταται διπλάσιος έναντι των ανδρών. Αν συμπεριλάβουμε και τη σκέψη πως οι άνδρες πολλές φορές λόγω υπερηφάνειας αποφεύγουν να ζητήσουν βοήθεια από τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, ωθώντας τις γυναίκες τους στο να απευθυνθούν σε αυτές, καταλήγουμε εύκολα στο συμπέρασμα πως είναι αναμενόμενο το εν λόγω αποτέλεσμα στην πρώτη ερώτηση του ερωτηματολογίου όσον αφορά τα δημογραφικά στοιχεία του φύλου των ερωτηθέντων.

Συνεχίζοντας την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων αναφορικά με την ηλικία, προκύπτει πως το μεγαλύτερο δείγμα της έρευνας ανήκει στην μέση ηλικιακή κατηγορία για άνδρες και γυναίκες αμφοτέρωθεν. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο σε ποσοστό δείγμα, ανιχνεύεται στην ηλικιακή κατηγορία των 31-35 ετών και κατόπιν δεύτερο έρχεται το δείγμα

36-40 ετών. Αφορά άτομα που βρίσκονται στην παραγωγική ηλικία και συνήθως έχουν οικογένεια ενώ όσον αφορά την εκπαίδευση το μεγαλύτερο δείγμα ανήκει στην υποχρεωτική και στην μέση εκπαίδευση. Πληθυσμός δηλαδή που δεν κατέχει κάποια εξειδίκευση και επιπλέον εργαζόμενοι που δεν ανήκουν στα κατ'εξοχήν «καλοπληρωμένα» επαγγέλματα. Στην τελευταία ερώτηση αναφορικά με τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος παρατηρούμε πως το μισό ποσοστό των ερωτηθέντων(53,75%), ανήκει σε άτομα ελληνικής καταγωγής, ποσοστό που στο παρελθόν σπάνια διαμορφωνόταν σε αυτά τα επίπεδα.

Στην δεύτερη ενότητα του ερωτηματολογίου που απευθυνόταν στους εξυπηρετούμενους των ΜΚΟ, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να απαντήσουν αναφορικά με το είδος της βοήθειας που λαμβάνουν καθώς και το χρονικό διάστημα που αποτελούν μέλη μη κυβερνητικών οργανώσεων. Τα περισσότερα άτομα του δείγματος εγγράφηκαν τα τελευταία τρία έτη λόγω της οικονομικής κατάστασης ενώ οι παροχές που δέχονται επί το πλείστον αφορούν τη σίτιση, την ένδυση και τα φάρμακα. Βασικές δηλαδή ανάγκες, ενώ ακολουθούν οι επιμέρους όπως εύρεση εργασίας, ψυχολογική υποστήριξη, εκμάθηση ελληνικών. Κατόπιν ζητήθηκε από τους ερωτώμενους να απαντήσουν αν απολαμβάνουν περισσότερα, λιγότερα, ή τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν. Δυστυχώς τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώθηκαν στην απάντηση πως απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη ή ότι έχει μειωθεί η βοήθεια που οι ΜΚΟ μπορούν να τους προσφέρουν συνέπεια των οικονομικών δυσκολιών που οι ίδιες αντιμετωπίζουν. Η παραπάνω ερώτηση συμπίπτει με τις απαντήσεις που δοθήκαν από τις ΜΚΟ, καθώς πέντε (5) από αυτές θεωρούν πως οι εξυπηρετούμενοι απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν ενώ οι τρεις (3) ΜΚΟ απάντησαν πως πλέον δεν μπορούν να προσφέρουν το ίδιο σε σχέση με το παρελθόν.

Ένα από τα βασικότερα κομμάτια της παρούσας έρευνας αποτελεί ο προσδιορισμός της ικανοποίησης των επωφελούμενων από την αντιμετώπιση των εργαζομένων των ΜΚΟ, αλλά και η αποτύπωση της εντύπωσης που έχουν από την αλλαγή που έχει επέλθει στο τομέα της κοινωνικής πρόνοιας. Αυτό διερευνάται στην τρίτη ενότητα του ερωτηματολογίου που αποτελεί και την τελευταία του ερωτηματολογίου που απαντήθηκε από τους ωφελομένους. Φαίνεται πως οι εργαζόμενοι των ΜΚΟ, διαφυλάττουν το κοινωνικό χαρακτήρα των οργανώσεων καθώς μεγάλο ποσοστό από τους ερωτηθέντες (78,75%) δηλώνει πως δεν έχει αλλάξει η συμπεριφορά του προσωπικού απέναντι τους, δεδομένου της αύξησης προσέλευσης του κόσμου αλλά και των αυξημένων αρμοδιοτήτων τους. Επίσης (86,25%) του δείγματος ανέφερε πως διαφυλάττεται η αξιοπρέπεια τους κατά τη συναλλαγή τους στη

ΜΚΟ. Μικρό ποσοστό του δείγματος (13,75%) ανέφερε πως έχει υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από μέλη προσωπικού της ΜΚΟ αλλά από αυτούς οι μισοί σχεδόν, απαντούν πως δεν πρόκειται να αντιδράσουν καθώς δεν έχουν πού αλλού να απευθυνθούν. Το ποσοστό των ερωτηθέντων που απάντησε πως έχουν υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση είναι μικρό αλλά πρέπει να επισημανθεί πως οι εξυπηρετούμενοι που συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια επελέγησαν από τους ιδρυτές των ΜΚΟ και προσήλθαν στη συνέντευξη με την σύμφωνη γνώμη των οργανώσεων. Γεγονός που μπορεί να σημαίνει πως ίσως επελέγησαν οι πιο ικανοποιημένοι εξυπηρετούμενοι αλλά και ο φόβος μήπως όσα αναφέρονται στις απαντήσεις τους είναι προσβάσιμα στους ιδρυτές αλλά και τους εργαζομένους των ΜΚΟ, μπορεί να λειτούργησε ως ανασταλτικός παράγοντας στο να απαντήσουν ευθέως, δίνοντας πραγματικό αποτέλεσμα. Χαρακτηριστικό πάντως είναι, πως κάποιες φορές η προσφορά, όσο ανιδιοτελής κι αν είναι, δίνει την αίσθηση της παντοδυναμίας στους έχοντες τις λύσεις, απέναντι σε ανθρώπους που βρίσκονται σε κρίση. Όταν δεν υπάρχει γενικότερα εποπτεία από έναν εξωτερικό παρατηρητή είναι εύκολο οι ΜΚΟ να οδηγηθούν σε ασύδοτες δράσεις και υπεροψία.

Τέλος, σε αντιδιαστολή με την προηγούμενη ερώτηση έρχονται οι απαντήσεις της επόμενης σχετικά με το αν οι εξυπηρετούμενοι θεωρούν ότι η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα ή αν λόγω της οικονομικής κρίσης έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της προς βοήθεια. Ερώτηση που είναι σαφώς διαμορφωμένη και οι ερωτώμενοι μπορούν εμμέσως να απαντήσουν ως προς την βοήθεια που λαμβάνουν αλλά και σχετικά με το αν έχει αλλάξει ο τρόπος που λειτουργεί η οργάνωση. Το 55% του δείγματος θεωρεί πως η ΜΚΟ συνεχίζει να εκπληρώνει το όραμα της ενώ το 45% του δείγματος πιστεύει πως έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της για βοήθεια.

Κατόπιν, μελετήθηκε η γνώμη του δείγματος σχετικά με το αν λαμβάνουν σε ικανοποιητικό βαθμό παροχές από το κράτος πρόνοιας ή αν βασίζονται εξ ανάγκης στις ΜΚΟ. Κατηγορηματικά το 95% του δείγματος απάντησε πως βασίζονται στις ΜΚΟ χαρακτηρίζοντας το κοινωνικό κράτος ουσιαστικά ως ανύπαρκτο. Το 60% μάλιστα του δείγματος έχει απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ γεγονός που αποδεικνύει πως τα οφέλη που λαμβάνουν δεν επαρκούν ή δεν καλύπτουν τις ανάγκες των ωφελουμένων οδηγώντας τους σε πολλές ΜΚΟ οι οποίες υποκαθιστούν στην ουσία το κράτος. Συμπεραίνουμε λοιπόν πως οι πολίτες που βρίσκονται σε δεινή οικονομική θέση ταλαιπωρούνται σε ένα ανεπαρκές κοινωνικό κράτος απευθύνονται σε πολλές ΜΚΟ για να

βοηθηθούν ενώ μόλις το 61,25% του δείγματος απάντησε πως έχει βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα του.

Στη συνέχεια ακολουθεί η ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηματολόγιων των ΜΚΟ, επιχειρώντας σύγκριση της εικόνας που έχουν οι ιδρυτές των ΜΚΟ με τις απόψεις που έχουν οι εξυπηρετούμενοι.

Όλοι οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ ανεξαιρέτως, απάντησαν πως έχει αυξηθεί ο πληθυσμός που απευθύνονται στις οργανώσεις. Τα κύρια αιτήματα αυτών, είναι η σίτιση, η οικονομική βοήθεια, η εύρεση εργασίας. Ακολουθούν η στέγαση, ένδυση-υπόδηση, η χορήγηση φαρμάκων και ακολουθεί η ψυχολογική υποστήριξη. Από τις τελευταίες είναι το αίτημα για εκμάθηση ελληνικών καθώς εν σύγκριση με το διάγραμμα 4.4 το 50% των εξυπηρετούμενων είναι Έλληνες. Κι αυτό επιβεβαιώνεται, καθώς οι επτά Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις εξυπηρετούν κατά 80% ή 70% ελληνικό πληθυσμό ενώ μόνο η ΜΚΟ «Ένα παιδί ένας κόσμος» εμφανίζει διαφορετικές τιμές με ποσοστό 20% Ελλήνων και 80% μεταναστών.

Οι απαντήσεις, απόρροια της ερώτησης σχετικά με το ποιές είναι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης, συμβαδίζουν με την ερώτηση αναφορικά με τα κύρια αιτήματα των εξυπηρετούμενων. Οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ ανέφεραν πως οι περισσότεροι εξυπηρετούμενοι λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατούν να έχουν πρόσβαση σε βασικές ανάγκες π.χ. τροφή, θέρμανση, ενώ η άμεση επόμενη απάντηση αφορούσε την αδυναμία εύρεσης εργασίας. Κατόπιν αναφέρεται η έλλειψη στέγης ως μέγιστο πρόβλημα και ακολουθούν τα ψυχολογικά ζητήματα που ανακύπτουν όπως και η αδυναμία αγοράς φαρμάκων, η έλλειψη κοινωνικών δομών και η χαμηλή αυτοεκτίμηση που από όλα τα παραπάνω ανακύπτει. Στις τελευταίες θέσεις αναφέρονται η δυσκολία πρόσβασης στην εκπαίδευση και η έλλειψη στήριξης από άτομα δίκτυα. Πρώτη ανάγκη λοιπόν, η σίτιση, η εύρεση εργασίας και η στέγαση. Τέλος, ζητώντας από τους εκπροσώπους των ΜΚΟ να προσδιορίσουν τις πιθανές επιπτώσεις των προγραμμάτων που διενεργούν στον πληθυσμό που απευθύνονται, οι περισσότερες απαντήσεις επικεντρώθηκαν στο γεγονός ότι οι εξυπηρετούμενοι διαφυλάττουν την αξιοπρέπεια τους που όπως φαίνεται από τις απαντήσεις περιγράφεται ως η κυριότερη και συνάμα σημαντικότερη επίπτωση. Η οικονομική ασφάλεια και η θωράκιση της ψυχικής υγείας ακολουθούν. Η μείωση αστέγων και των προβλημάτων υγείας αλλά και η κοινωνική ένταξη προστίθενται στο τέλος. Ακόμη και οι ιδρυτές των ΜΚΟ χαρακτηρίζουν ως σημαντικότερη παράμετρο την διαφύλαξη της αξιοπρέπειας ως βασικό

παράγοντα, γεγονός παρήγορο καθώς δείχνει πόσο σημαντικό αποτελεί και για τους ίδιους η διαπίστωση αυτή.

Αναφορικά με την ταυτότητα των οργανώσεων αλλά και τα λειτουργικά τους ζητήματα οι απαντήσεις ποικίλουν. Όταν οι ιδρυτές των ΜΚΟ ρωτήθηκαν αν υπήρξε αλλαγή της στρατηγικής του οργανισμού τους ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες του νεοεισερχόμενου πληθυσμού πέντε (5) ΜΚΟ απάντησαν πως δεν έχει υπάρξει αλλαγή της στρατηγικής τους ενώ οι υπόλοιπες απάντησαν πως έχουν προσαρμόσει τις δομές και τα προγράμματα τους. Αναφορικά με τον αρχικό στόχο έμπνευσης, όλες οι ΜΚΟ απάντησαν πως η αποστολή και το όραμα τους δεν έχει αλλάξει. Οι εξυπηρετούμενοι όμως απάντησαν κατά 55% πως οι ΜΚΟ συνεχίζουν να εκπληρώνουν το όραμα τους ενώ 45% των ερωτηθέντων πιστεύουν πως έχει επηρεαστεί η δυνατότητα τους για βοήθεια. Από όσο διαφαίνεται, λόγω της αύξησης του πληθυσμού υπήρξε αναγκαιότητα για αύξηση του αριθμού των εργαζομένων καθώς έξι (6) οργανώσεις προέβησαν σε προσλήψεις ενώ δύο (2) ΜΚΟ, μεταξύ των οποίων το «Σώζω» και η «Αγκαλιά», δεν κατάφεραν για οικονομικούς λόγους να το κάνουν αλλά και μερίμνησαν για την κατάρτιση και ψυχολογική αποφόρτιση των εργαζομένων λόγω της αύξησης του πληθυσμού.

Στο οικονομικό κομμάτι τώρα, οι πέντε (5) ΜΚΟ απάντησαν πως οι δωρεές τους προέρχονται από προσφορές του κόσμου και bazaar. Η ΜΚΟ «Ένα παιδί ένας κόσμος» από χορηγίες εταιριών, η ΜΚΟ «Σώζω» από προσφορές των μελών της και δωρεές και το «Χαμόγελο του παιδιού» από επιχορηγήσεις προγραμμάτων, bazaar και από τις προσφορές του κόσμου. Μόνο μια (1), το Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού», επιχορηγείται από το κράτος. Οι δωρεές και οι επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί σε σχέση με το 2009 σύμφωνα με έξι (6) οργανώσεις, ενώ το «Ένα παιδί ένας κόσμος» και το «Άρτος- Δράση» απάντησαν πως δεν έχουν μειωθεί. Όταν οι εκπρόσωποι των ΜΚΟ ρωτήθηκαν αν πιέζονται για τη βιωσιμότητα των ΜΚΟ έξι(6) οργανώσεις είπαν πως πιέζονται για την βιωσιμότητα τους, ενώ οι δύο (2), συγκεκριμένα η «Κιβωτός του Κόσμου» και το «Ένα παιδί ένας κόσμος». Οι δύο προαναφερόμενες ΜΚΟ και στην ερώτηση, σχετικά με το αν έχει επηρεαστεί η ικανότητα του οργανισμού να προσφέρει βοήθεια λόγω της οικονομικής κρίσης είχαν αναφέρει πως δεν έχουν επηρεαστεί. Αυτό ίσως συνδέεται με την καλή προώθηση του οργανισμού, καθώς τα έσοδα και των δυο, προέρχονται από τις δωρεές του κόσμου και από χορηγίες εταιριών. Στην ερώτηση «Έχει αυξηθεί το κόστος διαχείρισης στην οργάνωση σας οι επτά (7) οργανώσεις απάντησαν πως έχει αυξηθεί το κόστος διαχείρισης ενώ μια (1) από αυτές η ΜΚΟ

«Αγκαλιά» απάντησε πως το κόστος έχει μείνει σταθερό. Οι ερωτηθέντες εκπρόσωποι των ΜΚΟ όταν ρωτήθηκαν σε ποιο βαθμό πιστεύουν ότι μπορούν οι ΜΚΟ να καλύψουν τις ανάγκες από μόνες τους οι επτά (7) από αυτές απάντησαν πως είναι ανέφικτο, ενώ μια (1), η ΜΚΟ «Σώζω», απάντησε πως το καταφέρνει διατηρώντας μικρό αριθμό εξυπηρετούμενων σε συσχέτιση πάντα με την οικονομική δυνατότητα των μελών της. Τέλος, όλες οι ΜΚΟ αναφέρουν πως ελέγχονται εκτός από τη ΜΚΟ «Σώζω» που οι οικονομικές της προσφορές εκρέουν από τα μέλη που την απαρτίζουν.

Στις ερωτήσεις που θέτουν την πιθανότητα συνεργασίας ΜΚΟ με το κράτος οι απαντήσεις διέφεραν. Οι τέσσερις (4) ΜΚΟ απάντησαν πως είναι θετικές σε αυτό, τρεις (3) εκ των οποίων η «Κιβωτός του κόσμου», το «Άρτος –Δράση» και το ένα «Παιδί ένας κόσμος» είναι αρνητικές ενώ μία (1), το «Κέντρο μέριμνας οικογένειας και παιδιού» απάντησε πως είναι θετικό σε συνεργασία με το κράτος και πως σε ένα βαθμό, αυτό επιτυγχάνεται. Ευελιξία στο καταστατικό υπάρχει για ενδεχόμενη συνεργασία αλλά ως τώρα αναφέρουν πως δεν έχει προταθεί κάτι τέτοιο.

5.3 Προτάσεις

Ολοκληρώνοντας την ανάλυση των ερωτηματολογίων, παρατίθενται κάποιες προτάσεις που προέκυψαν από την ενασχόληση με το παρόν θέμα. Για να μπορέσουν οι ΜΚΟ να παίξουν τον πραγματικό ρόλο τους ως φορείς της Κοινωνίας των Πολιτών πρέπει να γίνουν απαραίτητα αλλαγές στα εξής πεδία: α) Σύσταση μητρώου των ΜΚΟ ώστε να είναι σαφείς οι σκοποί κι οι δράσεις τους β) Αλλαγή της νομοθεσίας προκειμένου να καθορίζονται με σαφήνεια οι προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας τους γ) Τήρηση ξεκάθαρα και κοινού καθεστώτος λειτουργίας δ) Θεσμοθέτηση ειδικής ανεξάρτητης αρχής που θα έχει το χαρακτήρα συνηγόρου των ΜΚΟ για την υποστήριξη τους ε) Αναβάθμιση του ρόλου των θεσμικών οργάνων του κράτους που εποπτεύουν την υλοποίηση των ΜΚΟ στη χώρα στ) Πιστοποίηση των ΜΚΟ στη βάση σταθμισμένων ποιοτικών πρότυπων λειτουργίας. ζ) Αναδιοργάνωση σε συνεργατικό επίπεδο της λειτουργίας των δημοσίων φορέων κοινωνικής πρόνοιας με εγκεκριμένες ΜΚΟ η) Δημιουργία Εθνικής επιτροπής για την κοινωνία των πολιτών ως συμβουλευτικό όργανο του κράτους.

Η έκταση της χρηματοοικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και τα προβλήματα που προκύπτουν ως αποτέλεσμα αυτού, πρόβαλαν ως λύση τις πολλαπλές συνεργασίες και συνέργειες καθώς μονοδιάστατα το κοινωνικό κράτος και οι Μη Κυβερνητικές οργανώσεις

δεν προσφέρουν ολοκληρωτικές λύσεις μεμονωμένα και αυτούσια. Προκύπτει έκδηλη η ανάγκη για ενεργή συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών στο κοινωνικό κράτος. Η στενή συνεργασία και η δημιουργία ειδικού δικτύου εγκεκριμένων υποστηρικτών είναι οι βασικοί παράγοντες που θα εξασφαλίσουν τη συστηματική και ολοκληρωμένη παροχή φροντίδας για όσους τη χρειάζονται.

5.4 Ανακεφαλαίωση

Στην εργασία αυτή επιχειρήθηκε να διαγνωσθεί η δυνατότητα ανταπόκρισης των μη κυβερνητικών οργανώσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα στις ανάγκες των οικονομικά μειονεκτούντων ατόμων υπό το πρίσμα της οικονομικής κρίσης. Στόχος ήταν η διενέργεια μιας διαγνωστικής μελέτης σχετικά με την κατάσταση και το βαθμό ανταπόκρισης των σημαντικότερων ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο παρέχοντας βοήθεια σε αναξιοπαθούντες.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει πως έχει αυξηθεί σημαντικά ο πληθυσμός (ιδίως ομοεθνείς) που αντιμετωπίζουν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα και που απευθύνονται σε ΜΚΟ ενώ κατά γενική ομολογία το σύνολο των ερωτηθέντων θεωρούν το κράτος κοινωνικό απών. Βασικές ανάγκες όπως τροφή, στέγη, εργασία αποτελούν τα κυριότερα αιτήματα των εξυπηρετούμενων. Σημαντικό είναι πως η διαφύλαξη της αξιοπρέπειας χαρακτηρίζεται από τους ιδρυτές των ΜΚΟ ως η σημαντικότερη παράμετρος που πρέπει να διαφυλαχθεί ενώ μικρό ποσοστό ερωτηθέντων αναφέρουν πως έχουν υποστεί κακοδιαχείριση από μέλη προσωπικού των ΜΚΟ γεγονός που δείχνει πόσο καλύτερα λειτουργούν οι μονάδες του συστήματος αποσπασματικά.

Το παράδοξο είναι πως οι ΜΚΟ δεν φαίνεται να δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες από τον περιορισμό των δωρεών τους καθώς η κοινωνική ευαισθησία δεν έχει χαθεί και οι συμπολίτες μας εξακολουθούν να φροντίζουν για τους μη έχοντες.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως η οικονομική κρίση πέρα από τα αρνητικά αποτελέσματα σε οικονομία και κοινωνία αποτελεί μια ευκαιρία για κοινωνική αλλαγή. Είναι μια πρόκληση για την αποδόμηση μιας σαθρής νοοτροπίας και συμπεριφοράς και την ανάδειξη μιας υγιούς συλλογικής συνείδησης. Μαθαίνοντας από τα παρελθόντα λάθη μπορούμε να προωθήσουμε στην ανάδειξη άλλων νοοτροπιών η οποία θα οδηγήσει στη δημιουργία μιας καλύτερης κοινωνίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ι)Συνοδευτική επιστολή

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για την απόκτηση του τίτλου MSc στη Διοίκηση
Υγείας

Τίτλος έρευνας: «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στην Ελλάδα και οι επιπτώσεις τους σε ειδικές ομάδες πληθυσμού».

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι η διερεύνηση της δυνατότητας ανταπόκρισης των μη κυβερνητικών οργανώσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα, στις ανάγκες των οικονομικά μειονεκτούντων ατόμων. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ικανότητα προσαρμογής των ΜΚΟ του δείγματος στις αυξανόμενες ανάγκες των οικονομικά αδύνατων ομάδων του πληθυσμού δεδομένου της νέας οικονομικής πραγματικότητας.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και προορίζεται αποκλειστικά και μόνο για ερευνητική χρήση. Η συμμετοχή σας έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την ανταπόκρισή σας.

Παπαστεφάνου Γεωργία

II) Ερωτηματολόγιο προς ΜΚΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Για την απόκτηση του τίτλου MSc στη Διοίκηση

Υγείας

Τίτλος έρευνας: «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στην Ελλάδα και οι επιπτώσεις της σε ειδικές ομάδες πληθυσμού».

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Ποιά η Νομική οντότητα της οργάνωσης;

.....
.....

2. Πότε ξεκίνησε η λειτουργία της οργάνωσης και με ποιο σκοπό;

.....
.....
.....
.....

3. Τι παροχές προσφέρονται στους εξυπηρετούμενους;

Σίτιση

Στέγαση

- Εκμάθηση ελληνικών
- Εύρεση εργασίας
- Οικονομική βοήθεια
- Ένδυση- υπόδηση
- Ιατροφαρμακευτική βοήθεια
- Ψυχολογική υποστήριξη

Άλλο

4. Ποιο αποτελεί, με αύξουσα σειρά, τα κύρια αιτήματα των εξυπηρετούμενων όταν προσέρχονται στην οργάνωση; (Σημειώστε το κυριότερο με 1 και το λιγότερα σημαντικό αίτημα με 7)

- Σίτιση
- Στέγαση
- Εκμάθηση ελληνικών/Φροντιστηριακά μαθήματα
- Εύρεση εργασίας
- Οικονομική βοήθεια
- Ένδυση- υπόδηση
- Ιατροφαρμακευτική βοήθεια
- Ψυχολογική υποστήριξη

Άλλο

5. Μπορείτε κατά προσέγγιση να αναφέρετε τον αριθμό των επωφελουμένων από τις υπηρεσίες σας; Πόσοι από αυτούς είναι Έλληνες και πόσοι μετανάστες;

.....

.....

.....

6. Εν συγκρίσει με το 2009 θεωρείτε πως έχουν αυξηθεί τα περιστατικά; Αριθμός αυτών(%);

.....
.....
.....
.....

7.Αύξηση έχει παρατηρηθεί και στους Έλληνες & στους μετανάστες;

- Μόνο στους Έλληνες
- Μόνο στους μετανάστες
- Και στις δύο κατηγορίες
- Σε καμία από τις δυο κατηγορίες

8. Πως αντιμετωπίζετε τις αυξανόμενες ανάγκες του προσερχόμενου πληθυσμού;

.....
.....
.....

9.Θεωρείτε πως οι εξυπηρετούμενοι απολαμβάνουν τα ίδια οφέλη σε σχέση με το παρελθόν;

- Ναι
- Όχι

10.Ποιες είναι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης στα άτομα που βοηθάτε μέσω των προγραμμάτων σας; (Σημειώστε το κυριότερο με 1 και το λιγότερο σημαντικό με 8)

- Ανεργία
- Αδυναμία πρόσβασης σε πολύ βασικές ανάγκες
- Ψυχολογικές επιπτώσεις

- Απομόνωση και εγκατάλειψη από τις υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους
- Έλλειψη πληροφόρησης και στήριξης από άτομα δίκτυα
- Προβλήματα εξασφάλισης μιας αξιοπρεπούς στέγης.
- Αδυναμία πρόσβασης σε εκπαίδευση
- Αδυναμία εξασφάλισης φαρμάκων και επισκέψεων σε γιατρούς.
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Άλλο.....

11.Μπορείτε να προσδιορίσετε τις επιπτώσεις ή τις πιθανές επιπτώσεις αυτών των προγραμμάτων στον πληθυσμό που απευθύνονται; (Σημειώστε τις κυριότερες με 1 και τις λιγότερο σημαντικές με 6)

- Σχολική-κοινωνική ενταξιμότητα
- Θωράκιση της ψυχικής υγείας
- Μείωση των αστέγων
- Διαφύλαξη της αξιοπρέπειας
- Μείωση της οικονομικής ανασφάλειας των οικογενειών
- Μείωση των προβλημάτων υγείας (μειώνοντας το κόστος για το κράτος αλλά και την αποφυγή εμφάνισης λοιμώξεων)
- Άλλο.....

12.Πιστεύετε πως έχει επηρεάσει η οικονομική κρίση την ικανότητα του οργανισμού να προσφέρει βοήθεια με αποτελεσματικό τρόπο;

- Ναι
- Όχι

13.Υπήρξε αλλαγή της στρατηγικής του οργανισμού; Αν ναι, αναφερθείτε παρακαλώ σχετικά

14. Ο αρχικός στόχος έμπνευσης (το αρχικό όραμα ή αποστολή) της ΜΚΟ εξακολουθεί να είναι ο ίδιος/α η άλλαξε στη πορεία;

.....
.....
.....

15. Άλλαξε η δομή και η παροχή υπηρεσιών λόγω της νέας υποδοχής πληθυσμού;

Ναι

Όχι

16. Υπήρξε αύξηση του αριθμού των εργαζομένων ώστε να εξυπηρετηθούν οι επωφελούμενοι;

Ναι

Όχι

17. Αν ναι, προβλέπετε σχετική κατάρτιση και ψυχολογική αποφόρτιση των εργαζομένων λόγω της αύξησης του πληθυσμού;

Ναι

Όχι

18. Έχει αυξηθεί το κόστος διαχείρισης στην οργάνωση σας;

Ναι

Όχι

Έχει μείνει σταθερό

19. Επιχορηγείστε από το κράτος;

Ναι

Όχι

Στο παρελθόν αλλά διεκόπη

20. Από που προέρχονται οι δωρεές σας;

Επιχορηγήσεις

Από bazaar του οργανισμού

Από τις προσφορές του κόσμου

Άλλο.....

21. Οι δωρεές και οι επιχορηγήσεις έχουν μειωθεί σε σχέση με το 2009;

Ναι

Όχι

22. Σας δημιουργεί πίεση η βιωσιμότητα της ΜΚΟ;

Ναι

Όχι

23. Σε ποιο βαθμό πιστεύετε ότι μπορούν οι ΜΚΟ να καλύψουν τις ανάγκες από μόνες τους;

Μπορούν

Είναι ανέφικτο

24. Είστε δεκτικοί σε ενδεχόμενη συνεργασία των ΜΚΟ με το κράτος;

Ναι αλλά ποτέ δεν έχει προταθεί

Όχι

Άλλο

25. Υπάρχει τέτοια ευελιξία στο καταστατικό;

Ναι

Όχι

26. Η ΜΚΟ ελέγχετε από κάποιον φορέα ως προς τις δράσεις και τις παροχές της;

.....
.....
.....

27. Ποιες είναι οι αλλαγές που θα θέλατε να δείτε στο μέλλον;

.....
.....
.....

28. Θέλετε να προσθέσετε κάτι το οποίο δεν αναφέρθηκε;

.....
.....
.....

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

III) Ερωτηματολόγιο προς εξυπηρετούμενους

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στοιχεία ερωτώμενου:

Φύλο: Άνδρας

Γυναίκα

Ηλικία: 25-30 31-35 36-40

41-45 46-50 51 και άνω

Εκπαίδευση: ΥΕ ΔΕ ΤΕ ΠΕ

Εθνικότητα:.....

1. Πόσα χρόνια είστε εγγεγραμμένο μέλος της ΜΚΟ;

0-1

1-3

3-5

2. Τι είδους παροχές απολαμβάνετε;

Σίτιση

Στέγαση

Εκμάθηση ελληνικών

Εύρεση εργασίας

Οικονομική βοήθεια

Ένδυση- υπόδηση

ΙΑτροφαρμακευτική βοήθεια

Άλλο

3. Σε σύγκριση με το παρελθόν, τα οφέλη που λαμβάνετε είναι λιγότερα ή περισσότερα;

Λιγότερα

Περισσότερα

Τα ίδια

4. Η συμπεριφορά του προσωπικού έχει αλλάξει απέναντί σας; (π.χ. αφιέρωση λιγότερου χρόνου, καθυστέρηση σε θέματα εξυπηρέτησης, απότομη συμπεριφορά)

Ναι

Όχι

5. Διαφυλάσσεται η αξιοπρέπεια σας κατά τη συναλλαγή σας στη ΜΚΟ;

Ναι

Όχι

6. Το κράτος πρόνοιας σας παρέχει ό,τι θα όφειλε ή βασίζεστε αποκλειστικά στις ΜΚΟ;

Το κράτος παρέχει όσα οφέλη μπορεί

Βασίζομαι στις ΜΚΟ

7. Έχετε απευθυνθεί σε περισσότερες από μια ΜΚΟ;

Ναι

Όχι

8. Έχετε βρει ανταπόκριση στα καίρια ζητήματα σας;

Ναι

Όχι

9. Έχετε ποτέ υποστεί κακοβουλία ή κακοδιαχείριση από μέλη προσωπικού της ΜΚΟ;

Ναι

Όχι

10. Αν ναι, τι κάνατε για αυτό;

.....
.....

11. Θεωρείτε ότι η ΜΚΟ εκπληρώνει το αρχικό της όραμα ή λόγω της οικονομικής κρίσης έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της προς βοήθεια;

Συνεχίζει να εκπληρώνει το αρχικό της όραμα

Έχει επηρεαστεί η δυνατότητα της προς βοήθεια

12. Υπάρχει κάτι άλλο στο οποίο θα θέλατε να αναφερθείτε;

.....
.....
.....

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- 1.Αμίτσης, Γ. και Απίστουλας, Δ. και Μαρίνη, Φ. (2013), Το σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη του τομέα τα κοινωνικής πρόνοιας την Δ προγραμματική περίοδο 2007 – 2013. Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. «ΥΓΕΙΑ – ΠΡΟΝΟΙΑ». Υπουργείο Υγείας& Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- 2.Ανθόπουλος, Χ. (2002), Πολιτικά κόμματα και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στο περιοδικό «Κοινωνία των Πολιτών. τεύχος 8.
- 3.Γιαννακούλη, Κ. και Λαλουδάκη, Α. (2006), Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στην Ελλάδα που αφορούν το παιδί. Η ταυτότητα και η δράση τους, σελ.12.
- 4.Ειδική Συνεδρία Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων. Αίθουσα Γερουσίας Βουλής.(2012). Νέα φτώχεια & κοινωνικός αποκλεισμός. Πολιτικές καταπολέμησης & καθιέρωση ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.
- 5.Ευρωπαϊκή επιτροπή. (2010), Ανακοίνωση της επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το συμβούλιο, την οικονομική και κοινωνική επιτροπή και την επιτροπή των περιφερειών, Βρυξέλες.
- 6.Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002), Διακρατικός οδηγός για μονογονεϊκότητα. Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας.
- 7.Μαυροπούλου, Χ. Θ.(2007), Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και η Ελληνική εξωτερική πολιτική στα Βαλκάνια, σελ.12.
8. Μαύρου, Μ. (2011), Περιβαλλοντικές Μη κυβερνητικές οργανώσεις. Πόσο πράσινες είναι, Αθήνα, σελ.16-17.
- 9.Ομάδα Εργασίας Νέων, Ίδρυμα Ανδρέα Παπανδρέου.(2005), Εισαγωγή στις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις(ΜΚΟ). Ορισμός –Ρόλος - Οργάνωση,σελ.7
10. Παπαϊωάννου, Κ. (2000), Ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τοπίο στην ομίχλη. Τεύχος 5.
- 11.Περράκη, Π. Ν.(2002),Το Δίκαιο των Διεθνών Οργανισμών, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ 100-103.
- 12.Σημίτη, Μ. και Σκλιάς, Π. και Χουλιάρης, Α. (2003), Η διπλωματία της κοινωνίας των πολιτών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα .

13. Στραβοσκούφης, Θ. (2006), Κοινωνική ανάπτυξη, κοινωνία πολιτών και ΜΚΟ. Ένας Διαδραστικός Θεσμικός Μηχανισμός. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, Αθήνα.
14. Φραγκονικολόπουλος, Χ. (2006) στο περιοδικό Ελληνική Επιθεώρηση πολιτικής επιστήμης, τεύχος 28,σελ.42-48.
15. Ψαλλίδα, Ο. (2008), Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και οι σχέσεις τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση, σελ.3.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ξένη

- 1.Otto, D. (1996), Human Rights Quarterly,Civil society, Vol 18. No1.
- 2.Edwards, M., and Hulme, D, (1996), NGO Performance and accountability, Beyond the magic bullet, NGO Performance and Accountabillity in the post cold War World (USA, Connecticut, Kumarrian Press, page 2-3.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Διαδικτυακές Πηγές

1. <http://www.taxheaven.gr> Αρλαπάνου Ελευθερία .Τέλος στις δαπάνες των ΜΚΟ-Σωματείων. Ημερησία, 21/08/2012.
2. <http://www.tovima.gr> Κόλλια Ελευθερία, Πουλιόπουλος Γιώργος .Η οικονομική κρίση οδηγεί τους Έλληνες στη κατάθλιψη. ΤΟ ΒΗΜΑ, 4/12/2011.
3. <http://www.toblogsas.sa.gr> Πρεκατέ Βικτωρία. Ψυχολογικός αντίκτυπος της οικονομικής κρίσης στα παιδιά. Δημοσίευση του ΣΚΑΙ στο δικτυακό τόπο, 15/04/2012.
4. <http://www.ethnos.gr> Τσαχάκης Κώστας. Τρία εκατομμύρια Έλληνες στα όρια της φτώχειας. Το Έθνος, 04/01/2012.
5. <http://www.kivotostoukosmou.org>
6. <http://www.hamogelo.gr>
7. <http://www.artosdrasi.rei.gr>
8. <http://www.caritas.gr>
9. <http://www.agalia.org.gr>
10. <http://www.paidi-kosmos.gr>
11. <http://www.kmop.gr>
12. <http://www.coe.int/t/e/ngo/public/PrincFondam%20en%20engl.pdf>.
Οι θεμελιώδεις αρχές του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις ΜΚΟ.
13. http://www.snf.org/elements/booklet_mones.pdf.
Δωρεές για την βελτίωση των συνεπειών της κοινωνικοοικονομικής κρίσης.
14. [http://www.worldbank.org/CSO/Resources/Guide to Resources2003.pdf](http://www.worldbank.org/CSO/Resources/Guide%20to%20Resources2003.pdf)
WorldBank, Issues and Options for Improving Engagement Between the World Bank and Civil Society Organizations, Washington: World Bank, March 2005.
15. <http://eur-lex.europa.eu/lexuriserv/> Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για κοινωνική και εδαφική συνοχή
16. <http://www.unicef.gr/pdfs/> Η ευημερία των παιδιών στο παιδιών στις πλούσιες χώρες
17. <http://www.isotita.gr> Γενική γραμματεία ισότητας, 2007
18. <http://edo-mko.gr/index> Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία (11/01/2004), Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και ο ρόλος τους.